

H
D
19
7

1-1-1

EM MANUELIS

REGIS

LUSITANI,

AVGUSTISSIMO PATRI
S. MARCI APOSTOLICE SEDIS ARCHIEPISCO, quae Civitas
Fertilem, S. Petri, S. Aliphanensis, S. Petri
S. Pauli, S. Marci, S. Petri, S. Pauli, S. Marci,
S. Petri, S. Pauli, S. Marci, S. Petri, S. Pauli, S. Marci,

EXCLUSIONE,

PONTIFICIS

BEATISSIMO PATRI

IN VITIIS

ET IN REBUS
CREDIT.

EX LIBRIS

SECRETARIA

H
D
19
7

EMMANUELIS
ALVAREZ PEGAS

J. C. LUSITANI,

IN SUPPLICATIONIS SENATU CAUSARUM PATRONI,

& Mitræ Archiepiscopalis, tam Bracharenfis, quam Ulyssiponenfis, Portuensis, Lamecensis, Algarabiensisq; Procuratoris, ac etiam Sanctæ Bullæ Cruciatæ Promotoris, necnon Capellæ Regiæ, Ecclesiarumq; Patronatus Regij Fiscalis,

TRACTATUS

DE

EXCLUSIONE, INCLUSIONE,
Successione, & Ereptione Maioratus,

PARS TERTIA

DICATUS, AC CONSECRATUS

BEATISSIMÆ DEIPARÆ

SUBTITULO

DOS MARTYRES

In Ecclesia Regali Cænobii Fratrum Prædicatorum collocatæ.

NUNC PRIMUM IN LUCEM PRODIT.

ULYSSIPONE OCCIDENTALI,
EX TYPOGRAPHIA DOMINICI GONDISALVES.

M.DCC.XXXIX.

Cum facultate Superiorum, & Regali Privilegio.

EMMANUELE

ALBERTUS

ICLUSTANI

IN SUPPLICA...

et M. Archiepiscopus; tam Barchinensis, quam...
p. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

TRAGATUS

D E

EXCUSIONE, INEPTUSIONE

Successione, et Fissione Majorum

PARITER

DICATUR, AC CONSECRATUS

SUBTITULO

In Ecclesia Regali Cantuariensis Archiepiscopatus

causam collationis

NUNC PRIMUM IN LUCEM PROBIT

EX TYPOGRAPHIA DOMINICI CONDIALVER

TYPOGRAPHUS
SINCERO, MALEVOLOQUE LECTORI.
PROLOGUS.

EN exiit in lucem, sicut olim pollicitus fuerat auctor, tertius de Maioratus Successione, & Ereptione Tomus; quippe quidem solummodo satis erat nomen Emmanuelis Alvares Pegas, Juris Consulti celeberrimi Curialisque Advocati, hujus libelli fronte inscribi, qui tantorum voluminum serie, adeo jurgia, desidiaque Reipublicæ expulit, ut dici potest quasi divino affatus fuisse spiritu: tertium nanque de maioratu, è tenebris surgit, opus non pauci viri, qui in bonum commune, singulari dissiderio flagrans ad scribendum quæ in supremis Tribunalibus, maturo judicio discussa, forique, disputatione fuere. Hujus sane vestigiis in hærendo, absque spe quæstum faciendi impensas contuli, nixus tantummodo utilitatis publicæ commodo: alia quidem prope diem typis nostris parantur; non enim diutius spectabis, cito citius
§
exhi-

exhibere spero. Simeum hunc laborem ingentem
quæ substantiam dissipatam, non benefeceris, quid
erit nobis? Posterius venient, me laudibus afficient
dum igitur tibi dico.

*Stulta hæc invidia est, cui cuncta recondia sordent
Invida, stultitia est, cui nova sola placent.*

Nec ex inde falcem arripio, immò profiteor
me ad aras, usque nunquam defecturum, novis la-
boribus sumptibus eximiis monumenta luci trade-
re pro cuius certitudine ingenuo Lectori fidem præ-
sto, quia malevolo, infanoque Lectori solum con-
venit illud vatis cum eorum quopiam si alloquentis.

In te convertas oculos, qui despicias omnes.

Et te, dum cunctis detrahis despicias.

Vale Lector sincere, fruere, & bene Vale.

INDEX

I N D E X

QUÆSTIONUM, QUÆ IN HOC tractatu continentur, disputantur, & in toto opere resolvuntur.

CAP. XXI.

UTRUM exclusus specialiter, ut generaliter in generali vocatione, censeatur inclusus, & quid in illegitimis, eorumque descendibus legitimis quando vocata spuria filia clerici, fuit omissus filius spurius legitimatus, & inclusi fuerunt descendentes ab illa legitimi, an ex hac omissione & vocatione legitimorum ad memoriam conservationem, censeantur descendentes filii omissi, & exclusi, inclusi que in generali vocatione consanguinei proximioris extincta linea primæ vocatæ, & an succedat neptis filii spurii omissi; an vero descendens, à fratre institutionis legitimus, an & quando spurii aut Bastardi succedere possint per obitum patris in maioratu antiquo ad cuius successionem sunt Bastardi vocati deficientibus legitimis, & in eorum defectu consanguinei proximiores descendentes ex parte institutoris macula, & non feminae, quæ in eadem charta seq. pag. 1.

CAP. XXII. Utrum pater instituens maioratum in filio illegitimo, eo pacto, ut si filius intra pupillarem ætatem decesserit, aut filios alios ipse institutor non habuerit, succedere debeat alius, sit substitutio & vocatio pupillaris vel fideicommissaria, ut mortuo filio includatur substitutus & vocatus, vel ejus filius, & excludatur consanguineus proximior ultimi possessoris cui iudicata erat successio, & generaliter ad successionem ut consanguineus proximior vocatu, & quando dicantur inclusi, vel exclusi consanguinei. pag. 71.

CAP. XXIII. De exclusionem, ut inclusionem illorum, qui non contrahunt matrimonium cum certa persona, quando institutor iussit successorem maioratus debere contrahere vel non nuptias cum consanguinea, aut alia persona nobili, vel ignobili subpœna privationis; et an sit valida hæc exclusio, et successor qui contravenit, excludendus veniat à successionem maioratus, et quid in præcepto consilii, aut consensus alterius, & ulterius agitur de puritate

I N D E X

tate sanguinis et de probatione puritatis, vel impuritatis, vel macula, et de effectu transactionis ejusque validitate et nullitate et læsione in maioratus successione, et de minore restitutione contra illam et juramentum præstitum, et ex quibus probetur consanguinitas antiqua, aut moderna, et an ex historiis et libris genealogicis, et quando legitima censeatur vinculata, et de falsitate opposita contra testamentum, et erectionis institutionem, ea probationis factæ per oppositorem ad vinculi successionem, et alia multa circa supra dicta notabilia referuntur, et resolvuntur. pag. 78.

CAP. XXIV. De exclusionem illorum, qui contrahunt nuptias cum personis disparis cultus, vel quæ descendunt ex Judæis, Mauris, vel hæreticis, vel aliis impuri sanguinis, vel ignobilibus, aut sunt pœnitentiati in Sancto Officio, an ex hac pœnitentia crucis in versæ in pectore veniant excludendi tam a successione maioratus, quam ab hæreditate, & quid in illo, qui in theatrum publicum fuit, & abjuravit de levi, & de conditione quod si successor contrahat nuptias cum impuris veniat privandus; et an talis clausula tot valida, et quomodo probetur. pag. 177.

CAP. XXV. Utrum exclusio maioratus censeatur facta inimico fundatoris; ob injuriam, vel gravem offensam post foundationem ei, vel ejus familiæ factam, vivente ipso, vel eo mortuo, et de exclusionem facta ratione odij, et quos comprehendat, et an propter odium, vel inimicitiam exclusio facta sit, censeatur tantum personalis contra offensorem, vel realis contra ejus filios, et descendentes ab hoc ut maioratus transeat, ad alium alterius linæ, et quid in eo qui occidit ultimum possessorem, et an ex hoc delicto maneat exclusus, et quando inclusus. pag. 184.

CAP. XXVI. De exclusionem illius, qui commisit crimem læsæ majestatis divinæ, aut humanæ, à maioratu propter clausulam institutoris, qua caveatur; *que tres horas antes, que cometta o delicto, o ha por excludo ao possuidor delle, e passe logo ao seguninte em grao*, an sit valida, et quis succederet debeat, et quid concessa restitutione propter pacem, an recuperet possessor bona amissa propter delictum virtute dictæ institutoris clausulæ? pag. 185.

CAP. XXVII. De exclusionem Procuratoris Regis possessoris maioratus ex eo, qui successor est absens, et virtute repræsaliæ capta fuit possessio, an et quando cesset per mortem successoris absentis, ac pacis factæ, et tradi debeat incluso, et vocato consanguineo, et quibus fructibus, et an compensentur cum melioramentis, et quæ melioramenta restituenda sint? pag. 228.

CAP. XXXVIII. De exclusionem banniti à successione maioratus delata post bannimentum, et an si fuerit restitutus recuperet successionem ammissam, et an succedat filius possessoris banniti, natus post bannimentum, et an censeatur inclusus, vel exclusus bannitus, aut descendens ab illo? pag. 239.

CAP. XXIX. De exclusionem furiosi à natura, vel ex accidenti, de mentis, seu mentecapti, muti, et surdi, cæcique, à maioratus successione, et quando possit succedere, vel non, et quid in commendis, bonis coronæ, jurisdictionibus, et dignitatibus? pag. 245.

CAP. XXX. De exclusionem gibosi, manci, aut anci, aut capti pedibus, leprosi, aut habentis talem infirmitatem, ex qua Regem non possit committere, aut servire, et quando possit, vel non succedere, vel isti tales, et similes

Q U Æ S T I O N U M.

- les dicantur inclusi, vel exclusi? pag. 245.
- CAP. XXXI.** De exclusione transversalium quando sunt vocati descendentes, & in eorum defectum causa pia invitatur ad successionem, & fuit substituta, vel quando instituta, & exclusi fuerunt transversales? & quando censentur inclusi, vel exclusi, & quando maioratus institutus ad favorem piæ causæ secundo loco vocatæ, & substitutæ absque juris solemnitate valeat? & sustineatur, vel non? & quid si hæres institutus dicat antequam testator ultimum diem claudat extremum, an caducet, vel sustineatur in relictis ad pium locum, & circa declarationes? pag. 246.
- CAP. XXXII.** Utrum substitutio pupillaris restricta ad certam ætatem post eam ætatem possit converti in fideicommissariam, & vocatis filiis, & descendantibus, & illis deficientibus substituta causa pia an censentur exclusi transversales, & admissa causa pia in maioratus successione. pag. 268.
- CAP. XXXIII.** Utrum per inclusionem, & vocationem successorum administratoris vocati, & suæ linæ, & in eorum defectum inclusus, & vocatus sit locus Pius, ex hac vocatione, & inclusione, mortuo administratore absque liberis, aut descendantibus, censentur exclusi transversales ultimi possessoris, & tantummodo inclusa causa pia. pag. 268.
- CAP. XXXIV.** De exclusione successionis maioratus ob non residentiam in loco ab institutore requisito, & assignato, & an ex defectu adventus ad illum veniat includendus, vel a successione excludendus, & olendus sit si ponatur conditio ad hoc ut habitet in certa domo, in societate alicujus, & an verificetur si in religionem ingrediatur; & circa conditionem habitandi in Regno, an & quando detur propter absentia præleverentiam conventio, & quomodo. pag. 277.
- CAP. XXXV.** De exclusione successoris maioratus, & inclusione consanguinei, aut filij, ex dissipationis maioratus causa, & quis succedat, & quomodo excludi, vel includi debeat, futurus aut immediatus maioratus successor, & quando privandus veniat, possessor, & excludendus ex juris dispositione, vel ex contraventione præcepti Institutoris; & ad quem fructus in hoc casu pertineant? pag. 290.
- CAP. XXXVI.** De exclusione, vel inclusione successoris maioratus, quando institutor relinquit bonorum usufructum alicui, & post ejus mortem alium vocavit vinculo maioratus, & iste vivo primo diem ultimum claudat extremum, an caducet dispositio, & includatur inclusus hæres aut successor, vel transmittatur ad hæredes, vel successores, & gravatus remaneat cum bonis sublato gravamine maioratus; vel apud usufructum debeant bona cum vinculo maioratus remanere; & iste dicatur inclusus in successione, vel ab ea judicetur exclusus? pag. 294.
- CAP. XXXVII.** Utrum, & quando excludatur consanguineus ultimi possessoris à petitione Maioratus propter alienationem factam à possessore si alius consanguineus proximè existit, & an excludatur agens ex precedentia tertij, & quando in successione maioratus possit Actor, vel non, excludi, vel includi ex juris tertij exceptione. pag. 301.
- CAP. XXXVIII.** De exclusione aut inclusione illius, qui est Literatus; quando maioratus institutio habet conditionem, ut præferatur is, qui fuerit Literatus, aut in publicis scholis versetur, in discendo aliquam ex scientiis usque ad gradum, & an sufficiat quod professus sit scientiam poeticam, aut

- aliam similem , & talis inclusio , vel exclusio compræhendat omnes casus
 successionis , & filios aut successores legitimos , vel illegitimos tantum ?
 pag. 305.
- CAP. XXXIX.** De exclusione illius , qui non adimplet onera realia imposi-
 ta ab institutore , ad Missas celebrandas , & ad alia onera adimplenda quan-
 do in calu contraventionis est exclusus , & alius proximior inclusus , & quis
 in hoc calu includatur , vel excludatur à successionem. pag. 313.
- CAP. XL.** An & quando ex præsumpta , & dubia voluntate Institutoris cen-
 teantur inclusi , & non exclusi , magis dicti , & amici illius , & eorum des-
 cendentes , & alij ignoti centeantur exclusi , & ex quibus probetur volun-
 tas Institutoris ; ad inclusionem admitendam. pag. 314.
- CAP. XLI.** Utrum in maioratu instituto à nobili centeantur inclusi , vel ex-
 exclusi descendentes à genere plebeorum , & filij possessorum qui nuptias
 contraxerunt cum plebeis , aut mechanicis ; ita ut non possint in successio-
 ne maioratus includi sed potius excludi debeant. pag. 342.
- CAP. XLII.** An & quando successor aut maioratus possessor , ex concubina fi-
 lium suscepit naturalem , & postea uxorem duxerit , & ex ea legitimus natus
 est filius , mortua autem sua legitima uxore , deinde secundas nuptias cum
 concubina contraxit , ex quibus naturalis prior ejus filius legitimus , red-
 ditur , per dispositionem *textus in cap. tanta qui filij sint legitimi* & mor-
 tuo patre contendunt ad successionem maioratus , filius legitimatus tam
 quam maior , & filius legitimus licet minor tamquam primus in legitimo-
 ne quis in hoc calu dicatur inclusus , vel exclusus ; & quid in maioratu , in
 quo expressa adest clausula , vocans ad successionem filios legitimos na-
 tos , seu procreatos de legitimo matrimonio , ac includatur , vel excludatur
 legitimatus per subsequens matrimonium ; & quid in legitimo a Papa in
 radice. pag. 344.
- CAP. XLIII.** Filius natus antequam Pater assequutus fuisset Principatum ,
 Dignitatem , vel maioratum an includi , vel excludi debeat , & præferri , vel
 non filio genito post adeptum maioratum , dignitatem , vel Principatum , &
 quando dicantur vel non in linea recta maioratus , & quid in filiis aroga-
 tis adoptivis , & spiritualibus susceptis in sacro fonte , & quando includan-
 tur , vel excludantur. pag. 345.
- CAP. XLIV.** De exclusionem , vel inclusionem successoris maioratus , resultan-
 te , ex odio , inimicitia , offensa , infidelitate ; vel ingratitude comissa ad-
 versus institutorem vel possessorem , & quando habeat locum vel non ! &
 quando ex ingratitude , possit vel non revocare maioratum Institutor.
 pag. 346.
- CAP. XLV.** De exclusionem successoris , aut possessoris bonorum Maioratus ,
 Capellæ & Coronæ , & admissionem , denuntiatoris illorum tamquam va-
 cantium , & quando detur inclusio , vel exclusio vacationis , aut successio-
 nis , & ad quem pertineat successio , vel administratio , & quando , & in
 quibus casibus vacent , vel non maioratus ad coronam , vel pertineant ad
 Institutoris consanguineos , legitimos , aut illegitimos ad Coronæ exclusio-
 nem , & illorum inclusionem. pag. 352.
- CAP. XLVI.** De inclusionem , & exclusionem ex institutionem in qua contrariis
 inclusionibus aut vocationibus exclusionibus quæ aliquis invenitur inclusus
 vel exclusus , petendo bona ut libera , & ut maioratus , aut fideicomissum ,
 & si

Q U Æ S T I O N U M.

- & si primo agat ad successionem bonorum tamquam liberarum an postea excludatur petendo ea ex eadem institutione tamquam bona maioratus seu fideicomissi, vel è contra? pag. 353.
- CAP. XLVII. De inclusione, vel exclusione à successionem maioratus, quando illius institutor ad ejus successionem vocavit cum dictione, & copulativa, duos vel plures, an omnes simul eodem que tempore includi, vel succedere valeant; vel unus tantum ordine successivo, & per suum ordinem, ac si per disiunctivam, fuerint vocati! & si unus tantum includendus sit, quis eorum, & an hæ inclusiones, aut vocationes sint reales, seu liniales, an personales, ita ut deficiente primo relictis filiis, seu descendentibus, succedat alius nominatim tamquam substitutus sublequenter inclusus aut vocatus, vel descendens ex primo incluso, & vocato. pag. 353.
- CAP. XLVIII. De inclusione, aut exclusione ex suspensione successionis, & an possit esse in prudenti, & in suspenso successio maioratus, & utrum includi aut excludi debeat natus tempore vacantis vel qui sit melioris linie & qualitatis natus post delatam successionem, vel lite pendente, ad hoc ut possit habere regressum ad maioratus successionem, & eam avocare a possessore: pag. 354.
- CAP. XLIX. Exclusio an sit odiosa vel favorabilis, & an indubio censeatur realis, vel personalis, sive restricta ad certas tantum illas determinatas personas, quas institutor expresse nominavit, & quando privatio aut exclusio patris, noceat filio, & non obstante illius existentia succedat transversalis. pag. 354.
- CAP. L. De inclusione, & exclusione, quando in uno superioris linie ex dispositione hominis incompatibiles, alia successibus, & alia expressa per Institutorem à successionem maioratus exclusa, atque reprobata, & in alio ex successoribus inferioris linie concurrant linie pure successibiles, quis eorum includatur, vel excludatur; & quando aliquis habens quatuor plures ve fratres, instituat maioratum, ad cuius successionem vocat in primis fratrem primogenitum, atque expresse excludit in perpetuum secundo genitum fratrem, & omnem ejusdem fratris posteritatem; & forte eveniat, quod aliquis ex descendentibus fratris primogeniti contrahat matrimonium cum alio ex descendentibus exclusi fratris secundo geniti, ex quo matrimonio procreatus sit filius, qui ex una parte habeat lineam successibilem, atque vocatam, & ex alia parte lineam odiosam atque exclusam, & super successionem maioratus contendat, cum alio descendente ex tertio genito fratre institutoris, qui ex omni latere habeat lineam successivam, quis in hoc casu includatur, vel excludatur à successionem? pag. 354.
- CAP. LI. De inclusione, aut exclusionem successoris maioratus respectu incompatibilitatis, & quando detur incompatibilitas maioratum tam in dispositione hominis, quam legis, ad hoc aliquis dicatur inclusus vel exclusus? & quando ex conditione ferendi insignia armorum, familie, nomen, seu cognomen vel alterius gravaminis præceptum? pag. 365.
- CAP. LII. Quando detur inclusio vel exclusio unius, si duo vel tres infantes, uno inapetu, & partu nascantur, & quis eorum includi, & præferri debeat, in successionem Regni vel maioratus, quomodo ambo sub secunda involuti, aut ex ventre erecto in lucem editi fuerat, vel si ignorari contingat, uter eorum primo natus fuerit. pag. 370.

- CAP. LIII. De exclusionē in materia privationis à successione maioratus per contraventionem, & quando exclusio, & inclusio habeat locum vel non in variis casibus, & an per contraventionem patris excludi, aut privari debeat, ejus filius ac descendens; & quando sententia aut exclusio ob contraventionem censeatur realis, vel personalis, & quis succedat contravenienti, & quæ ad hanc exclusionem requirantur. pag. 370.
- CAP. LIV. An censeantur inclusi, vel exclusi à successione maioratus hæretici, qui crimen lætæ majestatis divinæ commiserunt, & qui de eorum filiis, & descendantibus, & in monasterio, qui successit in maioratu, & monachus per quem ad monasterium devenerit successio commisit crimen hæresis, an durante vita monachi à possessione maioratus excludatur, vel retinere possit successionem, vel statim includatur, vel transferatur ad sequentem in gradu? pag. 389.
- CAP. LV. De inclusione, & exclusione, in dispositione in qua vocatur sequens in gradu, & quis talis dicatur ad hoc ut dicatur, vel exclusus inclusus à successione maioratus, & quid in dispositione in qua vocatur aliquis gradu in gradu, & de proximiorē, in proximiorē? pag. 390.
- CAP. LVI. Si aliquis in institutione seu maioratus in favorem familiæ relictæ, includat in successione secundo genitum, ex tribus pluribus ve filiis alicujus omittens primogenitum, tertio genitus, & ceteros fratres; postea que eveniat, quod secundo genitus decedebat absque descendantibus, supereritate primogenito, & tertio, vel quarto, vel quinto genito, vel eorum prole: qui dicantur inclusi, vel exclusi, & an successio maioratus retrocedere debeat ad lineam superiorem, seu anteriorem primogeniti, quæ fuit omissa; vel ultra procedere debeat ad lineam sequentem, filij tertio, vel quarto geniti suo ordine, & quis dicatur in hoc casu inclusus vel exclusus; & quid si in linea sequenti, filij, tertio vel quarto, vel quinto geniti, non extet nisi fæmina secundo genita, & primogenitus, interquos sit controversia, & quid in casu omisso, quando tempore institutionis natus erat quartus filius, & tertius fuit vocatus, & post illius mortem secundus, & post illorum obitum absque descendantibus vocata fuit filia, & omissus fuit quartus; an iste omissus censeatur vocatus, & comprehensus, an vero fæmina vocata dicatur si non per nomen proprium, sed appellativum ratione lexis invitata fuit, ad successionem. pag. 393.
- CAP. LVII. De inclusione, & exclusione, in maioratu condito, sub conditione, quod si possessor obtineat aliud primogenium sufficiens ad congruam sustentationem excludatur, & in maioratus successione includatur alius successor, qui redditus sufficientes sint ad hoc ut iudicatus excludatur, & dicantur, congruæ sustentationes ad hoc ut habeat locum inclusio alterius, & cui incumbat onus probandi, & quomodo arbitrari debeant redditus ad hanc inclusionem, vel exclusionem successoris maioratus, & an sit valida talis clausula, & quod aggreget ex suis bonis talem quantitatem, quæ sufficiat ad fundandum de novo maioratum, & quod si non habuerit talem quantitatem necessariam excludendus veniat, & quomodo probentur paupertas, aut divitiæ ad hunc effectum, & redditus sufficientes? & an si maritus sit pauper, sufficiant bona uxoris. pag. 402.
- CAP. LVIII. De inclusione, & exclusione ascendens, vel descendens, aut transversalis, quando pater aut ascendens vult succedere in maioratu, per obitum

Q U Æ S T I O N U M.

- obitum filii aut descendens, & an revertatur ascendendo, & an retro trahatur ad superiorem lineam ascendentem, mortuo descendente absque liberis; & quando detur inclusio, vel exclusio si contingat casus in quo pater susceperit duos filios, ex ejus uxore consanguinea, quæ maioratum possidebat, & post mortem uxoris superstiti patre maior filius succedat, qui postmodum sine liberis decedat, an frater ultimis possessoris excludat patrem, vel pater includatur; Et quid in maioratu in quo institutio vocat foeminam cum conditione nubendi in familiam aliquam, an privata alia foemina contravenienti, devolvatur successio ad filium obedientis foeminae an post mortem sine liberis includatur linea postergata vel pater masculus vocatus ut talis ex capite consanguinitatis filii ultimi possessoris excludat foeminam matrimonii contrahendi capacem procedentem ex linea excluda, & qui in hoc casu includatur, vel excludatur. pag. 407.
- CAP. LIX. An infamis infamia juris, aut facti, excludatur à maioratus successione: & an Histrion vel Comives vulgo *representantes de Comedias*, includatur in vocatione consanguineorum, & an tales sint infames, infamia juris, vel facti, & quando in istis habeat locum inclusio vel exclusio à maioratus successione! pag. 411.
- CAP. LX. Utrum secundo genitus includatur aut præferatur in successione maioratus, si concurrat cum primo genito, Hermaphrodito, & iste censeatur exclusus, quando masculus habet præferentiam, & inclusionem contra foeminam; & quid si competentia sit inter Hermaphroditum, & transveriales masculos, ad succedendum in maioratu agnationis, vel simplicis masculinitatis, in quo foemina penitus si excluda. pag. 412.
- CAP. LXI. Quando detur inclusio, vel exclusio in maioratu tali conditione instituto, ut in eo succedatur alternatim, unus scilicet fruatur per tempus, vel vitam ex linea paterna, & alter per aliud tempus, & vitam ex linea materna; vel unus ex parte viri, & alius ex parte uxoris institutoris; & an rranfacto inutiliter ex causa litigij, vel alia quacunque tempore uni assignato absque actuali possessione, cum effectu sibi habendi redditus, & usufructum Judex debeat ei aliud tempus assignare, vel subrogare ad utendum & fruendum! pag. 412.
- CAP. LXII. Quando detur inclusio, vel exclusio filij, quando genitus fuerit à duobus viris; & quando includatur in successione maioratus primi, vel secundi mariti ultimi possessoris, quando uxor post mortem primi, intra paucos dies secundo nubat, & intra septimum, nonum, & decimum, sive undecimum mensem natus sit filius, an natus succedere debeat, vel consanguineus primi, vel secundi mariti, & non solum quando post mortem primi, sed etiam eo vivente, si dissolvatur matrimonium, quia contractam nulliter, per vim vel metum, vel in gradu prohibito, vel si primus vir contraxerat, alia uxore vivente; aut si marito absente mulier cum alio contraxerat, & ei reverso fuerit reddita uxor! pag. 412.
- CAP. LXIII De clausulis in compatilibus, contrariis contradictoriis, seu perplexis clausulis, seu capitulis, vocationibus, & conditionibus in maioratibus apposis, & cui standum sit, vel nulli earum, ad hoc ut detur in maioratus successione, inclusio vel exclusio successoris, & quid quando continent perplexitatem, aut contrarietatem! pag. 413.
- CAP. LXIV. Si in maioratus institutione exclusio inclusio, aut vocatio fuerit

- rit facta per amphibologiam, vel ambiguam orationem taliter quod si ad quemlibet duorum simul, & eodem tempore successorum referri possit, qui eorum succedere debent? ex eo quid respectu utriusque non possit admitti successio, quis includendus vel excludendus veniat? pag. 415.
- CAP. LXV. De inclusione, aut exclusione successoris maioratus ex conditione ferendi insignia armorum, familiae nomen, seu cognomen, vel alterius gravaminis praecipuum, quando dicatur inclusus vel exclusus contraveniens, vel ejus descendens? pag. 415.
- CAP. LXVI. Utrum in linea collateralis includatur, qui fuerit ex linea transversali fratris minoris utrinque conjuncti, vel ille ex linea transversali fratris maioris consanguinei tantum in successione maioratus instituti per eorum fratrem excludatur, & quando includatur, vel excludantur utrinque conjuncti, vel uterini, & quando duplicitas sanguinis ad maioratus successionem attendatur, vel non? & de inclusione vel exclusione lineae aequali, vel inaequali in successione transversalium, & an filius vel alius descendens ex fratre maiore praedefuncto ante maioratus institutionem excludere debeat ejus patronato post ejusdem maioratus foundationem? pag. 419.
- CAP. LXVII. De inclusione, & exclusione inter praerogativa in linea, & gradus sexum & aetatem, & an post defectas aliquas lineas, vel genera personarum incluso proximior veniat ille, qui sit talis attendita sola ratione, seu computatione graduum non curata praerogativa lineae, vel potius illa praerogativa attendi debeat, & repraesentatio, & de concursu plurium personarum inaequalis gradus, sed ejusdem generis. pag. 420.
- CAP. LXVIII. De inclusione & exclusione, in maioratu in quo agitur, de lineali reciproco fideicomisso, aut maioratu, qui regulariter non censetur inductus, nisi ab initio unus sit institutus a quo plures lineae sunt constitutae, & quando pater plures filios instituens constituat unam lineam vel si plures lineae in una oratione sint vocatae, & quid si pluribus institutis, factum sit reciprocum, si unus moriatur absque liberis, an decedente alio sine liberis locum habeat, maioratus, aut fideicommissum reciprocum, & de lineali mutuo fideicomisso aut maioratu, & de linea in conditione posita, an illi de linea censeantur inclusi, & an per vulgarem tantum exemplarem vel fideicomissariam, & etiam reciprocam & de tribus requisitis linealis reciproca; & quis in his inclusionibus censeatur inclusus, vel pupillariter exclusus a maioratus successione! pag. 420.
- CAP. LXIX. De inclusione ex extentione fideicomissi, maioratus ad casum omissum ad materiam *text. in L. placet ff. de liber. & posth.* an scilicet institutio, vel respectiva substitutio facta de posthumo, seu ventre praegnante uxoris, conveniat filiis post modum ex eadem, vel diversa uxore procreatis, etiam quando primogenitura fuit ordinata occasione primi matrimonij, in donatione illius contemplatione facta, & an filij secundi vocati censeantur, & possint in eadem scriptura, aut ex intervallo; & quid in extraneorum inclusione. pag. 421.
- CAP. LXX. De inclusione fideicomissi aut maioratus ad filios primi substituti vel gravati; in exclusionem ulterioris substituti, & inclusi ex dispositione *text. in L. cum Avus ff. cond. & demonsta. in L. cum acutissimi Cod. fideicomiss.* etiam in institutione transversalis, atque de suppletionem per legem faciendam casus post testatorem omissi, per eum tamen verissimiliter voliti. pag. 422.

Q U Æ S T I O N U M.

- CAP. LXXI.** De inclusione aut exclusione illius qui renunciavit maioratum, in favorem alterius, & iste evita decedat prius, & præmoriatur; an possit renunciatus reassumere maioratum, & in eum reintegretur successio. pag. 423.
- CAP. LXXII.** De transactione facta super bonis maioratus, & quando valeat vel non, & quo obstet successor, & quo jure dicatur facta, & quando ex illa detur inclusio vel exclusio, & etiam ex divisione, & jure accrescendi, & quid quando vocatur filius lenior, & circa successionem fuit facta transactio à minore, è renunciatio fideicommissi, & maioratus conditionalis an possit fieri à substituto in alicujus favorem inconsulta ejus uxore, & quando talis renunciatio, & transactio juris futuri valeat vel non. pag. 423.
- CAP. LXXIII.** De inclusione, & exclusione, ex caducatione secundæ substitutionis, ob caducitatem primæ, & quando corrupto antecedenti gradu substitutionis, caducentur sequentes, vel potius intret vulgaris in fideicommissio aut maioratu ad hoc ut detur inclusio vel exclusio successoris maioratus. pag. 450.
- CAP. LXXIV.** De inclusione, & exclusione, quando numerus pluralis, resolvatur in singularitates, & quæ conditio in persona plurium adjecta sufficiat ut in singulis verificetur, & habeat locum inclusio vel exclusio, & etiam ubi conditio mortis plurium respicit duos gradus, & ob existentiam personæ prædictæ, quæ vel jure transmissionis vel jure implicitæ vocationis præferri debeat ulteriori statuto. pag. 463.
- CAP. LXXV.** De inclusione, & exclusione ex conditione affirmativa, si filios habuerit, aut si sine filiis decesserit, & an substitutio facta in casu deficientiæ, locum habeat in casu non existentia vel potius intret caducatio, & facta duplici conditione mortis absque filiis, & ab intestato, an requiratur ad inclusionem utriusque conditionis concursus, & quando in hoc casu detur inclusio vel exclusio, & teneatur gravatus præstare cautionem. pag. 463.
- CAP. LXXVI.** De exclusione, & inclusione ex conditione negativa si vocatus aut institutus filios non habuerit. pag. 468.
- CAP. LXXVII.** De exclusione, aut inclusione, in maioratu facto in descendētib; Titii vel alterius, an terminetur deficientibus descendētib; & an transeat ad possessorem alterius maioratus vel terminetur linea præmorientis finita, & quando in hoc casu detur inclusio vel exclusio successoris maioratus, & an substitutus post defectam lineam alicujus, admittatur si linea non incæperit, & an includatur substitutus, quando certum est, cum de cujus linea quæritur, non posse liberos procreare, vel contingat incapacem esse, & an inter ipsos de linea defectiva inducatur substitutio reciproca, & de differentia inter substitutionem factam in casu deficientiæ, & in casu mortis. pag. 468.
- CAP. LXXVIII.** De inclusione & exclusione, quando in maioratus vocata est linea an solum includantur descendentes, & illis deficientibus excludantur transversales, & qui comprehenduntur in tali vocatione, & lineæ proximioris, contentivæ, aut effectivæ masculinæ, & foeminiæ, paternæ, maternæ, electivæ, & quis dicatur inclusus vel exclusus, & quid in vocatione familiæ. pag. 469.
- CAP. LXXIX.** Maioratus, aut fideicommissum descendivum, si factum sit in

- in finitum in liberis, & descendantibus, vel aliorum hæredum institutorum, an censeatur reciprocum de linea ad lineam, vel discretivè respectu cujuslibet linæ, & quis dicatur inclusus vel exclusus; & quando institutor substituit descendentes ipsos substitutos invicem, pupillariter, & per fideicommissum. pag. 469.
- CAP. LXXX.** De inclusione, & exclusione à successione maioratus institutus à conjugibus in eadem charta, an sit unus vel duplex, & qui consanguinei includantur, vel excludantur, & an possit revocare à suprestite! pag. 469.
- CAP. LXXXI.** De inclusione & exclusione possessoris, & successoris futuri, & quando vivente possessore judicium possit institui super successione futura post mortem ejus, & circa maioratus bona. pag. 474.
- CAP. LXXXII.** De inclusione, & exclusione post mortem possessoris maioratus, aut successoris. in casu mortis super successione maioratus mortuo litigatore, an expiret mandatum procuratorium, & quis maneat dominus instantiæ, & an transeat contra successorem, & an ad hoc novus successor citari debeat, & quid post conclusum in causa, & lata sententia! pag. 477.
- CAP. LXXXIII.** De inclusione famuli, quando Institutor illum vocat in defectum descendantium, & excludit transversalem, & quando dicatur inclusus, vel exclusus. pag. 486.
- CAP. LXXXIV.** De inclusione, & exclusione consanguinei Divitis proximioris, quando institutor vocat & includit pauperiorem, licet iste sit remotior; & è contra, & quis in his terminis dicatur inclusus, vel exclusus, & quid quando maioratus est instituendus ad favorem magis nobilis ac magis digni de dono, & an comprehendat illegitimum vel legitimum tantum & quid quando vocatur illegitimus dummodo sit filius mulieris honestæ vulgo *de mulher bonrada*. pag. 486.
- CAP. LXXXV.** Pater sit instituat maioratum irrevocabilem in filium, & filios, & ejus descendentes, an possit ex intervallo declarare quod inteligit de filiis masculis, & non de foeminis ad hoc ut dicantur inclusæ, vel exclusæ. pag. 491.
- CAP. LXXXVI.** De inclusione, & exclusione nepotum quando vocantur & includuntur filii, & an sub nomine filiorum contineantur nepotes, & de conjecturis, quæ pro comprehensione nepotum solent considerari, & in quibus casibus procedant, ut detur inclusio vel exclusio nepotum. pag. 492.
- CAP. LXXXVII.** Semel exclusus quando perpetuo dicatur exclusus, & semel inclusus, & admissus quando perpetuo dicatur admissus, & inclusus, licet deficiat causa admissionis, vel exclusionis, & an exclusus debeat alimentari à successore maioratus ad quem devoluta fuit maioratus successio! pag. 492.
- CAP. LXXXVIII.** Patre aut matre exclusis tanquam à radice infecta derivatis, an & quando censeantur quoque exclusis omnes illius descendentes, vel ex propria persona dicantur inclusi. pag. 495.
- CAP. LXXXIX.** De inclusione, & exclusione ex repetitione qualitatum, & an præsumantur repetitæ in aliis vocationibus substitutionibus, diversis & distinctis, & quando ex hac repetitione, vel non repetitione detur inclusio, vel exclusio, & an gravamen quæsitum in una linea aut vocatione censeatur repetitum in alia. pag. 499.

- CAP. XC.** De inclusione & exclusione ex vocatione filiorum conditionalis, & quando filii positi in conditione intelligantur inclusi, & vocati, & quæ conjecturæ ad id sint habiles, & ad hoc ut censeatur maioratus repetitus in filiis in conditionis positus, & ex conjecturis vocatis. pag. 506.
- CAP. XCI.** De inclusione, & exclusione, quando aliquis gravatus est restituere bona maioratus alteri substituto sub conditione, si talia bona consequatur, an si partem bonorum acquirat, debeat talem partem restituere, & in illa includatur! vel excludatur. pag. 507.
- CAP. XCII.** De inclusione, aut exclusione consanguineorum pertendentium maioratum in æquali gradu, ex iudicio sortis, & an includatur ille, super quem cecidit sortis; & quomodo, & quando ex sortibus decidenda sit maioratus controversia? pag. 507.
- CAP. XCIII.** Utrum si vocatus ad successionem maioratus impugnet vinculi foundationem, post latam contra eum sententiam, sit excludendus ab ejus successione, & includendus obediens proximior, & futurus successor admitendus ad possessionem rerum maioratus, non obstante contradictione primi vocati, qui contra maioratus institutionem opposuit? & quid in filio illius an ei præjudicet talis patris impugnatio, ad hoc ut excludatur. pag. 508.
- CAP. XCIV.** Maioratus si fuerit erectus ad alicujus, suorumque descendendum favorem, & primo loco vocatus, sine illis decesserit, & sine consanguineo ex institutoris sanguine, an isti sint excludendi, & includendi veniant proximiores ex parte institutoris, ut in illis principium habeat nova successio, regulata per maioratus foundationem, vel an maioratus extinguatur ex defectu vocatorum? pag. 512.
- CAP. XCV.** Si institutor vocavit consanguineum scholasticum, qui versatus fuerit, in Universitate literarum, & in prima, aut secunda classe ad minus, ad quam ingrediendam sit approbatus à Prefecto maiori Gymnasii, & asserat habere bonam famam; an censeatur exclusus ex eo, quia sine illa versatus est, indicta classe, & excludat proximior consanguineum, ultimi possessoris sine dicta qualitate ab institutore requisita; vel in hoc casu succedere debeat dictus consanguineus, qui successurus erat, si defecisset dicta qualitas studendi, & ex illa non præcederet talis scholasticus? pag. 512.
- CAP. XCVI.** Si institutor vocavit filium suum, & post ejus obitum Clericum Preterum suæ descendentiæ, an excludantur filii primi vocati, aut nepotes; & includantur Clerici; & concurrente Clerico primæ Tonsuræ, cum Presbytero in Sacris constituto, & uterque sit descendens Institutoris; iste licet remotior sit includendus, & ille, proximior excludendus. pag. 513.
- CAP. XCVII.** De administrationem bonorum maioratus cujus possessor aut successor est absens, & quis ex consanguineis inclusus, vel exclusus dicatur, ad administrationem petendam, & ad quem pertineat administratio, & quod tempus ad hoc requiratur, ut à Rege concedatur, & an duo maioratus incompatibiles, administrator simul obtinere possit, unum jure proprio, alterum jure administrationis. pag. 527.
- CAP. XCVIII.** Utrum si instituens maioratum, in masculis suis aut extraneis, mandet fæminas filias dotare, ut quod in Religione ingrediantur, censeantur exclusæ à maioratus successione, & inclusi masculi transversales, & remotiores ultimi possessoris fratris fæminarum, qui sine filiis decessit, vel tales fæminæ succedant, vel includantur! pag. 528.

CAP. XCIX. Utrum comittens falsitatem in actis pendentibus, circa successionem maioratus, lacerando ea, & occultando instrumenta ad probationem producta, excludendus veniat à iudicio, & ab actione intentata, & à successione maioratus petita, vel tantummodo quousque restituat folia extracta, & an filius successor juris sui possit audiri non obstante sententia lata, & ei obstat rei iudicatae exceptio, & includendus, vel excludendus sit; & quid in illo cuius pater mutavit folium institutionis, & illius vocationes in præiudicium consanguineorum institutoris, & an ex tali mutatione excludendus sit filius mutantis, è vocato primo loco, & includendus sit transversalis consanguineus institutoris, & non ultimi possessoris? Et de erectione maioratus habita pro facta ex occultatione, & mutatione testamenti, & quomodo, & quando habeat locum actio ad petenda talia bona tamquam vinculata; & an competat peritio substituto, & quomodo? & quando excludatur, vel includatur falsitas opposita contra maioratus erectionem aut foliorum mutationem? pag. 528.

CAP. C. Utrum instituens maioratum per viam dotis de usufructu an pensionem aut solutione annua contemplatione viri & uxoris, vocatis transversalibus consanguineis, si uxor dotata decesserit sine filiis, sive ultimum diem claudat extremum obsequie descendentibus, sit includendus maritus, durante eius vita, vel sit excludendus, & statim per mortem uxoris admittatur transversalis vocatus, & inclusus in dicta maioratus erectione, vel usufructus aut pensionis annuæ constitutione, ac promissione? & à quo numeranda sit successionis origo an à legatario, vel commissario, & agitur de intellectu multorum iurium? pag. 538.

CAP. CI. De inclusione mulieris, aut viduæ honestæ, & exclusione inhonestæ, & quæ dicatur, & quomodo probetur, ad hoc ut censeatur inclusus, vel exclusus à maioratus successione, in qua invenitur ex hoc capite exclusio. & quid si aliquando id honeste vixerit, aut commisit stuprum tempore viduitatis, excludenda veniat; licet proximior sit, & si ad meliorem frugem se receperit includatur, & honesta licet remotior excludantur. pag. 539.

CAP. CII. Maioratus erecti, si fuerint simpliciter in duobus fratribus, & post mortem alicujus, fuerit vocatus substitutus, si decesserit sint filii, an intelligatur vocatus filius, vel includatur substitutus statim ad portionem cuiuslibet morientis, & an sint erecti duo maioratus in duobus institutis, & vocatis, de eorum filiis intelligi debeat erectio distributivè, itaut filii censeantur solum vocati, & inclusi, substituti in portione, & maioratu suorum parentum, respectivè autem in portionibus, & maioratum aliorum fratrum, & quis dicatur inclusus, & exclusus in simili maioratu. pag. 541.

CAP. CIII. In maioratus institutione, si invenitur gravamen conditio, an extendatur de persona ad personam, de casu, ad casum, & posita in una linea, an censeatur repetita in alia, ad hoc ut ex hac extensione, vel repetitione detur inclusio, vel exclusio. pag. 549.

CAP. CIV. In maioratus successione, & vocatione, quando fictio admittatur, ad hoc ut detur inclusio unius, vel exclusio alterius. pag. 551.

CAP. CV. Maioratus possessor, an excludatur à census redemptione, & an possit absque deposito illam admittere, & si sua pecunia redimat, an talis census pertineat post ejus mortem ad successorem, & ille includatur in successione talis census, vel veniat excludendus ab hærede ultimi possessoris,

Q U Æ S T I O N U M.

- loris; & quid, quando maioratus successor ex sua industria auxit maioratum, vel erit ad vinculum simpliciter, an iste, aut ille includatur, & an possit intentare actionem successor contra hæredes antecessoris maioratus constituentis census in maioratu, Regia facultate, ad hoc ut redimat census constitutis cum facultate Regia in maioratu! pag. 552.
- CAP. CVI. Princeps an & quando, possit maioratus vocationes alterare, in vocatorum præjudicium, & ex hac mutatione detur inclusio, & exclusio alterius, prætendentis maioratus successionem. pag. 553.
- CAP. CVII. Maioratus successio, an competat consanguineo unius gradus, vel ex una parte propinquior ultimi possessoris, & sit inclusus in successione, & excludendus veniat remotior, qui duplici, consanguinitatis nexu est conjunctus; & an concurrentibus consanguineis ultimi possessoris, unus ex patre patris, alter ex parte matris, ad maioratus successionem, quis includendus, vel excludendus sit. pag. 553.
- CAP. CVIII. Maioratus an extingatur ex vocatorum defectu, ita ut bona maneat in ultimo possessore libera, & de illis possit disponere, non obstante testatoris, & institutoris dispositione, qua cavetur, quod petit, & rogat ultimo possessori, ut nominet, & relinquat dicta bona tali monasterio, vel loco pio, an possit non obstante petitione secundum suum arbitrium disponere; & quando in hoc casu detur inclusio, vel exclusio successori, & ad quem pertineant talia bona, & maioratus quis sit successor? pag. 553.
- CAP. CIX. Maioratus successor, qui duxerit uxorem ex sanguine hæretico an possit à Rege à maioratu excludi, licet in institutione non sit exclusus. pag. 554.
- CAP. CX. Si Clericus aut Episcopus instituat maioratum de bonis patrimonialibus, & acquisitis intuitu Ecclesiæ, an requiratur ad ejus validitatem facultas Regis, vel Pontificis ita ut si sine illa constituatur sit excludendus vocatus ab eo, vel sine illa sit includendus. pag. 554.
- CAP. CXI. De maioratu factò à Phebeo, aut ignobili, & an possit illud erigere absque Regia facultate; & an sit excludendus à successione vocatus, etiam plebeus, & veniat excludendus? & quando, & quomodo in tali maioratu succedatur, vel non, & quis succedat, quando est erectus in filio naturali deficientibus legitimis, & quando instituens est mechanicus, & vocatu naturalis, & illegitimus, aut non testandus, vel est à Nobili erectus, & quis succedat. pag. 554.
- CAP. CXII. Si institutor maioratus, per viam contractus etiam revocabilis, vel irrevocabilis incidat in hæresim, vel crimen læsæ majestatis Divinæ, vel Humanæ, an confiscentur bona, ex quibus fuit erectus maioratus, & succedat, vel includatur Fiscus, vel excludatur vocatus in tali erectione. pag. 575.
- CAP. CXIII. Utrum si maioratus sit erectus, & institutus à patre in personam Petri sui filii, & habeat duos filios ejusdem nominis, quis sit includendus, vel excludendus, à tali successione, & an valeat talis erectio. pag. 576.
- CAP. XIV. De exclusionem illius, qui non habet certam ætatem requisitam ab institutore, itaut absque illa non possit capi possessionem maioratus, & donec non sit talis ætas perfecta, cui competat inclusio, & an Rex soleat dispensare; ante dictam ætatem ingrediatur possessionem maioratus, vel il-

lius

I N D E X

lius administrationem ? pagina 376.
CAP. CXV. De præceptis Institutoris, an sint conditiones vel modii, & quomodo, & quando successor ex defectu adimolementi, vel ex illorum purificatione, & obedientia sit includendus, vel excludendus à maioratus successione. pag. 577.

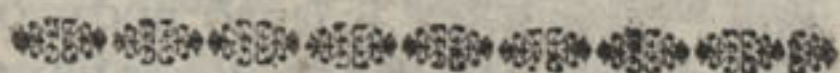

EMMANUELIS
ALVARES PEGAS,
TRACTATUS

DE

EXCLUSIONE, INCLUSIONE,
Successione, & Ereptione Maioratus.

CAP. XXI.

Utrum exclusus specialiter, ut
generaliter in generali vo-
catione, censeatur inclusus,
& quid in illegitimis, eorum
que descendantibus legiti-
mis quando vocata spuria fi-
lia clerici, fuit omissus filius
spurius legitimatus, & inclu-
si fuerunt descendentes ab il-
la legitimi, an ex hac omis-
sione & vocatione legitimo-
rum ad memoriae conserva-
tionem, censeantur descen-
dentes filii omissi, & exclusi-
inclusique in generali voca-
tione consanguinei proxi-
mioris extincta linea primæ
Pars III.

vocatae, & an succedat ne-
ptis filii spurii omissi; an ve-
ro descendens, à fratre insti-
tutionis legitimus, & an &
quando spurii aut Bastardi
succedere possint per obi-
tum patris in maioratu an-
tiquo ad cuius successionem
sunt Bastardi vocati deffici-
entibus legitimis, & in eo-
rum defectu consanguinei
proximiores descendentes ex
parte institutoris macula, &
non foeminae, quæ in eadem
charta seq.

SUMMARIUM.

- 1 *Relatio ad casum.*
- 2 *Institutio maioratus ab Antonio
Marques Abbate D. Michae-*

A

150

- lis de Fiaens, & super hac re sententia.
- 3 Nō potest fieri transitus ad maioratum ex persona collateralium ex linea instituentis est persona capax.
- 4 Qualitates, & conditiones adhibite in uno gradu, non censetur repetite in alius n. 5. & 6.
- 7 Regula negativa debet prevalere quando repetitionem negat.
- 8 Legitimati per rescriptum secundum mentem testatoris passim succedunt cum sint de agnatione, & familia ipsius, & veniant in fidei comisso relicto ex proximioribus.
- 9 Legitimus ab institutore admittitur tanquam legitimus exclusis transversalibus.
- 10 Linea quid sit, ibi Declarabitur.
- 12 Voluntas testatoris declaratur etiam ex verbis prolatis extra testamentum.
- 13 Nemo enim presumitur alienas successiones, suis ante ferre & n. 14
- 15 Legitimitas residet in persona, jus autem succedendi est quid ab ea distinctum.
- 16 Exclusio à successione, nisi expressa sit à testatore certa persona ut gradu, vel linea, non procedit.
- 17 Ratio legis magis attenditur, quam ejus dispositio.
- 18 Casus Leg. si filius 42. ff. bon. lib. explanatur.
- 19 Legitima ex spurio venit ad maioratum ex propria vocatione, & non ex jure patris.
- 20 Per legitimationem aboletur omnis macula, & tollitur totalis illegitimas.
- 21 In materia maioratus primum locum habet voluntas testatoris.
- 22 In spurio non potest conservari familia, generatio, memoria nobilitas & caput domus.
- 31 Casus refertur.

- 32 Spurius & bastardus non est agnatus & n. seqq.
- 55 Magis operatur negativa in sensu negativo quam affirmativa in sensu positivo.

E hac materia dixi late cap. 8. n. 2. & seqq. ubi ostendimus quādo specialiter exclusus, censetur inclusus in generali vocatione & inclusione, & nunc ad præsentem quæstionis resolutionem, vide casum sequentem ex cujus decisione manebit resoluta, & ex aliis.

Antonius Marques Abbas D. Michaelis de Fiaens, fecit maioratum hac in forma: as quaes propriedades aqui declaradas havia comprado para hum morgado que de novo quer fazer para memoria, e cabeça de huma geração, para andarem juntas em huma só pessoa, e senão poderaõ alienar, nem dividir, & Paulo infra ibi: a qual nomeação elle Abbade fará quando elle quizer, e a pessoa que elle nomear nomeará a outro filho, ou filha legitimo nascido de legitimo matrimonio, qual elle quizer, e naõ tendo filho ou filha de legitimo matrimonio, pode:á nomear em hum herdeiro mais chegado da linha do administrador deste morgado, & in ejus maioratus successione nominavit primo in loco filiam suam spuriam Catherina Marques de Paiva cum certis conditionibus ab ea acceptatis, & postea nuptias contraxit, cum Francisco Vas Prestrello, ex quorum matrimonio natus fuit eis filius Antonius Vaz Prestrello, qui ultimum clausit diem absque liberis, & relinquit hæredem nominatum Ignatium da Cunha Prestrello, ad hoc ut maioratum restitueret cui pertinebat juxta institutionis formam, & fuit citatus,

& mota lite inter varios consanguineos, denique conclusa fuit entre partes Joaõ de Sá de Miranda, em nome de sua mulher neptis ex fratre legitimo institutoris & inter Mariam Marques filiam Michaelis Sardinha, filii legitimi à dicto Abbate ante maioratus ereptionem & in illa commissi apud Notarium Emmanuel de Goes Pinheiro, ubi lata fuit in Portuensi Senatu sententia sequens.

Acordão os do Desembargo, &c. Vistos estes autos, artigos de opposição, que nesta instancia se processarão, documentos, e prova junta, pelos quaes se mostra a fol. 9. instituir o Padre Antonio Marques Abbade da Igreja de Fiaens hum morgado com obrigação de certas Missas na Capella de Santo Antonio, e nomeado a fol. 13. vers. do Appenso, em sua filha Catharina Marques, para que ella, o podesse nomear, em filho, ou filha legitimo, e de legitimo matrimonio, quem ella quizesse, e do mesmo modo os seus successores, e não tendo filhos, hum parente mais chegado da linha d'elle instituidor. Mostrase casar a dita Catharina Marques com Francisco Vaz Prestrello, que por fallecer sem descendentes, nomeou a fol. 879. do appenso a successão deste morgado no parente mais chegado por parte de sua mãy, e havendo controversia se julgou pela sentença do appenso fol. 975. a favor do Padre Fr. Bento Lamberto Religioso da Ordem de São Bernardo filho da irmãa do avô do dito nomeante, a qual sentença se confirmou pela sentença do Senado a fol. 127. do appenso, e se foy continuando esta demanda em varios oppositores, dos quaes hums são falecidos, e outros deixarão a causa, que ultimamente, reyo a ficar entre os oppoentes Francisco Marques, e Maria Marques. Por parte da qual se prova ser neta

Pars III.

do dito Abbade filha legitima de Miguel Sardinha filho, que foy do dito Abbade instituidor, e que a ella sómente lhe pertencia a successão deste morgado, por ser neta descendente por linha a direita do instituidor d'elle. O que tudo visto, disposição de direito conforme a qual a primeira qualidade, que na successão de morgados se respeita, he a linha da primeira nomeada no dito possuidor, que morreo sem d'elle ficarem descendentes, e achandose a dita oppoente Maria Marques na linha direita do instituidor sua neta, e descendente, não pode ser excluida pela preferencia, que de direito lhe compete; como taõbem, porque em virtude da nomeação, que fez o ultimo possuidor deste morgado o tempo de seu falecimento, se achava vivo o pay da dita oppoente, e como parente mais chegado da mãy do nomeante em terceiro grau por ser seu tio irmão de sua mãy, e o dito Fr. Bento Lamberto se achar no quarto grau por ser filho da irmãa do ultimo possuidor, lhe pertencia a successão, e pela mesma razão a oppoente sua filha, a qual não pode prejudicar a dita sentença para que não foy citada, nem ouvida de seu direito, nem impedimento, que contra o dito seu pay se considera por ser filho spurio, e se entender estar excluido para a successão deste morgado, por serem chamados os filhos legitimos, e de legitimo matrimonio, e como filha de pay excluido, não devia ser admittida; por quanto esta resolução se limita nos filhos legitimados pelo mesmo instituidor, como o he o pay da oppoente; quanto mais, que a dita exclusão para poder ter lugar por ser odiosa, se havia de achar expressamente, posta em certa pessoa, linha, ou grau, e em duvida senão pode interpretar contra o dito Miguel Sardinha; por não ser verosimel, que fosse a tenção de seu pay;

A 2

querello

querello excluir da successão deste morgado, ainda que seja spurio, para hir a estranhos, contra a affeição natural, que os pays tem aos filhos, e a ancía, com que desejaõ adquerir-lhes muitos bens, para os deixarem mais ricos, principalmente, sendo a primeira nomeada tambem spuria, e o mesmo defeito, que a elle lhe não fez mal para seu pay não deixar de a nomear, lhe não deve prejudicar, para por elle ser excluido, e não tendo nestes termos a dita clausula lugar, como não tem mais, que para os descendentes da primeira nomeada, onde sómente foy posta, pelo direito, que lhe competia; devia a oppoente sua filha ser preferida aos mais oppositores, que como transversaes, e estranhos, e por ella se achar em melhor linha a não podem excluir. Por tanto julgaõ a successão deste morgado a oppoente Maria Marques, e condemnaõ a Joaõ de Sá de Miranda possuidor dos bens a elle vinculados lhos restitua com os frutos da lide contestada até real entrega que se liquidarão na execucao da sentença, e em ametade das custas dos autos, e na outra ametade ao oppoente Francisco Marques. Porto 19. de Novembro de 1678.

Mota. Mendonça.

Et sententia fuit fundata in deliberationibus seqq.

Licet iste processus supercilio fastigii sui, non parum fastidii nobis incutere videatur, veraciter tamen, nec fastidiosus, nec admodum laboriosus existit, continet enim duntaxat punctum juris non ex apibus ipsius, sed valde triviale, & ordinarium, & ex appendice per quam pauca necessario legi oportet. Quod prænotare decrevi, ne collegæ amantissimi futurique Judices, tædio tanti voluminis perteriti, illud (contra suum morem) retardare

præsumant, reservantes forsan ipsius expeditionem in tempus opportunius, in quo negotia, occupationes que continuæ magis intermitantur; valebunt enim, si libuerit, ut me experientia docuit, brevi temporis curriculo, modico que labore apposito, judicia sua interponendo, merito, & laude hoc inveteratum letigium feliciter absolvere.

Quo supposito, deveniendo ad causæ merita; inter omnes oppositores, & pertendentes hujus maioratus successionem; solum opponens Maria Marques descendit ab institutore Abbate Antonio Marques, tanquam ejus neptis, reliqui vero oppositores ei sunt transversales, excepta rea Dona Antonia de Pena, quæ illi omnino est extranea, & ut talis, iam condemnata in appendice fol. 1027. vers. ut dict. maioratus bona demitat cum fructibus à die litis contestationis.

Unde mihi videtur luce meridiana clarius, præfactam opponentem Mariam cæteris oppositoribus facile antecellere, omnibus que suis competitoribus indubitanter palmam præripere; quippe cum descendat ex primo institutore, & alii oppositores sint ei transversales, dum ex linea instituentis aliqua persona superest capax successionis, non potest fieri transitus ad lineam transversalem nec aliquis collateralis successionem pertendere *ex text. in cap. 1. §. 1. de natur. succes. feud. L. 1. ff. de graaib. Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. n. 14. & cap. 6. n. 29. Gutier. cons. 13. ex n. 11. & n. 27. L. 3. tit. 13. partit. 6. ubi Greg. Lop. explicat verbo ningum pariente, prosequitur Cevallos q. 672. n. 25. & sequentibus, & n. 36. in fine allegat textum in L. ultim. Cod. de impub. & aliis, Alvarad. de coniect. ment. defunct. cap. 3. §. 3. n. 44. Castill. quotid. tit. 5. cap.*

93. n. 9. verſ. ſexta, & n. 24. verſ. ultra quem & n. 33. & 37.

Neque obſtat, quod contra dictam opponentem Mariam objicitur, nempe, quod procedit à radice infecta; ex eo quod parens ejus Michael Sardinha fuiſſet filius ſpurius dicti inſtitutoris, & quanvis, fuiſſet legitimatus, attamen, non potuiſſet ſuccedere in hoc maioratu, quia inſtitutor in inſtitutione vocavit ad ſucceſſionem filios legitimos, ex legitimo matrimonio, quo caſu legitimi vocati non cenſentur.

Quia reſpondetur primo: nullam reperiri vocationem in tota inſtitutione, per quam inſtitutor generaliter vocaſſet legitimos, ex legitimo matrimonio, ſed tantummodo fol. 10. verſ. in appendice antequam declarafſet primum iſtius maioratus ſucceſſorem, dixit, quod perſona; quam ipſe nominafſet, potuiſſet nominare filium ſuum, aut filiam legitimam de legitimo matrimonio, quem voluiſſet, ut patet ibi: e a peſſoa que elle nomear, nomeará outra, filha, ou filho legitimo de legitimo matrimonio, qual quizer.

Quæ clauſula legitimatis de legitimo matrimonio, non fuit univerſaliter probata; ſed ſolummodo reſtrieta ad filios primi ſucceſſoris nominandi; Immo in defectu ipſius filiorum conceſſit inſtitutor ut potuiſſet nominare unum hæredem proximiorum ſine clauſula legitimatis de legitimo matrimonio adjectione; & eodem modo fol. 12. in dicto appendice, in cauſa contraventionis oneribus dicti maioratus, vocavit conſanguineum propinquiorum lineæ rectæ ipſius inſtitutoris, etiam ſine dictæ clauſulæ adjectione, ut patet ibi: E o parente mais chegado da linha direita delle Abbade lho podera tirar et iterum dicto fol. 12. verſ. ibi: E o haverá lo-

go, e poderá tirar o herdeiro mais chegado, &c. talis clauſulæ quoque ſine adjectione. Unde dicta clauſula reſtrieta ad filios primi ſucceſſoris, non cenſetur repetita in aliis, quia in maioratibus, qualitates, et 4 conditiones adhibetæ in uno gradu, non cenſentur repetitæ in aliis ex *Molina de primog. lib. 3. cap. 5. n. 56. verſ. ſed quanvis & n. 57. & 58.* Et in ſpecie in qualitate legitimatis tenent ſocini tam ſenior, quam junior, *Ruinus, Berrêta Macalo Decian. & alii, quos laudat Nogueirola alleg. 23. n. 40. & 41. & in clauſula masculinitatis tenet Mantica de conjeet. lib. 6. tit. 13. n. 10. & generaliter loquens Menoch. conf. 326. n. 49. ubi Bart. refert ex n. 51.* ubi, quod qualitas poſita in prima ſubſtitutio- 5

ne non cenſetur repetita in ſecunda. Præcipue quia in dicto primo gradu, militabat diverſa ratio, quam in aliis; nam cum dictus inſtitutor tempore celebrationis dictæ inſtitutionis maioratus, jam in mente gereret nominare filiam ſuam Catherinam Marques, ut in continenti nominavit in ipſamet inſtitutione fol. 13. in appendice adhibuit qualitates legitimatis de legitimo matrimonio, reſpectu filiorum dictæ Catherinæ nec ei occaſionem præberet delinquendi, & ſuſcipiendi filios illegitimos, immo ut pertalem clauſulam, eam à procreatione illorum arceret, ipſa uſus fuit, & ita eam admonuit ex preſſe indicta inſtitutione fol. 14. ibi e o naõ deſhonraſſe, nem caſaſſe contra ſua vontade, e que fazendo o contrario elle inſtituidor ſeu pay poderia nomear outra qualquer peſſoa, que foſſe ſua vontade; & ſic ut filiam adſtringeret ad honeſte, caſteque vivendum, & ſolum legitimam prolem ſuſcipiendam, ei adjecit clauſulam legitimatis filiorum, quam cum judicio, & conſideratione,

fideratione, non adjecit in aliis substitutionibus, & vocationibus, in quibus prævidit potuisse ingredi, & succedere alterum suum filium Michaelē Sardiniam nostræ opponentis Mariæ patrem, vel ejus descendentes; & sic cum datur diversa ratio in uno gradu, quam in aliis, meritissimo non debet clausula primi gradus repetita censi in aliis, ut in simili considerat *Mantic. de Conject. lib. 6. tit. 13. n. 8. prope finem.*

- 6 Eodem modo non censetur repetita qualitas, quando datur diversitas personarum, nec quando clausulæ, & dispositiones sunt separatae, ut cum multis juribus & Doctoribus tradit *Menoch. cons. 334. n. 3. melius cons. 326. n. 52. & 53. ubi n. 55.* quod debet prævalere regula negativa, quæ repetitionem negat. Et sic cum datur in præsentī diversitas personarum, & dispositiones separatae perfectæ, non debet qualitas legitimationis adjecta respectu filiorum filia, repetita censi in aliis, immo debet prævalere regula negativa, quæ tandem repetitionem negat.

Ulterius dicta clausula respectu filiorum dictæ Catherinæ, apposita fuit majoris claritatis gratia; & ut dicta Catherina illius notitia vitam honestam conservaret, & se ab occasionibus delinquendi abstineret. Nam quanvis institutor eam non apposuisset, semper pro apposita habenda erat ex voluntate tacita, & præsumpta ipsius testatoris, qui præsumitur voluisse prospicere honori filia suæ, quam creditur delixisse plusquam proprium ex leg. *isti quidem ff. de eo quod met. caus. & ita tenent Bart. & omnes Doctores comuniter, quos referunt, & sequuntur Castilb. quotid. to. 5. cap. 82. n. 36. optime Mantic. de con-*

ject. lib. 11. tit. 9. n. 16. Nam ex contrario si filia dicti institutoris illicitum coitum habuisset & filios illegitimos concepisset, nulli dubium est, inde maximum dedecus eventurum patri instituenti, ut experientia docet, & eleganter considerat ipse *Mantic. ubi proxime n. 16.* & sic adjectio talis clausulæ nihil operata fuit, quia ex præssio illorum, quæ tacite in sunt nihil operatur *L. 1. ff. de legat. 1. Grat. forens. cap. 496. n. 33.*

Unde colligitur evidenter, dictam clausulam legitimitatis de legitimo matrimonio, appositam respectu filiorum dictæ Catherinæ filia institutoris, habere circa eam specialissimam rationem, & non posse jure censi repetitam in reliquis gradibus, substitutionibus, & vocationibus, in quibus institutor, eam non adjecit, sed ut dictum est ex industria, & providentia, maturoque Concilio emisit.

Secundo? Respondetur! quod dato, & non concesso, quod dicta clausula legitimitatis respectu filiorum dictæ Catherinæ censeatur repetita in cæteris substitutionibus solummodo debet intelligi, quoad filios aliorum successorum mayoratus, quanvis à parentibus suis successoribus legitimarentur, non vero quoad dictum Michaelē Sardiniam institutoris filium, quia hic cum legitimatus fuisset ex voluntate expressa, immo ad postulationem patris instituentis, est de familia, agnatione, & cognatione ipsius, & per eum conservatur familia, & agnatio, sicuti pervere legitimos, ut in terminis tenet *Joannes Gracia de nobilit. gloss. 21. n. 28. quem laudat, & sequitur Castilb. quotid. tom. 5. n. 12. in medio & etiam in fin. vers. 1. concl. Molin. de primog. lib. 3. á n. 3. usque 11. precipue*

8 præcipue n. 10. *Gratian. foenſ. cap. 634. n. 22.* ubi quod legitimated per reſcriptum ſecundum mentem teſtatoris, paſſim ſuccedunt, cum ſint de agnatione, & familia ipſius, & veniant in fidei commiſſo relicto proximioribus, & melius cap. 635. n. 41. ubi eos æquiparat legitimis, & cap. 496. n. 6. ubi, quod ſunt de linea teſtatoris Phæb. qui multos refert 1. p. *decis. 97. n. 10.* ubi, quod in hoc caſu nulla eſt controverſia, quod legitimatus ab iſtitutore admittatur, tanquam legitimus, excluſis tranſverſalibus.

9 Præſertim, cum dicta legitimatione Michaelis facta fuerit à patre iſtituente, ante ipſius maioratus iſtitutionem, quo tempore, nulli tranſverſalium jus erat quæſitum, quia tunc legitimatus dicitur vere & proprie legitimus, ut tenet *Antonius Tuber. decade 35. error. 6. n. 9. Menoch. conf. 266. n. 11. Fachin. contrav. lib. 4. cap. 53. verſ. quod ſi proponatur, Phæb. dict. decis. 97. n. 11. & inſinuat Gam. decis. 278. n. 16.*

10 Et in ſimul, quia in ipſamet legitimatione ab iſtitutore impetrata declaratur dictum Michaelem poſſe ſuccedere in maioratibus; quod præcipue intelligitur in maioratibus ipſius impetrantis, ut cum *Surd. Considerat. Caſilb. quotid. to. 5. cap. 84. n. 47.* Et ſic cum conſtet de voluntate expreſſa iſtitutoris voluiſſe dictum ſuum filium Michaelem ſuccedere in ſuis maioratibus, ad hoc, ut non poſſet in iſto ſuccedere, debebat conſtare expreſſe de ejus excluſione in ipſa iſtitutione, & cum non conſtet, non debet præſumi, tum quia teſtator non cenſetur excluſiſſe, quos non expreſſit, ut cum multis notat *Menoch. conf. 266. n. 22.* Tum quia mutatio voluntatis non præſumitur,

in mo indubio præſumitur perfeverantia ex *L. eum qui ff. de probata. cap. maiores in fin. debapt. cap. licet. de procurator. in 6. Gratian. forenſ. cap. 221. n. 22. Menoch. lib. 4. præſumpt. 70. n. 4.* Et tandem quia, ut ſupra dictum eſt, in ipſa iſtitutione fol. 12. in caſu contraventionis vocavit iſtitutor conſanguineum proximiorē ſuæ lineæ rectæ; linea autem recta proprie dicitur ſurſum, & deorſum, & non ex latere; & ita vocavit deſcendentes ſuos, & conſequenter dictum Michaelē filium ſuum, qui ſicut in hoc caſu cenſetur vocatus, ita debet cenſeri in caſu regalis ſucceſſionis.

Et tandem, quando aliquid ad eſſet dubium in intellectu ipſius iſtitutionis, quod negatur (debet intelligi, & declarari per ſcripturam legitimationis, in qua expreſſe invenitur voluntas teſtatoris ad dictum Michaelē ſuccedendum in hoc maioratu; tum quia una ſcriptura declaratur per aliam, ut cum alijs notat *Mascard. concl. 1260. n. 25.* tum quia voluntas teſtatoris declaratur etiam ex verbis prolatis extra teſtamentum. *Bart. in L. heredes palam §. ſi quidem poſteſt ff. ad teſtam. & in L. 2. in princ. n. 39. ff. de vulgar. & pupil. ſubſt. Menoch. conf. 266. n. 74. Larr. decis. granat. 66. n. 3.* ubi argumentum ſumit à *L. Julianus 9. §. proinde ff. ad ſen. conf. Macedonian. notat. gloſſ. verbo animus) in in L. Fulcinus 7. §. ſed & is ff. quib. cauſ. in poſſeſſionem datur,* ubi voluntatem colligi probat *Accuſius ex eo, quod antea dictum, Gratian. forenſ. cap. 221. n. 22.*

Et quanvis in claris non ſit opus conjecturis: ex abundantia addo: non eſſe verosimile, iſtitutorem, qui ad caput, & ſucceſſionem iſtius maioratus

maioratus admisit filiam feminam, etiam spuriam voluisse excludere filium masculum, quem ad in eo succedendum legitimare fecerat; immo contrarium verosimilius est, etiam in institutore in dignitate constituto, quia hic, quanvis propter dictam dignitatem non censeatur vocare ad maioratum filios naturales, nihil omnius tamen, si in aliqua parte testamenti mentionem fecit naturalium, & eos honoravit, non præsumitur, dictus naturales odio habuisse, immo potius, eos dilexisse præsumitur, & consequenter vocasse, ut in terminis tenet *Bart.* quem & alios multos refert *Menoch. de præsumpt. lib. 4. præsumpt. 78. n. 31. & præsumpt. 79. n. 16. & cons. 66. n. 23. pluribus etiam relatis tradit. Castilb. quotid. to. 5. cap. 82. n. 34. vers.* quod tamen limitatur.

Secundo non obstat, quod etiam dictam contra opponentem Mariam objicitur, favore opponentis Annæ Lopes, scilicet, quod Actor originarius in appendice Frater Benedictus Lamberto, sententiam pro se reportavit, quæ transivit in rem judicatam, & quod ipse autoritate sui Præsulis, nominavit post se ad successionem hujus maioratus dictam opponentem Annam sororem suam, virtute facultatis, quam institutor concessit primo administratori ad nominandum, quæ ut ex adverso dicitur, secundum meliorem opinionem, repetita, & concessa intelligitur omnibus successoribus ad quoque nominandum, & elegendum successorem dicto maioratui.

Quia quidquid sit de resolutione dictæ quæstionis, an scilicet facultas nominandi concessa primo successoribus, repetita censeatur in cæte-

ris successoribus, quocumque modo resolvatur dicta quæstio, nihil officit opponenti Mariæ. Quippe ultimus, & verus possessor hujus maioratus fuit Antonius Vas Prestrello nepos institutoris, & filius primæ successoris Catherinæ Marques, qui sine liberis decessit, & dato. Quod etiam ei competeret facultas nominandi, & eligendi successorem. Constat ex suo elogio folh. 879. in appendice nominasse consanguineum proximiorum ex parte matris suæ Catherinæ Marques ad quem dictus maioratus pertineret, & sic eum reliquit via successiva, quo casu, cum etiam constet dictum Antonium Vas Prestrello, obuisse mense Martii anni 1642. ut apparet ex apertura ipsius testamenti in apperdice fol. 887. vers. & tunc temporis adhuc vitam agere Michaelē Sardinha nostræ opponentis Mariæ patrem (quippe constat exercitum e fol. 58. decessisse mense Novembris anni 1645.) nulla dubitatio est, dictum Michaelē ei successisse *Ex Ord. lib. 4. tit. 10. §. 2.* tanquam consanguineum proximiorum ipsius, ex eo quod erat ejus avunculus, & matris suæ Catherinæ frater, & sic cum eo in tertio gradu manebat juxta §. *tertio gradu Inst. de gradib. cognat.* & non poterat succedere dictus Religiosus Benedictus Lamberto, quia cum dicto ultimo possessore in quarto gradu existebat ex §. *quarto gradu Inst. cod. tit.* ex eo quod erat filius sororis avi dicti ultimi possessoris, & ut talis in remotiori gradu constitutus.

Et ita dictus Michael, non solum dictum ultimum possessorem in proximiori gradu attingebat, sed etiam ratione melioris lineæ, dictum Religiosum Benedictum excludebat, ex eo quod hic erat transversalis, il-

le vero descendens ab institutore, tanquam ejus filius, ut supra dictum manet; & consequenter existente dicto Michaelē, & ejus descendētib; ut est opponens Maria ejus filia, neque dictus frater Benedictus poterat succedere, nec minus nominare successorem.

Neque denique sententia in appendice pro dicto Benedicto lata, opponenti Mariæ officit, tum quia, in illa non fuit pars, nec ad eam citata *ex tex. in L. 1. ff. de excep. rei judicat. L. sepe ff. de re judic. Cou. pract. 13. n. 3. Castr. decis. 65. an. 4.* tum quia, ex eo quod mortuus esset dictus frater Benedictus ante decretum ultimum hujus Senatus in appendice fol. 1027. vers. admissis aliis opponētib; in his actis, & inter eos admissa etiam opponente Anna Lopes pertendente hanc successione tanquam nominata ab ipso fratre Benedicto, dicta opponens Maria obtulit etiam articulos suæ oppositionis fol. 50. ad dictas Annam, Ream Dominam Antoniam, & reliquos opponētes excludendos junta *Ord. lib. 3. tit. 20. §. 31.* & cum dictis oppositoribus ad huc litigat; & sic ei præjudicare non potest dicta sententia appendicis, quæ ea ignorante, & non citata ad favorem dicti fratris Benedicti intrusi, etiam mortui prolata fuit.

Satis factis ergo, immo omnino dilutis argumentis ex adverso objectis; nullatenus placito doctissimi, ac amantissimi Collegæ præcedentis annuere valeo, dum existimat meliores esse partes opponētis Annæ; in harum enim oppositionum conflictu opponens Maria optimam partem sibi ellegit, quæ non auferatur ab ea, cum sit descendens ab institutore, dicta vero Anna, cæterique opponētes transversales; et sic oportet, quod à nobis, no-

Pars III.

stroque Senatu integerrimo absit; ut legitimam successione ascendētis avi à descendente nepte auferamus, et illam transversalibus adju dicemus; hoc enim solum fieri potest, vel quando leges aperte ita decernunt, vel quando voluntas testatoris ex presse seu evidentissimis conjecturis ita suadet; alioquin in dubio (quod in præsentī non versatur) semper pro descendētib; judicare debemus, nemo enim præsumitur alienas successiones suis anteferre *L. cum avus ff. de condit. & dem. Mañic. de Conject. lib. 8. tit. 12. n. 16.* ubi assignat rationem scilicet, quia iniquum est, ut ii, qui ex transversa linea veniunt, sint potiores iis, qui recto jure descendunt §. *Item vetustas vers. nostra autem Inst. de hæredib. quæ ab intest. de fer. Phab. 1. p. decis. 97. n. 14.* Amor enim parentium omnes amores superat *Ansaldo. conf. 61. n. 33. Fragos. de regim. Rup. 3. p. lib. 1. disp. 1. §. 1. & 20.*

Præferatur igitur præfacta opponens Maria Marques, & exclusis omnibus oppositoribus; Rea Dona Antonia de Pina, cæterique opponētes possessores bonorum hujus mayoratus condemnentur ad restitutionem illorum, cum fructibus adie litis contestatæ Portii 10. Novembris anni 677.

Ultra supra dicta; ad verto quod quanvis non sit præcisum ad omnia respondere præcipue ad ea, quæ parum, aut nihil urgent: attamen, ne quid intactum relinquatur.

Non obstat, quod à docto Patrono fol. 254. obiicitur contra dictum Michaelē Sardinha, scilicet, quod tantummodo fuit dispensatus ad succedendum parenti institutori ab intestato, vel in mayoratibus, & hæreditatibus, quæ ipsi datæ, vel relicte fuissent, quod in hoc regno, erat dispensatio, & non legitimitio.

B

Quo-

Quoniam respondetur, quod dictus Michael respectu personæ fuit vere legitimatus, ut patet ex ipsa legitimatione. Eo legitimo, e habilito, faço legitimo, e habel, quero, e outorgo, que elle haja, e possa haver todas as honras, privilegios, dignidades, e officios assim publicos, como privados, que defeito, e de direito haver poderia se de legitimo matrimonio nascido fora &c. Et quanvis jus succedendi aliqua ex parte illi restrictū fuerit nihil omninus mansit vere legitimatus; quia legitimatio residet in persona legitimati jus autem succedendi, quanvis sit consequentia ipsius legitimationis, est quid ab ea diversum, ac separatum; ut cum pluribus resolvit *Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. n. 38. vers.* Sed quanvis, & ita refert iudicatum in summo Castell. Senat. & ab omnibus iudiciis acceptum & intellectum ita vidisse; cum multis etiam resolvit *Gratian. forens. cap. 496. à n. 26. cum sequentib. ubi Bart. refert. Menoch. lib. 4. pr. assumpt. 79. n. 48.* Et tandem sufficit quod dispensatus sit ad succedendum in mayoratibus, & quod in institutione exclusus non reperiatur, ut sublata sit omnis dubitatio. Præferatur igitur dicta opponens Maria Marques modo supra dicto Portu dicta die supra. *Mendoça.*

Processus iste, quem vere processum infinitum vocare possumus, post terminum tringinta annorum tandem, tandem ad suum pervenit occasum, & quanvis sapientissimus dominus in sua secunda deliberatione omnem controversiam tolit; quia multiplicatæ columnæ ædificium magis roborant, et multæ ancoræ navem securam retineant, aliquas augeam rationes, & ut clarius procedamus, & melius veritas elucescat, certa ab incertis separemus,

concussis enim nebulis, sol clarior evadit.

Certum est bona de quibus agimus maioratui vinculata esse, & in rem iudicatam transivit, ex sententia Iudicis in appendice fol. 975. & in sententia Senatus a fol. 1027. vers. in dicto appendice.

Certum etiam est neminem in iudicio sine actione audiri posse, & actio, per quam Joannes de Saa Pereira suos formavit articulos oppositionis a fol. 111, ex jure uxoris suæ Domine Mariæ Pinta ei competebar, per cujus obitum, de quo constat a fol. 167. vers. & obiit dicta actio, & exadem ratione de articulis Annæ Lopes non est curandum, quia etiam mortua est, ut apparet ex certitudine a fol. Et quanvis in decreto a fol. pro tunc iudicatum fuit necesse non erat ejus hæredes habitari velint admittendi sunt; quia in spectata calumnia, cum qua dictus Joannes de Saa certitudinem occultavit, qui nomine dictæ defunctæ, ut constat à procuratore fol. 187. accerrimus pro pugnator istius causæ erat, et ad huc est, et possessor bonorum propugnator istius causæ erat, et adhuc est, et possessor bonorum istius maioratus, ut de ponunt testes a fol. 243. vers. et 244. vers. et cum vidit causam proximam esse finali sententiæ transactis duobus annis, dictam certitudinem exhibuit tantummodo ad causam dilatandam, ut nunquam obtineat finem, et ad obviandum has, & alias calumnias, de quibus plenus est processus iste bene in dicto decreto iudicatum fuit. Alii oppositores, quanvis articulos formarunt, nullam fecerunt probationem, & tandem tota disceptatio hujus controvertiæ inter opponentem Franciscum Marques, & Mariam Marques versatur.

Certum

Certum etiam eſt dictam Mariam Marques neptem inſtitutoris eſſe, & filiam legitimam Michaelis Sardinha ut conſtat a fol. 82.

Deveniendū igitur ad incerta, quæ merita cauſæ reſpiciunt, impedimentum, & obſtaculum patri dictæ Mariæ Marques oppoſitum, & deductum à clauſula inſtitutionis a fol. per quam inſtitutor legitimus, deligitimo matrimonio vocavit, & cum dictus Michael Sardinha pater dictæ Mariæ, filius ſit ſpurius virtute illius clauſulæ excluſus cenſetur à ſucceſſione iſtius maioratus, & eodem modo ejus filia tanquam à radice infecta procreata; et quanvis ſapientiffimus Dominus, jam hoc fundamentum impugnavit, dicens regulam iſtam locum non habere in legitimati ab ipſomet inſtitutore maioratus, et cum dictus Michael Sardinha pater noſtræ opponentiſ filius ſit ejuſdem met inſtitutoris, et in vita ſua legitimatus in eo locum non habere dictam clauſulam, et per conſequens nullum impedimentum obſtare noſtræ opponenti ad hujus maioratus ſucceſſionem; et cum hoc ſit fundamentum principale præter ibi à ſapientiffimo Domino allegatos, ad eum corroborandum. addo in propriis terminis *Roxas de incompatibil. maiorat. & Regn. qui elleganter ut ſolet hanc quæſtionem pertractat. in p. 1. cap. 6. §. 6. ubi à n. 84. ait ibi.*

Limitatur quarto, ſic ille, qui legitimationem impetravit, ſit primus inſtitutor, ſeu fundator maioratus.

Ubi allegat *Joan. Garc. de nobilit. gloſ. 21. n. 28. Caſt. lib. 5. cap. 106. n. 12. & additionat. ad Molin. lib. 3. cap. 3. ſuper n. 3. verſ. Limitatur ſecundo.* Hanc etiam opinionem tenet. *Marta de ſucceſ. legal. p. 1. q. 18. art. 8. Tiraquel. de primog. q. 34. n. 46.*
Pars III.

& etiam eſt opinio Bart. in L. Gal. lus §. & quid. ſi tantum n. 14. ff. liber. & poſth. quæ cogit ſecundum eam judicare ex Ord. in lib. 3. tit. 64. §. 11.

Nec obſtabit illa clauſula ſolita apponi in legitimationibus de qua a fol. 53. ibi. *E naõ he minha tenção por ella ſer feita prejuizo a alguns herdeiros.*

Quæ clauſula tantummodo prodeſt deſcendentibus, et non tranſverſalibus, nec iſti virtute dictæ clauſulæ excluſi poſſunt legitimati, ut eſt comunis opinio Doctorum *Tiraquel. in L. ſi unquam verbo donatione. Largitus n. 319. & verbo ſuſceperit liberos n. 65. C. de revocand. dotat. Capic. deciſ. 22. Cald. in L. ſi curatorem verbo, ſine curatore n. 56. verſ. addo etiam C. de integ. inſtit. & de poteſt. ellig. cap. 10. n. 20. & conſ. 9. n. 72. & quæſt. forenſ. q. 38. n. 16. Menoch. conſ. 306. n. 1. Cum ſequentibus Cab. deciſ. 69. n. 4. & 10. p. 2. Valaſc. de part. cap. 12. n. 43. Gratian. forenſ. cap. 496. n. 2. & n. 20. cum ſequentib. & cap. 569. & cap. 724. n. 23. Gam. deciſ. 278.* Et cum dicta clauſula compræhendere nequit patrem noſtræ opponentiſ, eo impedimenta ſublato aliis opponentiſ illa perfertur.

Et quanvis dicta clauſula patrem noſtræ opponentiſ compræhendat, dato, non conſeſſo, quod ita eſſet, adhuc per eam excluſus non cenſetur; tum ex dictis à ſapientiffimo Domino, quia ſolum compræhendit vocationem filię inſtitutoris, in qua tantummodo oppoſita fuit, et non alios ſucceſſores, quia in caſu contraventionis, vocavit inſtitutor cognatum ſibi proximiorē, in qua vocatione dicta clauſula non invenitur repetita, ut neceſſe erat, ad hoc, ut in ea locum habuiſſet; eſt text. expreſſus in *L. ſub. conditione 93. ff. de hæredib. inſtit.* ubi *Juriſconſultus*

sultus Caius ita dixit.

Sub conditione hærede instituto, si substituamus nisi eandem conditionem respectamus, pure eum hæredem substituere intelligimur.

Tum etiam, quia dicta clausula per quam institutor vocavit legitimos, et de legitimo matrimonio, non est exclusiva patris nostræ opponentis nec per eam exclusus censetur, quia exclusio à successione nisi expressa sit à testatore certa persona, ut gradu, vel linea non procedit cum censeatur odiosa. *Rox. de incompatibil. p. 4. cap. 2. n. 8.* ubi allegat text. in *L. cum quidam 19. ff. de lib. & post.* præcipue in nostro casu, in quo in dubio præsumi nequit, patrem filium suum odisse tanquam spurium ad eum excludendum à maioratu ad cuius successionem vocavit filiam etiam spuriam, et ita suammet prolem abhorruisset *Dec. in cap. in presentia n. 43. vers. ultimo de probat. Paleot. de notis, & spur. cap. 27. num. 7. Menoch. de præsumpt. 73. n. 34. Mantic. de conject. lib. 11. tit. 9. n. 15.* immo potius filius semper censetur magis dilectus text. in *L. cum acutissimi C. de fideicommissis Angel. cons. 118. n. 2. Alomer. lib. Iliad. 5.* ubi aperte insinuat bona parentum filiis destinari, ac devoveri eosque admodum angere et cruciari, si extraneis illa relinquere cogantur; et cum in dispositione institutoris, ejus filius non expresse inveniatur exclusus, semper ejus voluntas interpretari debet secundum naturalem charitatem erga filios. *Mantic. de conject. lib. 6. tit. 21. n. 10.* quia in dubio interpretatur, id quod verosimilius est *L. in obscuris de regul. jur. L. cum in testamento ff. de reb. dub.* et verosimilis autem est filium magis dilectum esse à patre, quam extraneum, et ita pro eo voluntas testatoris interpretanda est,

et circa ejus interpretationem, semper debemus naturam sequi, quæ nos dirigit ad intellectum verum, quod nihil aliud est dicere, nisi, ut perquiramus naturalem rationem, ex qua quid testator censerit, percipi potest. *Mantic. de conject. lib. 6. tit. 14. n. 5. & 6. L. Silvius Aristoff. de legat. præstand. L. quoniam ff. de nat. liber.* Quibus sic suppositis in nostro casu habemus institutorem disponentem de bonis maioratus, ad cuius successionem, primo loco vocavit filiam suam spuriam; cum ergo hac deficiente, et ejus descendentes secundum conjecturam disponentis voluntatem, eam interpretari debemus, magis in favorem transversalium, quam in favorem filii ejusdemmet disponentis; durum et iniquum mihi videtur, cum indubitatum sit parentum amorem magis filios suos, quam extraneos prosequi, ut jam probavimus; unde sic ita interpretaretur, magnum sequeretur absurdum, videlicet, quod magis dilectus esset deterioris conditionis, quam minus dilectus adversus dispositionem text. in *L. Publius 36. §. 1. ff. de Condit. & demonstr.* & cum indubio filius institutoris ex vigore illius clausulæ, nunquam censi potest exclusus, eodemmodo nostra opponens exclusiva non censebitur.

Et si quæramus lineam, quæ semper in successione maioratum in primo loco quæritur, ut ait Anton. de Sousa de Maced. in sua singulari decis. 16. in qua agitata fuit illa deficiente quæstio maioratus domus de *Mafra & in n. 8.* ait, quod deficientibus omnibus ex linea possessoris, quæritur alia linea, quæ sit melior, & ego aliam lineam non invenio, nec meliorem, nec æqualem linæ, in qua nostra opponens invenitur, tanquam descendens ab institutore per lineam

lineam rectam & cum transitu ad successionem istius maioratus ex defectu descendendum primæ lineæ possessoris ut est *text. ex præssus in cap. 1. de nat. success. Feud. in verbis ibi.* Ad solos, & ad omnes, qui ex ea linea sunt, ex qua iste fuit, sed omnibus ex hac linea deficientibus, omnes aliæ lineæ æqualiter vocantur. Et *cap. ult. de consanguinitate, & affinitate ibi.* Quo gradu remotior deffert ab stirpitate, & à qualibet per aliam lineam descendendum. Et ita semper lineam descendendum in primo loco quæritur, hanc opinionem tenent *Molin. de primog. lib. 3. cap. 6. n. 31. Cast. lib. 5. cap. 93. in n. 7. vers. quinta Robles de represent. lib. 2. cap. 29. an. 28. Cancer. var. p. 3. cap. 21. n. 295. Amato var. lib. 1. resolut. 1. n. 29. Giurb. de succes. Feud. §. 2. glos. 6. n. 13. Valens. cons. 69. in n. 19. Valas. consult. 171. n. 8. Pereir. de Castr. decis. 59. n. 6. Reyn. observ. 23. n. 6. & 7. Maced. in dicta decis. n. 9. 10. & per totam.*

Cum ergo nostra opponens in linea meliori institutoris, & ejus neptis inveniatur, procul dubio est præferentiam habere ad successionem istius maioratus.

Et quia nunquam licet dubietatem relinquere non omitam *decisionem 97. in 1. p. Phæb.* quæ exdeametro adversus nostram resolutionem est, in qua decisione eadem quæstio de qua agimus agitata fuit, & sententia adversus legitimatum prolata, sed puto ex diversa ratione, ita judicatum fuit. Moveor primo, ex ratione *ibi allegata n. 2.* Fuit lata sententia in Senatu pro Hyeronimo Telles Barreto, ex eo quod esset in meliori linea.

Et cum in nostro casu opponens Maria Marques in meliori linea sit, ex eadem ratione, obquam in dicta decisione judicatum fuit

contra legitimatum, nos pro opponente judicamus, quia in meliori linea est, & ratio legis, magis attenditur, quam ejus dispositio *Surd. decis. 19. n. 1. Cald. in L. si curatorem verbo, vel adversarii dolo n. 38. ad fin. C. de revocand. donat. Barb. in locis commun. lit. R. n. 6.*

Secundo; quia successio maioratus, de qua in dicta decisione agebatur, erat inter personas illustrissimas interquas, semper maioratus fundatur, non solum ad perpetuitatem, sed ad memoriam, & conservationem ejus familiæ, & nominis, & filii illegitimi, sint in capaces ad hoc, ut in illis memoria, & nomen cum splendore familiæ conservetur, nec perpetuetur, tanquam personæ infectæ, & maculatæ *Giurb. de succes. Teud. cap. 18. §. 1. gloss. 9. n. 11.* at vero in nostro maioratu, non militat hæc ratio, nec ad memoriam familiæ fuit institutus, nec inter personas illustres, sed inferioris conditionis, & ejus successio initium habuit in filia spuria institutoris, & nulla ei fit injuria, si ita ut incepit, & ita continuetur; ex quibus primum obtineat locum in successionem hujus maioratus nostra opponens Maria Marques, aliis exclusis oppositoribus, ita mentem sapientissimi Domini antecedentis amplectam. *Portu 18. Novembris anni 1678.*

Motta.

Et ultra supra dicta hanc quæstionem resolvit pro nepote legitimo spurii contra transversales *Valens. cons. 7. pe tot. & fuit confirmata sententia à DD. Lopes de Oliveira Silva e Sousa reluctante in contrarium Freire ut constat ex seqq.*

Decisio hujus processus, non est tam facilis, nec illius controvertia, ut patronus in sua allegatione dicit *fol. 328.* sed apud me est valde dubia illius resolutio, nam pro confirmatione

matione sententiæ, non solum faciunt fundamenta citata in deliberationibus inferioris Senatus, sed meo videri alia urgentiora, quæstionem ancipitem reddunt, quia quavis filius spurius institutoris, & avus aggravati & in institutione omissus, eorumque descendentes fuissent omissi, & quod magis est exclusi respectu filiarum, etiam spuriarum vocatarum primo loco, descendente ejus filio ultimo possessore absque liberis, ut decessit, devoluta fuit successio nepti institutoris, filiarum dicti filii spurii, et legitimati uti proximiori, & lineæ filii ejusdem institutoris, licet vocasset generaliter legitimos, quia illa habet qualitatem legitimitatis, & comprehenditur invocatione consanguinei proximioris, facta generaliter in dicta institutione, ut mihi
 18 *ex text. eleganti in L. Si filius 42. in princip. ff. bon. libert. cujus casus species est in simili quia pater, qui duos filios habebat unum instituit in bonis liberti, et alterum ex hæredavit, filius institutus fratrem suum ex hæredatum ad rogavit, atque ita hærede eo relicto defunctus est, dubitabatur an admitti deberet ad bonorum possessionem, nam ex una parte erat admissus, et ex altera exclusus, et videbatur excludendum esse, et ei nocere exclusionem, sed Paulus J. C. hoc corrigit, et ita dicit ei qui alieno jure venit, quam eo quod amisit, non nocet, id quod habet, sic edictum est Patrono, eidem que patroni filio non ob esse, quod quas patronus deliquit, si ut patroni filius venire possit, ut per hæc verba refert Roxas de incompat. maiorat. p. 4. cap. 6. n. 40. & seqq. ubi multis juribus probat, quod exclusus ex capite speciali, recuperat ex vocatione generali, licet ita aggravata sit descendens ex spurio, et excluso specialiter, sicut pater fuit,*

et omissus in institutione ratione sororis, ex hoc capite non possit succedere, recuperat ex generali vocatione consanguinei proximioris, ut concludit Roxas cum multis, et ultra quos refert videndus Noguereel allegat. 23. n. 174. ibi et hac de causa quando D. Ferdinandus exclusionem haberet, quod negatur, succedebat ex alio jure diverso, ab eo, ob quod fuit exclusus, nempe jure proximioris consanguinei, et n. 175. ibi obstare non potest asserta exclusio, quare videtur bene judicatum esse ex hoc fundamento.

Deinde confirmatur, quia licet pater aggravatarum fuisset filius clerici, ut exactis patet, & sic spurius, *Gloss. penult. in L. 2. ubi Bald. n. 3. Cod. de Episcop. & Cleric. Surd. de aliment. tit. 1. q. 10. n. 28. Ciriac. contr. 8. n. 8.* & ut talis exclusus, & non sit successibilis, nec de familia, nec linea & domo testatoris: attamen hæc omnia cessant, quando dictus filius spurius est legitimus, quia tunc est de domo, & familia, & linea, & est habilis ad omnia obtinenda, ut multis noster Pegas in com. ad Ord. tom. 2. ad regim. Senat. Palat. tit. 3. cap. 18. n. 134. & seqq. & non obstante spuritate potest succedere in maioratibus, ut judicatum testatur *Phæb. 2. p. decis. 272. n. 17. & tenet. Valasc. & alii multi quos refert. idem Peg. cap. 32. n. 212.*

Atque ita potest succedere aggravata filia spurij filij institutoris, & illius neptis, non solum quia pater potest ut legitimatus succedere, sed etiam, quia neptis filij spurij legitimati institutoris ex sua propria persona potest succedere, ut legitima in maioratu facto abavo, ut tenet *Mantic. citatus à Castill. lib. 5. contr. cap. 103. n. 26. ante vers.*

verſi. quando ergò ubi *Mantic. in fin. verbor. tit. 12. citatus à Caſtill.* poſtquam ſcripſit ab eo relata inquit ſequentia à *Caſtill.* omiſſa. Sed ſi pater fuiſſet legitimatus ex reſcripto J. P. vel Imperatoris; ita ut in fideiſſimis poteſt etiam ſucce- dere, ac ſi de legitimo matrimonio eſſet procreatus, nihil prohibet, quominus ejus filii legitimè nati admittantur, ut conſulvit *Reminald. Jun. conſ. 294.* & idem renet pro nepote filij legitimati ſpurij *Cepol. conſ. 103. lib. 1. Caſſanat. conſ. 8. n. 17. & 19. Martb. conſ. 26. Si- man. de Petr. conſ. 76. n. 9. & ſeqq. Gracia de benef. p. 3. cap. 15. n. 53. Gonſal. ad reg. 8. Cancel. Gloſſ. 5. n. 115. Navar. conſ. 4. n. 2. de jur. patr. ubi ita conſuluit, quod nepos legitimus ex matre ſpuria, tamen legitimata admittitur ad Ca- pellaniam fundatum abavo clerico, ad quam fuit vocatus alius primo loco, cum multis pro nepote fi- lij legitimati per ſex rationes de- fendit *Cov. de ſponſ. 2. p. cap. 8. §. 10. n. 7. & 8.**

19 Quia legitima ex ſpurio venit ad maioratum ex propria vocatione, & non ex jure patris ad tradita per *Valaſc. conſ. n. 7. Larr. deciſ. 34. n. 34.* & tunc ei non obest ſpuri- tas patris *Mierr. de maiorat. 2. p. q. 2. n. 78. Caſſanat. conſ. 8. n. 19. & 20. Surd. conſ. 116. n. 4. & 5.* & ita ſuccedit in emphiteuſi eccle- ſiaſtica nepos legitimus ex illegiti- mo, *Cald. de nominat. q. 13. n. 35. Agyd. de privileg. haneſtat. art. 16. n. 12. & 13. Mierr. ubi ſupra n. 77.* quia per legitimationem abole- tur omnis macula, & tollitur tota- lis illegitimitas, nec nepos dici po- teſt ex radice infecta *Gonſal. dict. Gloſſ. 5. n. 119. Martb. conſ. 26. n. 3. & ſeqq.* quare videbatur dicen- dum ex his fundamentis noviter

conſideratis, & urgentioribus juſ- tam eſſe ſententiam inferioris Sena- tus in favorem neptis filiaſe ſpurij legitimati inſtitutoris, quia eſt con- ſanguinea proximior, & ex melio- ri linea, quia ei conceditur præla- tio ad ſuccedendum ex *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 2.* & ex dictis indelibe- rationibus Senatus inferioris.

Sed his non obſtantibus diverſa eſt mens mea, & mihi videtur ma- ioratum ad uxorem aggravantis cum fructibus eo modo, de quo infra, pertinere, quia eſt proximior con- ſanguinea legitima, cui devoluta fuit ſucceſſio; nam in hac materia 20 ſucceſſionis maioratus primum lo- cum habet voluntas teſtatoris, ſe- cundum quam, judicanda venit ſucceſſio *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 3.* & cum per illam excludantur ille- gitimi, et eorum ſcendentes, quia vocantur ad ſucceſſionem legitimi, et de legitimo matrimonio nati, ut apparet ex inſtitutione fol. 10. ibi *outrò filho, ou filha legitimo naſci- do de legitimo matrimonio;* ex hac vocatione manent excluſi illegitimi eorum ſcendentes, licet legitimi ſint, atque ita aggravata manet ex- cluſa, quanvis legitima, quia eſt filia ſpurij, nam legitimi, qui ab illegitimis procedunt non compræ- henduntur, nec ullo modo compræ- henſi cenſeri debent ſubvocationi- bus, et ſubſtitutionibus, quibus legitimi filij, aut ſcendentes vo- cantur, nam cum radix et propa- gatio ſit infecta, eodem modo ra- muſcili, et palmites dicto vitio laborant. *Paul. de Caſtr. conſ. 19. n. 20. vol. 3. Menoch. conſ. 172. n. 8. Phæb. 1. p. deciſ. 45. n. 15. & ſeqq. Corn. conſ. 200. n. 8. lib. 4.* ubi non habent locum, nec perſo- nam, *Surd. deciſ. 249. ſub. n. 8.* ubi quod omni beneficio legis ex- cluduntur, quia ſunt ex radice in- infecta.

Indè est, quod sicut nullum jus agnationis, vel cognationis in spurio reperitur, quatenus ad successiones spectat *L. si spurius 4. Cod. unde cognati Nogueros. allegat. 28. n. 68.* ubi quod nec de familia sunt, nec nomen consanguineorum merentur licet sint legitimi ut n. 69. ita nec descendentes legitimi ab ipsis spurii dicerentur juncti aliquo vinculo avo, nec de ejus domo *Cast. conf. 19. n. 29. & 30. vol. 3.* immo prædicti spurii, et etiam descendentes legitimi ex eis dicuntur prorsus extranei avo, et aliis descendentes *Bald. in L. fin. n. 1. Cod. de natur. liber. & conf. 192.* circa finem.

Et nullo modo compræhensi censerentur debent subvocationibus, quibus descendentes vocantur, ex persona propria in maioratu succedere possint ut ex *L. fin. Cod. de natur. liber. liber. eleganter resolvit Cast. lib. 5. contr. cap. 103. n. 12. & 13. & seqq.* ubi multis rationibus comprobatur, et ultra eos, quos refert *Decius conf. 85. n. 7. in fin. vers. ult. in 4. dubio* ibi breviter concludendum est, quod D. Ulysses ad bona de quibus agitur venire non potest, quia originem trahit ab alio, D. Ulysses antiquiori, qui spurius fuit, ut narratur, et clarum est, quod si ipse viveret succedere non posset, cum esset spurius, qui nullo modo ad successionem admittitur *Auth. ex complexu Cod. de incert. nupt. L. si spurius ff. unde cognati* ita pariter dicendum est in isto casu, quanvis ipsa ex legitimo matrimonio procreata sit; cum multis *Ciriaco. contr. 8. n. 84. cum seq. & contr. 9. n. 56. 96. & 133. Mierr. de maiorat. p. 2. q. 2. n. 17. 21. & 128. Molin. de primog. lib. 3. cap. 5. n. 42. & cap. 3. n. 3.* ubi loquitur de legitimo *Tiraq. de jur.*

primog. q. 12. n. 33. cum seqq. eleganter. Abb. in cap. causam qui filii sint legitimi n. 3. & in cap. labor. n. 2. eod. tit. Gom. decis. 11. n. 5. cum multis Rox. de incompat. macorat. p. 1. cap. 6. n. 110. & 111. ubi etiam asserit procedere, quando vocantur proximiores & n. 113. quando vocatur linea, ut in nostro casu *add. ad Reinos. obs. 64. ad n. 23. pag. 461. col. 1.* latè fundat, et iudicatum refert. *Leon. decis. Valent. 1. p. 3. n. 53. & seqq. Nogueros. allegat. 9. per totam & n. 16.* ibi quin utile esse possit de Hyeronimo del Campo, quod ipse, et pater ejus sint legitimi, nam ut compræhendantur in consanguinitate, et familia Doctoris del Campo debent derivari ab Antonio del Campo ejus avo, qui fuit illegitimus, et ideo ei obstat illegimitas *Geurb. de feud. §. 1. Gloss. 9. n. 15. Marin. lib. 1. quotid. cap. 97. n. 10. Cast. lib. 5. cap. 82. n. 42. & 43.* citatus pro parte aggravantis, et cum vitium illegimitatis sit reale totam lineam descendentium inficit, et cum semel illegitimus se interponit omnis ejus posteritas excluditur, ut per hæc verba concludit *Cast. dict. cap. 103. n. 12. & seqq. Larr. decis. 34. n. 63.*

Eodem modo non potest succedere in his terminis spurius legitimatus, nec ejus descendentes legitimi possunt succedere, quia institutor vocando legitimos, videtur habere odium filius, qui ex illicito concubitu nascuntur propter honorem et dignitatem familiæ, ex qua ratione non vocavit filium spurium existentem tempore institutionis, et etiam legitimatum ut constat ex illa, et hæc ratio, quæ movit dictum institutorem, videtur habere locum in omnibus descendentes ex ipso filio legitimo, qui illegi-

illegitime natus fuit, et per verba dicit *Mantic. de coniectur. ult. vol. lib. 11. tit. 12. sub n. 34.* idem tenet *Peregrin. conf. 42. n. 8. vol. 4.* ibi nec putent Actores, quia ipsi legitimi, et naturales de legitimo matrimonio nati habiles esse, quia cum descendunt à Domina Clara proavia paterna, naturali vel spuria legitimata per rescriptum, vitium istud quod obstat D. Claræ, si nunc in humanis esset, et ageret, obstat pro nepotibus ipsis, quanvis legitime natis *Add. ad Reinos. obs. 64. ad n. 23. ad fin. pag. 451.* ibi excluso legitimato dicitur exclusus filius suus legitimus, nam legitimations in hoc Regno non sunt vere legitimations, sed tantummodo dispensationes, ut tenent *multi citati a Peg. in com. ad Ord. tom. 2. ad tit. 3. cap. 1. n. 10. & seqq.* et non faciunt filij vere legitimi sed per fictionem §. filium vero in *auth. quib. mod. natural.* ibi quadam machinatione, et non veniunt appellatione legitimationum, quia legitimatio alchimix similis est, ea nanque effecit, quod est aurum appareat, non tamen vere ex ære alerum facere, ut inquit *Bald. in cap. 1. de const.* atque ita legitimati non admittuntur ad maioratus successionem, ad quam vocantur legitimi *Molin. de primog. lib. 3. cap. 4. & seqq. Menoch. conf. 173. n. 76. Alter. Molin. de iustit. disp. 174. Grac. de nobilit. Gloss. 21. n. 20. Add. ad Molin. dict. cap. 3. n. 3. usque 10. Fusar. de substit. q. 408. n. 8.*

Nec excludit proximiores legitimos, ut est aggravans *Gracian. cap. 673. Robles de represent. lib. 2. cap. 9. per tot. Molin. dict. cap. 3. n. 3. usque 10. Phab. 1. p. decis. 97.* cum eleganter addit ad *Reinos. obs. 33. n. 10. pagin. 221.* Nec etiam quando vocantur legitimi, succedunt le-

Pars III.

gitimati in maioratu, ut multis citatis resoluit *Rox. de incompat. maiorat. p. 1. cap. 6. n. 69. & seqq. Mend. in prax. p. 2. lib. 1. cap. 2. n. 3. cum multis Reinos. obs. 33. n. 10. & seqq. & ibi Add. pag. 222. ex Fusar. Larr. Cald.*

Hæc etiam exclusio aggravata descendens à dicto spurio, et spurij probatur evidenter, ex ratione institutoris, qua motus fuit ad maioratum instituendum, de qua institutione fol. 10. in appendice A. ibi *para hum morgado, que de novo quer fazer, para memoria, e cabeça de huma geração & fol. 13. & 14. ibi para que ficasse memoria delle instituidor,* ex quibus verbis manifeste apparet exclusum esse filium spurium jam legitimatum, ejusque descendentes natos cum institutor haberet dictum filium spurium jam legitimatum, & dictam filiam spuriam primo loco vocatam, noluit vocare nec nominare filium spurium, nec de illo fecit mentionem, nec cogitavit ad successionem, nec præsumitur voluisse institutorem de illo ad hunc effectum cogitasse de spurio in peccato concepto per *tex. in L. generaliter §. cum autem Cod. de instit. & subst.* ubi in fortioribus terminis filius naturalis fuit hæres institutus, & gravatus si sine filiis descesserit, & nihil omnibus respondit Imperator filium naturalem non excludere substitutum, quia de illo locutus non fuit, & conceptus erat in peccato, & ideo solum potest succedere illegitimus, quando vocatus est ex notatis à *Cald. de nominat. q. 19. n. 16. & q. 20. n. 3. Flor. ad Gam. decis. 2. n. 1.* atque ita ut Literatus sicut erat institutor non declaravis generationem, quæ vocanda erat, sed generaliter, locutus fuit de memoria unius generationis ibi *ibi para me-*

moriam

memoria de huma geraçãõ, in quibus verbis non potest considerari affectio spurij *L. Titius ff. de suis, & legit. heredib. Menoch. cons. 286. n. 16.* Sed tantummodo generationis vocatæ, de qua caput non poterat esse spurius de quo non fecit mentionem, nec etiam eorum descendentes, & hoc generationis caput, & memoriæ constituit in filios legitimos spurix vocatæ, tum quia illa finis familiæ, & generationis paternæ erat, et generationis, et memoriæ alienæ principium *L. pronuntiatio in fine juncta Gloss. ff. verbor. sign.* et ideo non locutus fuit de sua generatione, sed de una generatione ut patet ex verbis, *para memoria, e cabeça de huma geraçãõ.*

21 Tum etiam quia facta institutione in spuria incepit institutio, & illius caput memoriæ in secundo gradu nepotis, ut interminis institutionis factæ in spuria, & quod incipiat in secundo gradu nepotis legitimi tenet *Bart. in L. 3. §. fin. ff. liber. & potest. & nontant. omnes Bald. Imol. & ceteri, & idem Bart. in L. gaius §. quod si his ff. eod.* Et cum voluntas institutoris colligatur ex verbis illius, ut est *text. in dict. L. Galus §. quidam recte eodem tit. ibi qui ex verbis consequi possit Valasc. Consult. 171. n. 7.* manent exclusi spurii eorumque descendentes, quia in spurio non potest conservari familia, nec generatio, nec memoria, nec nobilitas. nec caput domus *Bald. in L. fin. cod. verbor significat. Tirraq. de nobilit. cap. 15. n. 5 & 12. & multis citatis tradit Reinos obs. 33, n. 6. & seqq. & obs. 53. n. 12. & seqq.* Et cum fæmina spuria fuisset finis generationis paternæ, & in illa inciperet generatio mariti, ideo institutor dixit verba supra dicta, *para memoria, e cabeça de huma geraçãõ,* quæ generatio erat aliena ex parte

mariti filiæ, quam postea dotavit ad hunc effectum ut apparet ex scriptura, & ex eadem institutione fol. 146. *E o naõ deshonrasse, & ibi nem casasse contra sua vontade, & cum contraxisset nuptias concessit ei facultatem nominandi filium aut filiam de legitimo matrimonio, in quo inciperet caput generationis, & principium memoriæ unius generationis, de qua locutus fuit in proximo; & causa instituendi maioratum, & iste filius sequebatur familiam patris, in quo principium habebat generatio, & memoria illius ibi de huma geraçãõ, & non de sua generatione, de qua erat finis familiæ fæmina, & per matrimonium erat principium alterius familiæ, non vero spurius, quia in illo semper durabat macula patris, et non familia, nec memoria, nec generatio, ut tenet idem *Reinos. obs. 33. n. 6. & seqq. & obs. 53. n. 12. & seqq.* Et ideo fuerunt vocati legitimi exclusi filius spurius, et ejus descendentes, qui non possunt succedere licet legitimati, ut dictum manet, sed solum consanguineus proximior legitimus, et vocatus ex linea administratoris, ut constat ex institutione fol. 10. qualis est aggravantis mulier; et non est spurius ex *Reinos. dict. obs. 33. n. 7. in fin.* Nec comprehenditur in aliqua dispositione nisi expresse de illius fiat mentio, nec in maioratu censetur vocatus, nec in nostro casu in quo institutor fecit maioratum ad conservationem memoriæ, et caput unius generationis, quæ per spurium non conservatur, sed potius extinguitur, et sordescit, ut in nostris terminis, tenet, et concludit *Reinos. obs. 53. n. 27. et 29.* omnino videndus, quia loquitur in memoriæ, et generationis conservationem de qua loquutus fuit noster institutor fol.*

10. et idem dicendum esse in descen-
dente, iudicatum refert *Leon decis.*
1. Regni Valent. p. 3. n. 53. cum seqq.

Atqui ita non potest succedere
aggravata in maioratu avi, qui eam
non vocavit, nec patrem suum spu-
rium, ut in fortiori casu est retx.
in L. fin. Cod. de nat. liber. ibi. Sed hoc
in his tantummodo sancimus in qui-
bus voluntate aliqua consequenti
sunt iura, et enim ab intestato in
avi successione, nemini eorum pe-
nitus aperimus *Gom. L. 9. Taur. n.*
7. ubi eleganter Ciriac. contr. 8. n. 17.
ubi loquitur in nepote legitimo. Nec
etiam potuerat succedere ultimo
possessori transversali *Auth. quib.*
mod. efficiantur sui §. filium vero qui
loquitur in legitimo ibi. Sancimus enim oblationem Curia naturaliter filium solum modo patri legitimum fieri successorem nullum tamen habere patrocini-um ad ascendentes, vel descendentes, aut ex latere agnatos, vel cognatos patris, aut illos alibi habere patrocini-um ad illorum successiones, et in spurio *L. si spurius ff. unde cognat. §. vulgo questitos instit. de success. cogn. Ciriac. contr. 8. & 9.*

Ex dictis manifeste apparet insti-
tutorem omisisse spurium filium jam
legitimum, et non solum illum
non vocasse, nec suos descenden-
tes, vel legitimos, sed etiam eos ex-
clusisse à successione maioratus ex
conjecturis evidentissimis à jure su-
pra relato opprobatis ex quibus ma-
net aggravata exclusio ac si expresse
fuisset exheredata, quia exclusio
probat, non solum quando ex-
pressa invenitur facta de aliqua per-
sona, sed etiam quando ex conjectu-
ris devoluntate institutoris consta-
re potest ut tenent *Castilb. lib. 3.*
contr. cap. 12. n. 41. & lib. 5. cap.
162. n. 10. cum aliis Rox. de incomp.
maiorat. p. 7. cap. 5. n. 72. 73. & 74.

Pars III.

de ratione, et ut sit exclusio tibi ex
radice in facto non potest succede-
re, sed pro mortua habetur *Valens.*
cons. 97. n. 122. ex ratione de qua
Molin. de primog. lib. 1. cap. 9. n. 29.
Et ita non potest succedere, nec li-
neam constituere, ut dicunt Sena-
tores inferioris Senatus *Larr. decis. 51*
n. 24. nec comprehenditur exclusio
in gradu *Larr. supra & n. 23.* nec
invocatione generali *L. coherendi §.*
qui patrem, & §. qui tres fratres ff.
vulgar. L. qui in testamento 37. §.
fin. ff. heredib. inst. Molin. de primog.
lib. 3. cap. 5. n. 1. Roxas de incompat.
maior. p. 2. alias 1. cap. 2. n. 45. Et fa-
cta in aliqua clausula de per se re-
fertur ad omnes gradus, et ad om-
nes vocationes, sive talis exclusio
opponatur in principio, sive in me-
dio, sive in fine, et non censetur
sublata ex generali vocatione, ut
tenet interminis *Greg. Lop. tit. 13.*
L. 3. de las successiones ab intestato
p. 6. mihi 89. q. 26. vers. si ibi, ex
ratione de qua Molin. de primog. lib.
3. cap. 5. n. 62. & 63. Ex quibus,
& aliis doctissime allegatis à doctis-
simo Collega nostro in rationibus
fol. 344. n. 39. & seqq. ubi sigilatim
his non consideratis, quod omnia
fundamenta ejusdem Senatus oppo-
sita respondit, sicut etiam cessant
noviter à me considerata in prin-
cipio, & valde urgentiora, tum
ex iam dictis, tum etiam ex late
consideratis à Castillo *cap. 103. per*
tot. & a Leon. decis. 1. p. 3. n. 53. &
seqq. Et solum super est responde-
re ad illud, quod exclusio ex ca-
pite speciali, recuperat ex vocatio-
ne generali, & ad alia de quibus
Rox. dict. p. 4. cap. 4. n. 40. & seqq.

Ad quod respondetur, quod do-
ctrina *Bal. in cap. studuisti allega-*
ta a Roxas ponit jus speciale con-
cessionis Papæ factæ cum certis
conditionibus non servatis omittæ,

C 2

& po-

& postea iterum concessa sine conditionibus, & comprehensa prima concessio, & tunc inquit Bald. quod id, quod perdedi ex uno capite speciali recuperō ex generalitate in quo includitur, quod nihil nobiscum pugnat, quia spurius non habuit vocationem nec concessionem, sed potius omissionem, & exclusionem, & ejus descendentes, atque ita non possunt comprehendī, *L. cum in fin. ff. de test. milit. §. mater inst. de hered. liber. ibi.* quantum ex hereditatio patris.

Minus obstat fundamentum *Rox. n. 43.* quod licet filius sit exclusus ex capite unde liberi, admittitur ex capite unde agnati, vel cognati ex iuribus ab eo allegatis responderetur enim *ibi* admittit filium ex secundo capite ad recuperandam, quod omisit ex primo, aut propter repudiationem, aut omissionem petendi possessionem intra tempus destinatum ex illo capite, quæ sunt causæ causatæ particulariter ab ipso filio limitatæ, & restrictæ ad illud caput, & nullo modo exclusivæ sequentium. Secus autem in nostro casu invenitur, quia non succedere spurius pater aggravatæ non fuit, quia noluit, aut omisit petitionem, sed quia invenitur exclusus tam ex primo capite filii, quam ex secundo consanguinitatis, & dictum successorium ædictum Prætoris nunquam exclusit, aut exheredans conceditur, ut in *L. non putavit §. Cod. de bonor. posses. contra tab.* Et cum resistat voluntati institutoris non potest succedere ex regula *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 3.* nec comprehendī in generali vocatione *L. lutiū Totius ff. legat. 2. glos. in L. si quis priore ff. ad Trebelh. verbo specialiter ubi notat Bart. surd. decis. 41. & ita concludunt verba tex. in L. Maxia ff. manum testam. ibi*

neque contextu verborum totius scripturæ, nec mentem testatoris eam esse, & cum institutor exclusisset illegitimos propter odium illegitimitatis, & vocasset legitimos de legitimo matrimonio, secundum eandem sententiam *Roxa in fine* caditis non posset specialiter exclusus, recuperare successionem ex capite generali consanguinitatis, & is, qui est odiosus testatori, seu maioratus institutori sub generali vocatione non comprehenditur, ut antea dixit Idem *Roxas de incompatibil. maiorat. p. 1. cap. 2. n. 45. cum multis aliis ab eo allegatis.*

His sic benè perpensis et sedulo considerato sententia inferioris Senatus revocanda venit et R. condemnandus ad maioratus restitutionem cum fructibus hac forma ad monasterium usque ad obitum Religiosi, cui fuit iudicata successio ad aggravantem ex tempore ipsius mortis usque tempus primæ uxoris, post illam ad uxorem suam cum bonis maioratus usque ad realem traditionem sic condemnato Reo, et exclusa aggravata. *Ulyssipone 23. Octobris 1680.*

Freire.
Cum quis defectum natalium ob illegitimationem patitur ad maioratus successionem regulariter non admittitur *Pereir. de Castr. decis. 14. n. 4. Flor. var. q. 16. §. 1. n. 6. Peregr. de fideicom. à 28. n. 4. Molin. lib. 3. cap. 3. n. 41.* ex ea ratione, quia non reputatur de linea recta ad succedendum in maioratibus *Mierr. de maiorat. p. 2. q. 2. n. 1. Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. n. 36. usque 49. & dict. lib. 3. cap. 7. n. 4. Gabr. Per. decis. 14. n. Phæb. decis. 92. Castll. lib. 2. cap. 30. n. 18. & lib. 5. cap. 67. n. 29. vers. ex quo distincti Noguevol allegat. 9. n. 24. & 25.*

Quod procedit respectu legitimi- 24

morum deſcendentium ipſorum illegitimorum, qui non admittuntur *Mterr. de maiorat. 2. p. q. 2. ex n. 18. cum ſeqq. Latiffime Caſtill. lib. 5. contr. cap. 103. per tot. maxime a n. 12.*

25 Limitatur tamen regula prædicta, cum illegitimus expreſſe, vel ſaltem ex indubitata conjectura admittitur *Flor. diſt. q. 16. n. 2. uſque ad n. 37. & in addit. ad Gam. deciſ. 24. in princip. Caſtilh. lib. 2. cap. 30. n. 18. & tit. 5. cap. 106. quos, et alios refert et ſequitur Add. Molin. lib. 3. cap. 3. n. 41. verſ. & adverſus: In noſtro caſu, quanvis pater appellatæ, filius ſpurius legitimatus inſtitutoris expreſſa vocatus non ſit in inſtitutione ex indubitata conjectura admiſſus dicendus eſt, quæ conſiſtit in eo, quod inſtitutor in ipſa maioratus inſtitutione primam inſtituit adminiſtraticem filiam ſuam æque illegitimam, et ſpuriam, ex quo non cenſetur proprios filios illegitimos odio habuiſſe, et à primordio illo hic poſterior cunctus efformandus eſt ſecundum *Bart. in L. ex factis §. ſiquis rogatus ff. ad Trebel.**

Quin aliquid poſſit obſtare, quod inſtitutor expreſſe vocavit ad ſucceſſionem maioratus legitimam deſcendentiam ipſius primæ adminiſtratricis, ex quo illegitima dicitur excluſa, et condemnata, quia nunquam poſteſt intelligi de filio illigittimo ipſius inſtitutoris, cum in quolibet diſpoſitione ſemper excepta cenſetur perſona loquentis *Aug. Barb. in L. jubemus 10. n. 6. Cod. Sacroſ. Eccleſ. quia nemo ſibi ipſi imperat, neque cogit Maſtrilh. de magiſtr. lib. 3. cap. 3. n. 75. Amaya lib. 1. obſ. cap. 1. n. 92. & ex eo, quod illegitimam ſobolem ſuæ ſobolis illegitimæ condemnet, non eſt dicendum ipſam ſuammet ſobolem illegitimam condemnaiſſe, quam expreſſe*

inſtitutam invenimus in filia, & tacite per indubitata conjecturam in filio æque illegitimo, & ſpurio; ſed legitimato, ex quo ad ſucceſſionem maioratus non invenitur in habilis, & cum appellata ſit filia legitima illius ſine dubio teneo, ſecundum maioratus inſtitutionem, ſuccedendam eſſe in dicto maioratu, et inferioris Senatus ſententiam confirmandam. Ulyſſipone 26. Decembris 1680.

Silva.

Primus diſſertiffimus Senator multa quidem ſcripſit in deſeſſo labore congeſta in excluſionem Mariæ; tanquam ex radice infecta progenitam, nimirum ex patre Michaele, qui inſtitutoris filius fuit ſpurius, et in clericatu ſucceptus, quæ tamen omnia mihi prætermittenda videntur, etenim ſi Antonium inſtituentis ex Catharina filia primo vocata, ne potem, ultimum poſſeſſorem maioratus de quo quæritur fuiſſe dicamus otioſum eſt de radice infecta diſputare, quia quo tempore Antonius ipſe diem clauſit extremam anno ſcilicet 1642. Michael Mariæ parens ſuperſtes remanſit ut patet fol. 88. atque ideo ſi in ſua perſona incapacitas ex ſpurietate contracta fuerat, maioratus ſucceſſio aliam quæſivit capacitate prædictam quin ad ejus filiam, quanvis legitimam tranſire poſſet: Si autem Monachum Benedictum verè ejuſmodi maioratus ultimum fuiſſe ſucceſſorem, et poſſeſſorem dicamus à fortiori non eſt opus Mariam ex fundamento in ſectæ radicis excluſdere, quippe eſt in conſeſſo plures alias extare perſonas, quæ linea, et gradu eam præcedunt, immo ipſa cum, quanvis legitima, ſuccepta non ſit ex illegitimo parente, nullo agnationis vinculo cum præfacto Benedicto ſit conjuncta, ſed veluti penitus extranea

extranea in jure censetur *L. si spurius ff. unde cognati §. vulgo quæsitos inst. de succes. cognat. Molin. Gam. Reinos. Geurb. & alii apud Portug. de donat. p. 3. cap. 18. n. 54.*

Ego igitur in negotio undique gravissimo, ut sententiam meam exponere valeam, illud in primis prænotandum duxi, nempe quod nobis jam non licet disceptare, an bona de quibus agitur sint maioratui subiecta, nam præter quam quod affirmativè judicatum fuit in sententia appendis, quæ in rem judicatam transivit, nostri collitigantes de hoc non dubitant, sed tantum de ejusdem maioratus successione disputant.

Deinde prænotandum etiam duxi, quod licet in præfacta appendicis sententia maioratus ipse Monacho Benedicto adjudicatus fuisset; hæc quidem sententia nostris colligantibus nequaquam nocere potest quippe qui in causa illa partes non fuerunt, neque in ea de successione inter ultimi possessoris consanguineos actum fuit, sed tantum inter memoratum Monachum, & ultimi possessoris hæredes, super quæstione illa; nam bona tanquam libera ad eos, vel potius tanquam maioratui subiecta ad Benedictum transissent.

Nunc ergo vix dicere tenemur super alia diversa nobis modo proposita quæstione, nempe an à tempore obitus Antonii maioratus Michaeli nostræ Mariæ parentem quævisset, vel potius Benedictum, aut alium quemcumque transversalem cognatum ex quo ad aggravantem ex uxorum suarum personis pervenisset?

Præmittendum etiam est institutorem filium spurium suscepisse Michaeli, quem non parum dilexisse videtur, ex quo cum legitimavit, et à Principe legitimari obtinuit, ceu cernitur in legitimacionis rescri-

pto originali, his actis adjuncto, quod exemplatum est fol. 51. vers.

Præmittendum etiam est eundem institutorem transacto circiter triennio maioratum condidisse ad quem Catharinam filiam æque spuriam vocavit sub illis conditionibus, quæ in institutionis instrumento sunt scriptæ in appendice fol. 8. cum seqq. tamen nullam penitus Michaelis fuit mentionem.

Denique præmittendum est, quod Catharina, quæ postmodum nupsit Francisco, filium ex eo suscepit Antonium, qui cum absque sobole decessisset, extincta, et evacuata omnino fuit ejus descendencia, sed tum temporis superstes existerat præfatus Michael institutoris filius spurius ab eo, et à Principe legitimatus, et existerant etiam alii consanguinei, omnes tamen ejusdem institutoris collaterales ex fratre, scilicet atque sorore progeniti, ut bene exponitur in arbore consanguinitatis fol. 344. vers.

Senatores inferioris aulæ (uno excepto) pro Maria Michaelis filia sententiam dixerunt, ex validissimis argumentis, quæ in aureis, et ad amussim elaboratis deliberationibus, luculenter exposuerunt fol. 266. & 283. Sed negari non potest eorum resolutionem dubiam reddi, ex iis quæ accerrime arguit doctissimus alter Senator, & quandam sodalis nostræ charissimus in egregia allegatione fol. 344. quam pro amico propria manu scribere non fuit dedignatus nec non et aliis, quæ in medium profert primus desertissimus dominus.

Mihi verò, ut, in presenti jurgio mentis sensum aperiam duas dividere quæstiones necessarium videtur.

Prima quæstio est utrum Michael institutoris filius spurius succedere potuisset in maioratu, quod morte Antonii ejusdem institutoris ex filia

etiam

etiã ſpuria ſuccepti , vocavit.

Secunda , utrum inſpectis inſtitutionis clauſulis , idem Michael exclusus , vel potius admiſſus videatur.

De prima queſtionem.

26 Agnoſco communiffimam eſſe Doctorem Hiſpaniæ reſolutionem, quod illegitimi non ſolum ſpurii, ſed etiam naturales , quanvis reſcripto Principis legitimati in maioribus non ſuccedunt , quanvis ad eos vocati non ſint filii aut cognati legitimi, ſed ſimpliciter filii, aut eleganter ex multis aliis tradit *Caſtilh. contr. quotid. lib. 5. cap. 106. n. 4. Phæb. p. 1. deciſ. 97. n. 10. & 11. Addent. ad Nolin. de primog. lib. 3. cap. 3. verſ. hæc receptior ſententia Rox. de incopat. maiorat. p. 1. cap. 6. n. 75.*

Verum iſtius modi reſolutionem locum non habere in legitimatis per legitimationem ab ipſo inſtitutore impetratam declaravit *Joan. Garcia de nobilit. gloſſ. 21. n. 28.* quem ſequitur *Caſtill. dict. cap. 106. n. 12. Addent. ad Molin. ubi proximè verſ. limitatur ſecundo Rox. dict. cap. 6. n. 84. et ſentit Phæb. deciſ. 97. n. 10.* cum ergo Michael filius fuiſſet inſtitutoris, qui eum per Princepem legitimari fuit, merito dicendum videtur , ad eum maioratus ſucceſſionem eſſe devolutam , et hoc eſt capitale noſtræ Mariæ , ejuſdem Michaelis filix argumentum , quo maximè ducti ſunt Portuenſes Senatores.

Acriter tamen inſurgit juris peritiffimus Dominus, qui aggravantem patrocinator dicens fol. 360. quod Joannes Garcia , et alii proximè laudati, qui eum ſequuntur de filiis legitimatis , ac proinde non poſſunt ad hunc caſum adaptari, tum quia in hoc Regno non dantur

27 verè et planè legitimati , quia legi-

mationes nihil magis ſunt , quam quædam diſpenſationes, cum et preſertim, quia in ſpuriis non poteſt cadere legitimatione, prout omnes notant , & percipue idem Garcia, ac proinde , quando ipſe poſtmodum dixit, quod legitimati per legitimationem ab inſtitutore obtentam in maioratu ſuccedit , non poſſe fieri legitimatos antea dixerat.

Hæc eſt præſtantiffimi jurisconſulti præcutiffima ratiotinatio , à qua adverſarius patronus non ſatis ſe expedit , ſed ea non obſtante, ego firmiter teneo ſuprapoſitam ſententiam , quam neceſſario accipiendam delegitimationibus noſtri Regni , & quoad filios ſpurios certiffimum habeo, & moveor quia ex eo legitima- 28 ti non ſuccedunt in maioratibus, exclusis cæteris cognatis , quia cum hi jus habeant quæſitum in inſtitutione, ad hoc ut ſuo loco, et tempore admittantur , inde fit , non poſſe Princepem per legitimationis reſcriptum eis prejudicium inferre; & hæc eſt potiffima concluſionis ratio , de qua pleniffimè *Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. ex n. 10. cum multis ſeqq.* qui inde inferit, quod communis ſententia ſecundum quam legitimati reſcripto Principis excludunt ſubſtitutum. Sit intelligenda quando agitur de bonis, in quibus libera diſpoſitio ad patrem ſpectat , & ſequitur *Caſtill. dict. cap. 106. n. 12. verſ. Prima concluſio.* Ceſſat ergo manifeſtè iſtiusmodi reſolutio , ejuſque fundamentalis ratio , quoties inſtitutor ipſe legitimationem impetravit, quippe profecit ad bona , quorum liberam habet diſpoſitionem, & in tempore , quo nemo ex cognatis jus quæſitum habet.

Quanvis igitur ſpurii nunquam verè legitimati , ſed tantummodo diſpenſati dicantur, & quanvis etiam in noſtro Regno non dentur legitimatione

mationes, sed quædam dispensationes: attamen cum ab ipso institutore, qui de bonis libere disponere potest impetratæ fuerint, rectè sequitur, legitimatos habiles reddere ad eorum successionem, atque ita quavis Joannes Garcia, cæterique alii id expressè non dicerent, sufficeret generalis aliorum Authorum conclusio ab eisdem declarata, ut non procedat in bonis de quibus impetrans disponere potest, et facit aperte clausula expressa in legitimatione, quæ legitimatum habilitat ad maioratus successionem, & eam, ut aliquid operetur, necessario intrante instituligendam demaioratu ab ipso impeto, cum multis declarat *Portugal de donat. tom. 1. p. 2. lib. 1. cap. 16. n. 23.*

Ex quibus sequitur decisionem Senatus apud *Phæb. decis. 97.* generaliter non posse sustineri, sed tantum ex speciali aliqua ratione, ea præsertim, quam tradit *n. 28. vers. accedit*, unde taxandus venit noster Pegas, qui eam generaliter accepit, & laudat ad *Ord. lib. 1. tit. 3. §. 1. n. 210.* Præcipue autem taxandus venit, ex eo quoniam in *n. 211. 212. & 213.* excitat quæstionem de maioratu antiquo, cuius possessor, non quidem institutor legitimationem pro filio illegitimo impetravit, & ait quod istiusmodi filius succedit, & excludit cognatos, immo & fratres parentis secundum notabilem Senatus nostri decisionem apud *Gam. decis. 278.* quem sequitur *Phæb. p. 2. decis. 172. ex n. 16. usque ad 19.* ubi etiam iudicatum refert. Si ergo Pegas in casu longe dubitabiliori qualis est, quando non ipse institutor, sed quidam ex possessoribus legitimationem impetravit, cum tamen ipse de bonis libere disponere non possit, quæ juris ratio eum impellere potuit, ut contrarium,

in legitimatione ab ipso institutore impetrata diceret? Unum tamen magnopere substantiale noto priusquam hinc abeam, nimirum quod si vera est sententia *Gama, Phæbi* atque *Pegas*, qui absoluti legitimatum admittunt, etiam si à possessore, & non à primo institutore legitimatio sit impetrata securius est omnino nostræ Mariæ jus. Ego certe quanvis eam amplecti modò non audeam probabilem tamen agnosco præcipue stante nostri incliti Senatus autoritate.

Pro Maria etiam, ejusque parente Michaeli facit sententia eorum, qui tenent, quod in successione maioratus succedit filius naturalis, non solum quando deficiunt collaterales legitimi fundatoris, sed etiam, si extent dummodo deficiant descendentes legitimi prout ex *Farinac. Greg. Lop. Augul, & Azeved. tradet larræa decis. 32. n. 37.* At verò in presenti licet Michael non fuisset fundatoris naturalis, sed spurius filius, factus est, per legitimationem plusquam naturalis, unde non extantibus aliis descendentes, magis ut ipsi successio sit delata & ex eo ad ex eo ad filiam.

Denique naturalis filius in maioratu succedit, si primo vocatus naturalis etiam fuit, quia cum ista qualitas in hoc non sit reprobata, præsumitur in aliis non reprobata *Jason Rip. Palæot. Cald. & Mierr. apud Rox. de incompat. p. 1. cap. 6. n. 123.* ergo similiter in nostro casu Michael spurius legitimatus, ejusque soboles excludi non debet, cum Catharina primò vocata spuria etiam fuisse, & hæc de prima quæstione: veniamus ad secundam.

De secunda quæstionem.

Cum ex juris despositione Michael Mariæ parens ad instantiam
insti-

inſtitutoris legitimatus habilis factus fuiſſet ad ſucceſſionem maioratus ſibi & poſteritati ſux adjiciendam, ut in prima quaſtione oſtendimus, ſuperest ut modo videamus, an ſaltem ex clauſula aliqua inſtitutionis eius excluſio deduci poſſit.

Et in primis illud ſe offert, quod cum inſtitutor filii, quem legitime fecerat oblitus non cenſeatur: at tamen nullam omnino in inſtitutione eius fecit mentionem, ſed penitus cum pertermiſit, & prætervixit, neque ullo in caſu, vocavit, aut ſubſtituit, ex quo non levis reſultare videtur conjectura, quod eum ejuſve deſcendentiam admittere noluit. Sed hoc argumentum retorquetur, quia etiam aliorum cognatorum fratrum, ac ſororum, nequaquam meminit, atque ideo non invenio rationem cum in defectum filia primò vocata, ejuſque ſobolis, potiùs ad cognatos remotiores, quam ad filium devolvatur ſucceſſio, eo præſertim, quoniam ante inſtitutionem virtute legitimationis capacem reddiderat.

Uterius inſtitutor ipſæ filia facultatem eligendi ſucceſſorem conceſſit inter filios: Addidit tamen fol. 10. in appendice, quod ſi filios non haberet: *Podera nomear hum herdeiro mais chegado da linha do administrador do morgado, & iterum fol. 12. e naõ cumprindo o dito poſſuidor por eſpaço de tres annos como aſſima dito perdera o dito morgado, e ficara excluindo delle, ao parente mais chegado da linha direita delle Abbade lho podera tirar.*

At verò hæc repetita, & geminata linea vocatio, ut in potiori ſignificatu accipiatur, deſcendentes tantum inſtitutoris comprehendit *Mench. conf. 117. n. 9. & lib. 4. præſumpt. 88. n. 11. Peregrin. de fideicom. art. 22. n. 24. & conf. 11. lib.*

Pars III.

2. *Fuſar. de ſubſt. q. 345. n. 2. noviſſimè Carol. Anton. de Luc. tract. de linea Legal. art. 15. ex n. 1. ubi n. 33. quod etiam comprehendit naturales, & licet declararet, non comprehendere ſpurios, hæc declaratio Michaeli non nocet, quippe qui tam ex voluntate inſtitutoris, quam ex Principis voluntate legitimatus jam fuerat, & ex legitimatione pluſquam naturalis, & quaſi legitimus effectus.*

Neque obſtat inſtitutorem, qui facultatem conceſſerat eligendi, ſe reſtrinxiſſe ad filium legitimum ex legitimo matrimonio fol. 10. in appendice ibi: *E a peſſoa que elle nomear (ſcilicet o inſtituidor) nomeará outra, filho, ou filha legitimo nascido de legitimo matrimonio, qual quizer.* Reſpondent nanque & bene Senatores inferioris aulae cum verbis immediate ſubſequentibus. ibi: *E naõ tendo filho, nem filha de legitimo matrimonio, poderá nomear hum herdeiro mais chegado da linha do administrador deſte morgado.*

Cum enim primo, perſona, quam inſtitutor vocare disponebat, & in eadem inſtitutione vocaſſet, eſſet filia fæmina oportuit facultatem eligendi ad legitimos tantum reſtringere, non naturales aut etiam ſpurios comprehendere velle videntur, quippe cum inhoneſtas in fæminis ſit magis reprehensibilis & ignominioſa voluit inſtitutor filiam, tantquam certum cognoſcere, non poſſe filios, ſiquos extra matrimonium ſuccepiſſet ad maioratum eligere poſſe; argumento eorum, quæ in longe fortioribus terminis tradunt *Bart. in L. heredibus 77. §. ult. n. 1. ff. ad Trebel. Caſtilh. lib. 5. cap. 82. à n. 36. Fuſar. de ſubſt. q. 406. à n. 39. late Rox. de incompatib. p. 1. cap. 6. à n. 116.*

At verò filia ipſa abſque ſobole decedente

D

decedente diversi modo & facultatem concessit, scilicet, ut eligere posset heredem de familia, & cognatione sua, quanvis illegitimum; quod equidem in casu presenti facilis admitti debet: quoniam institutor quantum in se fuit, filium Michaellem legitimaverat, & habilem omnino reddiderat, atque ita quoad se & maioratum à se institutum haberi debet tanquam, si ex legitimo matrimonio susceptus fuisset, sui in ipsa legitimatione expressè continetur: immo cum filiam æque spuriam legitimatam primò vocasset, eandem qualitatem in alio filio non censetur odisse *Roxas dict. cap. 6. n. 123.* quem jam supra laudavimus.

Quæ omnia cum respectu Michaelis ipsius spurii evidenter urgeant, fortius etiam urgent respectu Mariæ ejus filia legitimatæ, unde merito maioratus successio ei in Senatu fuit adjudicata. Ulyssipone 16. Februarii 1681.

Lopes. Oliveira.

30 Excellentissimes Dominus pariterque, Illustrissimum D. Alphonsus de Barcellos filius naturalis Regis Alphonsi hujus Regni primi, & Dux Brigantiæ contraxit matrimonium, cum Domina D. Britis Pereira, filia Comitis D. Nonis Alves Pereira, ex quorum nuptiis natus fuit Dominus Alphonsus Episcopus Eborensis, & habuit filium naturalem vocatum D. Franciscum Portugal primum Comitem do Vimioso, de quo loquitur D. Luis Salazar, e Castro in libro intitulo *Historia Geologica de la Casa de Silva lib. 8. pag. 251. cap. 3. & pag. 297. cap. 14. & lib. 9. cap. 2.* Qui fuit hæres patris cum facultate disponendi institutus, & in eadem charta iste talis comes cum comitissa uxore sua instituerunt maioratum ad eodem filios legitimos, & sotoris cum clausulis

ordinariis, & post illos extinctos, invitarunt ad illius successionem Bastardi, & naturales Comitis institutoris expossessionis, & illis non existentibus vocaverunt consanguinei proximiores, ex parte Comitis, in forma sequenti.

E neste caso quando os ditos instituidores morressem sem filhos, nem filhas, nem descendentes dentrambos, disse o dito Senhor Conde, que deixava este seu morgado à dita sua filha Dona Guiomar Condeça da Vidigueira, livremente sem pagar quanto à parte do dito Senhor Conde renda alguma ao dito Mosteiro, nem a outra nenhuma pessoa, e por morte da dita Condeça da Vidigueira sua filha virá ao seu filho mayor barão, natural, e legitimo seu neto delle instituidor, e da hi por diante a seus descendentes pela ordem, e condições assima, e abaixo contheudas, e porém sendo caso, que o dito Senhor Conde instituidor morra sem filho dentrambos, nem descendentes delles, e bem assim sem a dita Dona Guiomar Condeça da Vidigueira sua filha, nem descendentes della, em tal caso manda, que o dito Mosteiro de Santa Catherina, haja em cada hum anno porquem herdar este morgado, outros trinta moyos de renda cada anno, pelos rendimentos dos bens da dita sua terça, que serãõ assim sessenta moyos com os trinta da dita Senhora Condeça sua mulher, e neste caso derradeiro, convem a saber, que não havendo filhos, e descendentes dentrambos, nem havendo a dita Condeça da Vidigueira sua filha, nem descendentes della, mandaraõ, e ordenaraõ ambos elles ditos Senhores instituidores, que este seu morgado de ambas as suas terças, e vã, e o haja o filho natural do dito Senhor Conde, se ahí houver barão, e não havendo barão natural, venha

ao filho bastardo delle dito Senhor Cõde ſeo houver, e não havendo, quer que venha à filha natural delle dito Senhor Conde, e não a havendo, quiſeraõ que venha à filha bastarda delle dito Senhor Conde ſe a houver, e dahi por diante tornarã aos barões legitimos, e naturaes, ſegundo a fórma, e ordem, e condições aſſima, e a baixo declaradas, e não havendo filho, nem filha naturaes, nem bastardos, quiſeraõ, e ordenaraõ em tal caſo que haja o dito morgado dambos o parente mais chegado, maior, baraõ legitimo natural da parte do dito Senhor Conde inſtituidor por linha, e geraçã, e não por linha, e geraçã della Senhora Condeça inſtituidora, e achando ſe dous em igual grã, que o ſeja o mais velho delles, baraõ natural, e legitimo, e em defeito de baraõ, a femẽa natural, e legitima maior, e eſta ordem de ſucceder ſobredita mandaraõ, que ſe guarde em todo inteiramente, quando os descendentes delles inſtituidores, que eſte morgado ſuccederem, e herdarem morrerem ſem filho, nem filha, nem nẽto, nem nẽta, nem outro descendente, porque mandaraõ, e outorgaraõ, que iſſo meſmo haja o dito morgado o filho natural do poſſuidor, ſe o houver baraõ natural, que venha a filho bastardo &c. como a cima he contheudo.

Habuit hæc maioratus erectio, effectum, & ex dicto matrimonio Comitum D. Franciſci natus fuit D. Alphonſus de Portugal, qui habuit D. Luis de Portugal primogenitum, & D. Nuno Alves Portugal, & alios: ex D. Luis procreatus extitit D. Alphonſus de Portugal, ex illo D. Miguel de Portugal ultimus poſſeffor maioratus, qui abſque legitimis descendentibus e vita deceſſit, relicto tantum uno filio bastardo vocato D. Franciſco de Portugal, cui Rex noſ-

Pars III.

ter invictiſſimus dedit omnia bona coronæ, & ordinum, & titulum Comitum do Vimioſo, & Comitum conſanguinei, vulgõ Conde parente, ad hoc ut in illo conſervaretur memoria ſuorum aſcendentium, & domus ſuæ, & cum legitimavit, & ingreſſus fuit maioratum poſſeſſionem, in qua conſervatus, fuit citatus ad bona demittenda ad inſtantiam Comitum de Aveiras descendens ex D. Nonio Alves de Portugal frater ſecundi poſſeſſoris, eo prætextu quod eſſet legitimus, & in clauſula relata vocatus primo loco, & non bastardus penitus exclusus, eo exiſtente, & ita oblatus libellus contra Comitum, litem continuavit, & pendet in iudicio Prætoris curialis.

In hac controverſia videbatur dicendum, & reſpondendum ad favorem Comitum legitimi, & tranſverſalis ultimi poſſeſſoris, & in bastardi exclusionem; ſecundum voluntatem inſtitutoris, qui poſtquam in primis clauſulis vocavit ejus filios, nepotes, & alios legitimos ſuos, & filiarum descendentes; conſiderando quod poterat deficere ejus descendencia, per lineam legitimam, & naturalem, in aliis poſterioribus clauſulis, vocavit naturales, & bastardos illius Comitum inſtitutoris, & ultimi poſſeſſoris; & ita dicendum videtur, descendentem bastardum tantum ab inſtitutore fuiſſe vocatum, in defectum legitimorum descendentium; ut in ſpecie arguit *Leon dec. Valent. i. 3 p. n. 67.* & ita cum Comes de Aveiras fit legitimus descendens ex inſtitutore, venit includendus, & bastardus excludendus; ut fundat *d. Leo. d. n. 67. & ſeqq. & nos late diximus cap. 20. per tot.*

Et ita illegitimus non poteſt ſuccedere extante legitima ſobole;

- ut tenet *Leo d. dec. 1. n. 122.*
- 31 Spurius enim, & bastardus non est agnatus, nec talia jura agnationis conservat, sed potius destruit. *L. spurius, 4. ff. unde cognit. cum Leo d. dec. 1. n. 54. & seqq. ad multa Roxas de incomp. p. 1. cap. 6. n. 106.*
- 32 Ideoque bastardus, & spurius, non dicitur de familia, nec de domo *Leon. d. dec. 1. n. 61. in fine, & n. 59. Barb. vot. 98. n. 43. Roxas de incomp. maior. p. 1. cap. 6. n. 131. & ibi Add.*
- 33 Nec comprehenditur in relicto agnatis, aut agnatione *Leo d. dec. 1. n. 60. & quare Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. n. 45. Barb. vot. 98. n. 43.*
- 34 Igitur bastardi, & spurii non possunt portare arma patris, & prohibentur habere illius honores, & jus patronatus, *ex eod. Leon d. dec. 1. n. 62. Aug. Barb. vot. 98. n. 43. Roxas d. p. 1. cap. 6. n. 131. & ibi Add.*
- 35 Et non vocantur de linea. *Roxas de incomp. p. 1. cap. 6. n. 106. Aug. Barb. app. 135. n. 22.*
- 36 Atque ita bastardus, & spurius, licet filius ultimi possessoris non potest succedere, sed potius legitimus vocatus in prima parte, ut descendens institutoris, & non bastardus, licet filius vocatus sub conditione si defecissent descendentes, & cum igitur non deficiant, sed existant non potest succedere bastardus subsidiarie vocatus, & sub dicta conditione si descendentes institutoris legitime non existerent, & cum existant tempore mortis ultimi possessoris defecit conditionis purificatio. *L. non est sine liberis ff. verbor. Mant. de conj. etu. lib. 11. tit. 6. n. 8. Portugal de don. reg. lib. 1. p. elud. 2. §. 2. n. 126. Reinos. obser. v. 64. n. 19. Cassan. cons. 2. n. 41. & cons. 4.*
- Et cum d. Comes sit descendens institutoris, & positus in conditione, censetur vocatus ad successionem ac si expresse substitutus fuisset.

set. Molin. de primog. lib. 1. cap. 6. n. 2. & 3. Castil. lib. 4. contr. cap. 9. n. 73. Add. ad. Molin. sup. Crespo de Valdaur. obser. v. 19. & 20.

Et vocatus unus, censentur vocati omnes ab illo descendentes *Lara de vit. homin. cap. 330, n. 100. Fontanel. dec. 35. n. 15. Amat. var. resol. 1. n. 29. & 52. Roxas de incomp. p. 5. cap. 4. n. 26. & seqq. & ibi Add. n. 21. & 22. Crespo obser. v. 20.*

Maximè quando verba sub quibus vocatus fuit bastardus sunt relativa ad superius dicta, quo casu repetunt omnes substitutiones superius expressas in linea descendentium, ut tradit *Vela. dissert. 49. n. 108. optime Cassanet. cons. 33. n. 3. Aug. Barb. claus. 67.*

Et erit absurdum excludere legitimum descendentem institutionis vocatum, & admittere bastardum, ut in specie tradit. *Ex Dec. Peregrin. de fidei commiss. art. 11. n.*

Et ita non obstat vocatio subsidiaria bastardi ultimi possessoris vocati, deficientibus descendentes legitimis licet transversalibus, quia cum existant non censetur vocatus, sed legitimus, ut in fortiori casu notant DD. quos refert, & sequitur doctiss. *Aguil. in add. ad. Roxas de incomp. p. 1. cap. 6. n. 112. & 113. & in prætermis. & in terminis Nos. diximus cap. 20. n. 356. & n. 527. & n. 649. & quare n. 510. Cast. lib. 5. cap. 98. n. 22. in fin.*

Et cum spurius, & bastardus ex juris dispositione censetur exclusus, ut diximus cap. 20. non potest succedere nisi in casu specifico vocationis, quia ille qui aliàs ex juris dispositione ad successionem maioratus non erat admittendus; si tamen in aliquo casu ex testatoris dispositione vocetur, extra suum casum admitti non potest, *ut diximus tom. 2. cap. 19. n. 57.*

Et secundum hanc partem, & opinionem iudicatum fuit in causa sequenti.

No feito do Marquez das Minas com Joaõ de Almada de Mello, Escrivãõ Domingos Luiz de Oliveira se deo a Sentença seguinte.

Vistos estes autos &c. Mostra se por parte dos AA. que D. Jorge Tello, e sua mulher D. Izabel Mascarenhas, instituirãõ hum morgado regular da sua quinta de Villar de Frades, sita no Termo da Villa de Palmella, com outros maes bens annexos ao dito morgado: Mostra-se succeder no dito morgado D. Joaõ Tello filho mais velho dos ditos instituidores, o qual foy cazado com Dona Catharina de Menezes, dos quaes foy filha mais velha Dona Catharina de Menezes, que foy cazada com Pedro de Mendonça Furtado, e do dito Matrimonio nasceo Francisco de Mendonça Furtado seu filho mais velho, que foy possuidor do dito morgado. Mostra-se que a A. Dona Mayor de Mendonça, he filha natural, e unica que ha do dito Francisco de Mendonça Furtado, e legitimada para haver de succeder em todos seus bens, e no morgado da contenda a quem toca a successãõ por quanto o dito seu pay foy condemnado em pena capital, e os RR. je meterãõ de posse do dito morgado intruzamente não lhe tocando a dita successãõ, mas a ella A. unica descendente do primeiro chamado, e chamada outrossi pela instituiçãõ, e que devem ser condemnados restituãõ a ella A. os ditos bens com todos os frutos da indevida occupaçãõ até real entrega. Por parte dos RR. se mostra, que o instituidor do morgado de que se trata D. Jorge Tello, que hoje se chama do Rego da Agoa, e no tempo da instituiçãõ se chamava de Villar de Frades, teve por seu filho mais velho a D. Joaõ Tello de

Menezes, que foy possuidor do dito morgado, e entre as filhas que teve foraõ Dona Catharina de Menezes, e Dona Maria da Sylva de Menezes. Mostra-se que da dita Dona Catharina de Menezes nasceo Francisco de Mendonça Furtado, que foy condemnado pelo crime de leza Magestade, e se fez execuçãõ em sua Estatua em Treato publico, e não podia a A. sua filha natural succederlhe. Mostra-se, que da dita Dona Maria da Sylva de Menezes filha do dito primeiro possuidor D. Joaõ Tello de Menezes, nasceo de legitimo matrimonio D. Francisco de Souza Marques das Minas, do qual nasceo o R. Marquez das Minas a quem toca a successãõ do dito morgado. Mostra-se ultimamente, que sendo o morgado instituido por fidalgos de tanta qualidade não pôde a A. ter nelle intrancia por ser filha natural havendo descendentes legitimos do dito primeiro chamado, não obstante a clauzula da instituiçãõ fol. 6. por ser essa vocaçãõ dos bastardos condicional no caso que D. Joaõ Tello filho mais velho não tivesse filhos legitimos, e tendo-os como teve as ditas duas filhas de que o R. descende, ficou cessando a vocaçãõ dos bastardos, que só foy em falta do descendentes legitimos, e que deve ser absoluto. O que tudo visto, e o mais dos autos disposiçãõ de Direito neste caso, e como posto que por parte da A. se prove ser filha de Francisco de Mendonça ultimo possuidor do morgado da contenda descendente de Dona Catharina de Menezes, filha mais velha do primeiro chamado D. Joaõ Tello filho mais velho do instituidor D. Jorge Tello, com tudo he a A. filha natural, e não legitima do dito Francisco de Mendonça, e conforme a cõmua opiniaõ dos Doutores, que he conforme a Ley do Reyno, os filhos naturaes

não

naõ succedem nos morgados havendo descendentes legitimos do instituidor, ainda que a respeito do ultimo possuidor sejaõ colateraes, e excluem aos naturaes, que só podem ter intrancia faltando estes, para que o morgado, que de sua natureza he perpetuo, naõ acabe, e conjecturada a vontade do instituidor, que neste caso se prezume os chamou; sem que obste ser a A. legitimada, por quanto os filhos naturaes, ainda que legitimados naõ succedem nos morgados havendo parentes legitimos; por quanto a legitimação naõ pode tirar o direito que os taes tem para succederem no morgado, e ainda que na legitimação se declare, que se legitimação para succederem nos morgados se ha de entender para os que de novo se instituirem. Docta additio ad Reinos. obs. 33. n. 10. cum aliis e naõ para os antigos, e da familia, além de serem as legitimações deste Reyno sómente humas dispensações, sem que outros obste por parte da A. que posto seja filha natural do dito Francisco de Mendoça, ultimo possuidor do morgado de que se trata, he chamada pelo instituidor em falta de descendente legitimo, e que deve preferir na succeção do dito morgado, por naõ ficar descendente legitimo do dito seu pay; por quanto posto que os filhos naturaes possaõ succeder nos morgados quando saõ chamados expressamente pelos instituidores, ou quando por legitimas conjecturas se colhe os quizerão chamar, com tudo no caso prezente falta a vocação debaixo da qual foy chamada; porque o instituidor D. Jorge Tello chamou em primeiro lugar para a succeção do dito morgado a seu filho mais velho D. João Tello, e naõ tendo este filhos legitimos, chamou para a succeção a seu filho segundo, e naõ tendo este outrosim filhos legitimos, cha-

mou a sua filha, e sendo Religiosa, ou sendo cazada, e naõ tendo filhos, e havendo filho bastardo de seu filho primogenito, succederia este, e naõ o havendo deo facultade ao ultimo possuidor do morgado, para que de seus parentes elegesse qual quizesse para successor do dito morgado, termos em que os bastardos só foraõ chamados no caso em que de tres primeiros chamados naõ houvesse descendencia legitima, o qual caso naõ aconteceu, por quanto do filho primogenito, e primeiro chamado D. João Tello, houve duas filhas Dona Catharina de Menezes, e Dona Maria da Sylva de Menezes, das quaes aescendem o pay da A. e R. que he descendente legitimo da dita Dona Maria da Sylva de Menezes, filha segunda, e legitima do dito D. João Tello primeiro chamado, termos em que a A. como filha natural naõ pode ter intrancia havendo legitimos descendentes do dito primeiro chamado D. João Tello, na forma em que o instituidor o declarou: sem que outrosim obste, que a dita clauzula, e condição foy só restricta as pessoas chamadas: por quanto nos morgados pela perpetuidade de sua natureza a forma dada aos primarios chamados se entende repetida em todos os successores principalmente sendo as clauzulas conformes, e naõ repugnantes ao direito cõ quem em duvida se ha de entender se quizeram conformar os instituidores sem que ultimamente obste, que o instituidor do dito morgado D. Jorge Tello foy filho natural, e que se deve entender chamou os naturaes amando a propria condição por quanto além de se naõ provar juridicamente, que o dito D. Jorge Tello foy filho natural, a prezunção, e conjectura que se tira de que admittio, e chamou os naturaes em falta de legitimos se desfaz com a disposição do in-

situdor contrario, que só admittio os filios bastardos, faltando legitima descendencia dos primeiros chamados. Por tanto julgo não ter a A. in- trancia no morgado da contenda, e ser o R. o legitimo, e immediato successor delle, codeno a A. nas custas Lisboa 4. de Junho de 684.

Joze do Basso de Torres.

Aqua sententia fuit gravamen interpositum ad supplicationis Senatum ubi fuit confirmata, & fundata in deliberationibus seqq.

19 Naturales in hoc Regno non possunt succedere, in maioratibus, nisi deficientibus transversalibus legitimis, ut eleganter resolvit doctissimus Præses in sua sententia optime comprobata, & exornata à doctissimo Pegas in retroproxima allegatione, & exmultoties decis. *apud eum in tract. de maiorat. success. tom. 2. cap. 20.* per torum cui nihil addendum super est ex quibus sententiam laudo Ulyssipone 19. Maii 1688.

Freyre.

In præsentia controversia, an scilicet Actrix filia naturalis Francisci de Mendoga ultimi possessoris maioratus, de quo agitur, admittenda sit ad ipsius maioratus successionem excluso Reo nepote dominæ Mariæ da Silva, e Menezes filia Domini Joannis Tello filij senioris institutoris domini Jeorgij Tello, contra filiam naturalem iudicandum censeo preferendumque esse legitimum filij senioris institutoris descendente ex seqq. præviter dicendis satis enim abundes dictum est in per orationibus a f. 120.

In institutione hujus maioratus fol. quæ pro lege observari bebet ad *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 3.* quod non solum de expressa, sed etiam de conjectura institutione debet intelligi *Sousa de Maced. decis. 10. n. 2.* invenitur illa dispositio fol. 16.

sæpius in hoc processu repetita, ex cuius vi Actrix successionem sibi competere affirmat sed frustra; dicta enim dispositio non solum comprehendit filios de quibus loquitur sed etiam omnes ex illis descendentes, hæc est enim natura maiora-⁴⁰ tuum, quod invocatione filiorum nepotes & avi descendentes continentur *Molin. de primog. lib. 3. cap. 3. n. 29. & cap. 8. n. 19. Phæb. decis. 104. n. 41. Valasc. consult. 151. n. 7. & 16. Surd. cons. 403. n. 21.* & idem dicendum est invocatione filij numero singulari *Phæb. 5. n. 59.* substitutio igitur facta⁴¹ per institutorem in filiis illegitimis, five bastardis indefectu filiorum legitimorum filij senioris primo vocati, & etiam filij secundo geniti locum habere non potest descendentes filij senioris, legitimis extantibus, quia omnes vocati censentur ex prima vocationem cum eadem qualitate legitimationis, quæ in omnibus descendentes repetita censetur *Castilh. quotid. lib. 5. cap. 181. n. 10.* Cum ergo ex supradictis supponendum sit quod institutor non solum vocavit filios ipsius filij primogeniti, & secundo geniti, & illorum sororis sed etiam omnes eorum legitimos descendentes & Illustrissimus Morchio sit legitimus descendens filij primogeniti institutoris, quanvis respectu ultimi possessoris sit transversalis præferendus est Actrici dicti ultimi possessoris filia illegitimæ ut cum *Menoch. & Mantic. tenet noster Pegas de maioratus exclusione cap. 20. 527.* Neque obstat, quod Actrix fuit per patrem legitimata, hæc enim legitimitatio Reo legitimo descendenti vocato ab institutore præjudicare non potest *Garc. de nobilit. Gloss. 21. n. 28. Castilh. lib. 3. contr. cap. 106. n. 4. & n. 13. & 40. Man- tic.*

ric. detacit. lib. 23. tom. 2. tit. it. n. 12. Gam. decis. 2. & ibi flores.

Secundum non obstat, quod maioratus successio de una in alteram lineam non transit dum ex prima linea aliquis superest, intelligitur
42 quippe, si persona quæ superest est capax successionis maioratus, qualis Aetrix non est, ut dictum manet, ideoque extincta linea filiarum senioris domini Joannis Tello per obitum Francisci de Mendoca Mello descendenti legitimo relicto, necessario transire debet maioratus ad secundam lineam alterius filiarum Domine Mariæ da Silva cujus Reus est legitimus descendens.

Tandem non obstat illa præsumptio, quod cum institutor etiam fuisset filius naturalis, naturales non excludere presumendum est, non enim concludenter constat de illegitimitate dicti institutoris, & si constaret cum expressam voluntatem habemus, silent præsumptiones, ex qua ratione licentiam annuendum non est meritissimo Præsidi confirmato. Ulyssipone 21. Junij 1688. Botelho.

Sed his minime obstantibus contrariam sententiam & pro vel dubio pro bastardo respondendum, & judicari esse, profiteor ex supra dictis, non obstante d. clausula in qua fuerunt vocati legitimi descendentes, quia intelligitur de primo successore invitato ad successionem & ad eam vocatam, & non de aliis descendentibus futuris & transversalibus, & illos penitus exclusit institutor, vocando bastardos suos, & ultimi possessoris & in illorum & legitimorum defectu consanguineis proximior descendens ex parte comitis, & incitis vocationibus non vocavit descendentes transversales ex linea contentiva, sed ex effectiva, possessoris descendentes, li-

cet fuissent bastardi, & cum talis dispositio fuisset restricta ad primum vocatum & possessorem non extenditur ad alios descendentes ex transversali possessoris pro creati, & inseparatis orationibus vocatis generaliter, contra specialiter vocatis quia tales qualitates vocationes & conditiones appositæ in diversa oratione et in uno casu et gradu, non censentur repetitæ in aliis, ut probat *Molin. de primog. lib. 3. cap. 5. n. 56. & n. 57. & 58. & probat. text. in L. sub conditione 73. ff. de hered. inst.*

Et in specie in qualitate legitimitates tenent multi quos laudat *Noguorol. alleg. 23. n. 40. & 41. eleganter exornat Leon. dec. Regni Val. p. 1. dec. 93. n. 26. & seqq.*

Et ita probatur evidenter et colligitur ex justitiorum voluntate, quia deficiente per illius obitum primo vocato vocavit filium, aut filiorum naturalem, aut bastardum illius Institutoris, et ita intellexit de primo vocato, et illo deficiente de bastardo suo ut patet ibi: *do filho bastardo delle dito senhor Conde*; et incirco non de aliis transversalibus, quos tantum vocavit dispositione, et conditione negativa in verbis ibi: *e não havendo filho, nem filha naturais nem bastardos, quereraõ, e ordenaraõ em taõ em tal caso, que haja o dito morgado de ambos o parente mais chegado mayor botão legitimo natural da parte do dito senhor Conde Instituidor*, ex qua dispositione ostenditur, vocatum esse transversalem, tantum in casu in quo deficerent bastardi tam comitis institutoris, quam ultimi possessoris, ut paulo infra declaravit, expresse vocando bastardos possessoris, deficientibus legitimis, et in alio maioratu, et omnia facta fuerit in orationibus separatis quo casu ab-

que

que repetitionẽ intelligenda veniunt, ut diximus in opusculo de maioratu ſalutario n. 72. et ſeqq. et ita dicendum eſt vocaſſe baſtardos filios ſolos aut ultimi poſſeſſoris, et quando iſti vocantur expreſſe aut per coniecturas colligitur vocatos eſſe ad maioratus ſucceſſionem excluſos tranſverſales admittuntur, et ita omnes limitant regulam prout diximus tom. 2. cap. 20. n.

Ideoque probatur hæc reſolutio ex verbis expreſſis institutionis ſupra relatis, ex quibus hæc reſolutio comprobatur ; quia poſtquam vocavit baſtardos comitis inſtitutoris cæterisque, vocavit filios illegitimos et baſtardos poſſeſſoris, et illis deficientibus tranſverſales legitimos ſub conditione ſi baſtardi non exiſterent tempore mortis ultimi poſſeſſoris, et ita fuit vocatus comes ut reſpondendo ad omnia in contrarium oſtendi in allegatione facta in d. cauſa, et ad proſiſtitum quaſtionibus in parte ſequenti.

Moſtra-se ter o Conde Reo Dom Francisco de Portugal vocaçãõ, e direito de ſucceſſãõ pela vontade preſumida dos inſtituidores, por ter direito na ſucceſſãõ, ainda que ſeja baſtardi pela qualidãde dos inſtituidores, e diſpoſiçõens de direito.

Deſte diſcurſo ſe moſtra ter vontade preſumpta dos inſtituidores o Conde Dom Francisco de Portugal pela qualidãde dos meſmos inſtituidores, porque ſendo elles baſtardos, e illegitimos, como ſe vè das inſtituições, que ficaõ notadas aſſima, he vontade preſumpta dos meſmos inſtituidores, que naõ quizerãõ excluder aos baſtardos, viſto terem a qualidãde de illegitimos, antes ſe entendem ex preſumptamente teſtatoris chamados, ainda que ſejaõ illuſtres, o que ſe pro-

Pars III.

va evidentemente pela diſpoſiçãõ do texto §. ſi rogatus in L. ex facto ff. ad Senat. conſult. Trebelian. aonde o illegitimo naõ exclue ao ſubſtituto, mas ſe houveſſe coniecturas de contraria vontade, ſe admittete o illegitimo em excluzaõ do ſubſtituto : e huma das condiçõens por onde ſe hade admittir o illegitimo, ou excluder-le, he *ex conditione ejus, qui fidei commiſit* ; e aſſim a qualidãde do inſtituidor, ſendo illegitimo, faz que ſe admittãõ ſeus deſcendentes baſtardos, como foy original doutrina de Decio in cap. in præſentia 23. n. 43. verſ. ultimo de probationibus Tiraquel. ad L. concebial. in L. 5. Gloſſ. 1. p. 5. n. 26. Paleot. de not. & ſpur. cap. 27. n. 7. in fin. Odo de compend. ſubſtitut. p. 6. art. 6. verſ. an naturales n. 5. Integriol. de ſubſtitut. centur. 3. q. 64. n. 35. Surd. conſ. 571. n. 49. Mantica. de coniect. lib. 11. tit. 9. n. 15. ibi.

Quintõ debet reſtringi, ut non procedat, ſi ipſe teſtator fuerit naturalis tantum, nam quanvis aliqua dignitate fuerit decoratus tamen liberi naturales tantum faciunt deſficere conditionem, quia teſtator de ſibi ſimilibus videtur etiam cogitaſſe.

Tradit etiam Menoch. de præſumpt. lib. 4. præſ. 78. n. 34. ibi.

Declaratur 5. ut non habeat locum hæc coniectura quando ipſemet teſtator dignitate creatus, eſſet naturalis, nam hoc caſu non præſumitur odio habuiſſe ipſos naturales ; ideo ij faciunt deſficere conditionem.

Concordat Peregrin. de fideicom. art. 28. n. 47. ibi.

Ampliatur, & multo magis cum teſtator naturalis fuiſſet, nam huiusmodi natus non facile ab horruiffe cenſebitur, etiamſi nobilis fuiſſet.

Eleganter videntibus *Mier de maior.*
2. p. q. 2. n. 141. in nova edictione
ibi.

*Id maxime procedit, si primus con-
ditor maioratus fuit illegitimus,
quia quanvis ipse ad honorem, &
gloriam propriam conservandam
ordinet, quod maioratus non de-
veniat nisi ad filios ex legitimo ma-
trimonio natos, existimandum ta-
men est, quod superveniente casu,
quo deficerent descendentes legiti-
mi, ipsi odio non haberent tales des-
cendentes, à filio illegitimo.*

Subscribit etiam *Fuzar. de substit. q.*
406. n. 25. ibi.

*Declaratur 4. non habere locum di-
ctam limitationem, quando testa-
tor dignitate insignitus fuit natu-
ralis, quia tunc filij naturales gra-
vati faciant defficere conditionem
fideicommissi.*

Eleganter etiam *August. Barbof. de
appellat verbo utriusque juris appel-
lat. 99. n. 23. ibi.*

*Si vero aliunde efficax sumi posset
conjectura, quæ illam ex dignita-
testatoris convenientem elidat, ve-
luti si, & ipse naturalis sit, tunc
non videtur, sibi similes odio ha-
buisset, sed magis de iisdem cogi-
tasset.*

Sequitur etiam *Castilh. lib. 5. con-
trov. 72. n. 35. resolvit etiam cum
multis Roxas de incomparat. maior.*
1. p. cap. 6. n. 120. & & ultra quos
refert addit ad *Reynof. obs. 33. pag.*
222. col. 1. ad n. 11. & 16. & pag.
221. quem ego ipse refero in tract.
de maiorat. success. 2. p. cap. 20. n.
537.

Temos dito o que basta para
se entender chamado o Conde Dom
Francisco de Portugal ex *presumpta
voluntate institutorum* pela qualida-
de de serem illegitimos. Agora se-
guelle mostrarmos ter a meisma vo-
cação presumida, e conjecturada,

por resoluções de direito; nos ter-
mos da qual, e propostos, he indu-
bitavel esta resolução, pois elle não
succede nos morgados que instituo
seu pay, mas seus avós, e ascen-
dentes, que os instituirão; o que
se mostra evidentemente por regras
de direito infalíveis.

Porque supposto que regular-
mente os filhos bastardos; e espu-
rios sejaõ excluidos da successão dos
bens dos pays, quando não são le-
gitimados, como ex adverso se al-
lega pelo douto adverso, contudo
no Conde R. se não acha repug-
nancia da escuridade por razão da
bastardia para succeder nestes mor-
gados: pois a razão em que se fun-
daõ os *DD. e Molin.* para dizerem
que no filho espurio, e bastardo, se
não pôde fundar morgado pelo pay,
he pela incapacidade que tem de
succeder em seus bens, como de-
clara *Molin. de primog. lib. 2. cap.*
11. n. 27. & 33. & ibi addit. com
que sendo a instituição do avo, ou
de outro ascendente, ou traniver-
sal, cessa a incapacidade, como dis-
se *Castilh. lib. 5. contro. cap. 82.*
in fin. vers. & quanvis, onde con-
clue ibi.

*Cum non à patre ipso, ultimo pos-
sessore, sed à primo institutore ma-
ioratum obtineret, atque deferre
certum sit.*

E assim se ha de admittir à succes-
saõ destes Morgados o Conde Reo
ex *presumpta testatoris voluntate
juxta text. in L. tale pactum §. fin.
juncta sua glos. ad fin. ff. de pact. Cas-
tilh. lib. 4. contro. cap. 12.* pois ain-
da quando falta vocação expressa
do bastardo, se ha de suprir nos
morgados propter perpetuitatem ad
tradita per *Castilh. tom. 6. contro.
cap. 143. n. 16.* e o ser bastardo,
não tira que seja do sangue, e pro-
genie dos instituidores, *ut late fun-
dat*

dat *Guterr. pract. lib. 2. q. 155. n. 2.* aonde depois de larga controvèrsia, e de propor muitas razoens pela parte contraria, responde na forma seguinte.

Non obstante rationes adductæ pro priori parte, quoniam negari non potest, quod hi filii naturales, & bastardi sunt consanguinei, atque de sanguine, & progenie suorum prædescendorum.

45 E no homem he natural o appetite de perpetuar-se, e o fim principal dos instituidores dos morgados, he a conservaçoõ, e successaõ da familia, como dissemos no principio desta allegaçãõ, e consta das mesmas instituiçoens; e assim senaõ pôde dizer que os fundadores haviãõ de querer preferir hum transversal remotissimo, ao filho do ultimo possuidor, ainda que illegitimo; nem parece racionalmente se pôde presumir cousa semelhante, como notaõ os DD. per text. ibi in *L. cum acutissimè Cod. de fideicom. circa verba*; ne videatur testator alienas successiones suis antepone, approvas por *Castilh. tom. 6. cap. 143. n. 8. vers. & fæmina, & eleganter arguit Larrea decis. 53. n. 5.*

Maxime quando natura non cognovit illam subtilem differentiam legitimorum, & illegitimorum, ut inquit *Nata cons. 231. n. 4. Thesaur. forens. q. 22. n. 10.*

Porque a affeicãõ natural he de hum mesmo agrado em os legitimos, do que em os illegitimos, ut tenet *Bald. in cap. quæ in ecclesiarum n. 43. de constit. Paleot. de not. & spur. cap. 34. n. 1. Tiraquel. in L. si unquam Cod. de revocand. donat. verbo donatione largitus n. 288. optime Larrea decis. 32. n. 7. Riciul. de jure personar. cap. 30. n. 3.* e se manifesta do que disse o Emperador Justiniano in *authent. quib. mod. natur.*

Pars III,

efficiant legitimi §. si quis sanè. ibi.

Neque etiam à principio quando sola natura sanciebat homines, antequam scriptæ provenerint leges, fuit differentia naturalis, atque legitimi.

L. hos accusare §. item nec lex ff. de acusat. quatenus naturam communem esse statuit Borrel. de præstant Regis catholici cap. 65. n. 28. optime Conan. lib. 2. comment. cap. 16. n. 3. ibi.

Lex naturæ multis se angustiis includi passa est, eodem que jure filios omnes, quomodocumque nati essent, habuit: tam pater ex ejus instituto, qui ex concubina, meretrice, ancilla, consobrina, quam qui justa ex uxore liberos suscepit.

Robles de represent. lib. 2. cap. 14. n. 3. E naõ iõ esta affeicãõ he igual erga filios legitimos, ac illegitimos, mas muitas vezes he mayor o amor dos naturaes, e espurios, ut multis probat *Favinac. de testib. q. 54. n. 159. ibi.*

Quandoque plus inttelligimus naturales, & spurios, quam legitimos, & naturales.

Acredita esta verdade o que se refere nas sagradas letras do Santo Patriarcha Abrahãõ *Genes. cap. 21.* pois havendolhe dito sua mulher Sara que botasse de sua casa a Ismael seu filho que o era adulterino de huma escrava ibi.

Ecce ancillam hanc, & filium ejus: non enim erit hæres filius ancille cum filio meo Isaac.

Diz o texto sagrado que isto foy muito duro, e de grande sentimento ao Santo Patriarcha, como se vê ibi.

Dure accepit hoc Abraham pro filio suo.

E tanto que foy necessario revelaçãõ Divina para podelo executar, ut constat ex ipso textu ibi.

Cui dixit Deus: non tibi videatur
aspernari super puerum, & super an-
cilla tua, omnia, quae dixerit tibi
Jarra, audi vocem ejus.

Et assim o disse Abulens. ind. cap.
21. vers. dure accepit ibi.

Quia Ismael filius erat Abrahae, &
naturali pietate inclinabitur ad
eum, nec volebat expellere, nisi
mandatum Dei intervenisset.

Et isto mesmo diz o Cardeal
Caetano d. cap. 21. vers. 11. §. ini-
quum, atque crudele videbatur eji-
cere filium proprium.

E não só se presume esta piedade,
e afeição em os pays erga filios, mas
nos avós, que he mayor, ou ao me-
nos igual para com os netos, e mais
descendentes L. librorum §. ultim.
ff. de verbor. significat. ibi.

Neque enim dulcia e nomine possu-
mus nepotes nostros, quam filios
appella e.

Cassanat. cons. 67. n. 20. Surd.
325 n. 14. Robles de rep. es. nt. lib. 3.
cap. 7. n. 11. & 12. Larrea decis. 33.
n. 102. & seqq.

Confirma este assumpto, com o
que refere o Bispo Dom Jo. ã de Pa-
lafos no tom. 6. de suas obras, em o
tratado que intitula bocados espi-
rituaes de hum insigne varão Roma-
no pay daquella Republica, e todo
seu ministerio, e governo, o qual
foy achado por hum nobre Cidadão,
jugando com hums netos seus, e cor-
rendo por huma casa, como qual-
quer delles, e admirado o Cid daõ,
de que se exercitasse hum varão taõ
insigne em estes actos pueris, com
estas puerilidades, havendoselhe ad-
vertido, sómente respondeo aquelle
veneravel velho.

Teneis netos? con o que (diz o Bis-
po) que el amor a los hijos, y nie-
tos se hade medir pelos affectos de
la voluntad, y no por las delgade-
zas, e subtilezas del entendimien-
to, y que esta sciencia del amar la
sabe la experiencia, y la ignora la
especulacion.

Hoc supposito, consultemos os
fundadores, e ponhamos-lhe que
faltou a descendencia legitima do
ultimo possuidor, e da linha effe-
ctiva, e que só lhe ficou hum fi-
lho illegitimo seu descendente a
quem S. Magestade honrou tanto,
que o fez Conde, e ainda com o ti-
tulo de parente, e lhe deu todos os
bens da Coroa, e Ordens que tinha
seu pay, que foy ultimo possuidor
deste morgado. Se lhes perguntara-
mos, se queriaõ que succedesse este
nos seus morgados, ou hum trans-
versal remoto? haviaõ de responder
sem controversia, que queriaõ que
o filho do ultimo possuidor seu des-
cendente, a quem El Rey fez Conde,
e com o titulo de parente, e lhe deu
todos os bens da Coroa, e Ordens,
declarando que queria nelle confer-
var a memoria da casa de seus avós;
e verosimilmente responderiaõ, que
queriaõ que succedesse como paren-
te mais chegado, e filho do ultimo
possuidor, e seu descendente; e a-
quillo que se entende que o insti-
tuidor verosimilmente respondesse,
se entende extracita voluntate dispo-
situm, ut ex L. tale pactum §. fin.
cum glos. tradit Castilb. lib. 4. controv.
cap. 12. n. 1. L. lucius §. lucius ff. de
lib. & post. Tiraquei in L. si unquam
in praefaction. n. 56. Mantica de con-
ject. lib. 3. cap. 19. n. 4. e assim ex
praesumpta voluntate, & verosimi-
li, se acha chamado o Conde Reo,
e excluido o Conde A. que se não
acha assistido do affecto dos funda-
dores, e interpretar o contrario, he
atropellar os direitos da piedade, e
violar a ley das instituicoens ex text.
in L. contra voluntatem Cod. manu-
mis testament. L. peto ff. legat. 2. ibi.

Cum quibus testator non est loquu-
tus. L.

L. illis libertis ff. condit. & demonſtr. Larrea deciſ. 33. n. 50. e a ração diſto dá o Padre Marques em o governo Chriſt. em aquella deman- da que as filhas de Salfá puzeraõ pela fazenda de ſeu pay, e no *lib. 1. cap. 31. §. 2.* deixou eſcritas as pala- vras ſeguintes.

Porque el amor que ſe funda en la ſangre tanto es maior, quanto es mas derecha, y imediata la conſan- guinidad, ora concurra en varon, ora en hembra, y a la grandexa del amor naturalmente ſe ha de conſeguir la communicacion en los bienes.

Tudo o que temos fundado, ſe conforma com o que refere Plutar- co em a vida de Pericles, pois ha- vendo promulgado huma ley eſte Principe Athenenſe, pela qual ſe excluiaõ da ſucceſſaõ paterna, os eſpurios, achandoſe em o ultimo da ſua vida ſem ſucceſſaõ legitima, por lhe morrerem todos ſeus filhos legitimos, e ficando-lhe ſó hum eſ- purio, e baſtardo para que ſenaõ ex- tinguiſſe nos ſeus descendentes, a memoria de ſeus aſcendentes, revo- gou eſta ley, como ſe vê ibi circa fi- nem.

Et ne urbitate nomen familie ſuae, ac progenies ſemel interiret, legem- de nobis, quam ipſe tulerat ante, ſuaſit antiquandam.

Conſideremos aos inſtituidores, quando fundaraõ eſtes morgados, ſe achavaõ com eſperança de terem fi- lhos legitimos, como referem as inſ- tituiçoens, e por iſſo chamaraõ pri- meiro, que he o meſmo que Pericles tinha, quando promulgou a ley, que já exiſtiaõ, como ſe vê das pa- lavras ibi:

Cum in Republica pridem floreret Pericles ſuccintus, ut diximus le- gitimis filiis.

Quando ſe achaffe que do ul-

timo poſſuidor naõ havia filhos le- gitimos, quizerãõ que ſucceſſeſ- ſem os filhos baſtardos, como ſe vê vê das clauſulas expreſſas *ſol. 291. in med. & 300. ad fin. verſ.* e iſto meſmo quiz Pericles, quando naõ tendo ſucceſſaõ legitima, revogou a ley; e aſſim foy vontade naõ ſó preſumpta, mas expreſſa, que qui- zeraõ os inſtituidores conſervar a ſucceſſaõ nos baſtardos, e eſpurios, da meſma ſorte que Pericles: pois ſe ha de preſumir, que as meſmas ra- zoens que moverãõ a Pericles para que herdaffe o filho eſpurio, eſſas meſmas obrigaraõ aos inſtituidores, a chamar aos baſtardos do ultimo poſſuidor, em falta dos legitimos, como diz Plutarco:

Ne nomen familie ſuae, & proge- nies ſemel interiret.

Porque a ſucceſſaõ dos filhos do poſſuidor, ainda que eſpurios, faz immortal a memoria dos pays, e avõs, como o conſiderou o J. C. Ca- riſtrato in *L. liberorum §. ultim. de verbor. ſignific. ibi.*

Etenim idcirco filios, filias ve con- cepimus, atque edimus, ut ex prole eorum, earum ve diuturnitatis no- bis memoriam in ævum relinqua- mus.

L. 14. Cod. de legit. hæredit. novel. 22. ibi.

Ex filiorum procreatione renovata genera manent.

Caſtilh. lib. 5. controv. cap. 143. n. 8. verſ. faciunt in fin. & impugnet Robles de represent. lib. 2. cap. 19 n. 10 qui multum congerit, e o Poeta Vir- gil. Georg. lib. 4. com ellegancia o diſſe nos dous verſos ſeguintes.

Atque genus immortale manet;

Stat fortuna, domus, & avi nu- merantur avorum.

Explicou iſto muito ao intento Landino, hum dos ſeus Commenta- dores

dores, e Cassiodoro lib. 8. epist. 8. *variar.* mirabiliter, dando a razão ibi:

Transitum gloriosæ memorie domini avi nostri cum dolore maximo nunciamus. Sed inde potest vestra tristitia temperari, quia nos in sede Regni sui, divinitate propitia, collocavit, ut in totum desiderio vestro non videatur ereptus, qui vobis consurgit in successione reparatus

E se he taõ natural a propensaõ de conservar cada hum a sua memoria na linha direira da descendencia do possuidor, como se pòde presumir, que os instituidores quizessem em a occurrencia deste caso, que seus bens passassem a hum transversal remotissimo do ultimo possuidor, deixando a seu filho, e descendente, quando vemos a ElRey Saul em aquelle caso notavel que se refere 1. *Regum cap. 24.* estando já entendido, de que David lhe havia de succeder em o Reyno por meyo de sua grande tristeza, sem attender a outra couza, sómente diz.

Jura mihi ne deleas, nomen meum de domo patris mei.

E Abulense explicando estas palavras em *Ruth. cap. 4. q. 29.* inquit.

Ne occides filios omnes meos, & ne potes, quia illis occisis, deletum erit nomen meum, cum nullus mihi succedat.

Como se pòde presumir (tornamos a repetir) que haviaõ de querer os instituidores excluir a hum seu descendente filho do ultimo possuidor, ainda que illegitimo, se vemos a outro testador, que só queria, e pedia, e aconselhava a seu filho in *L. pater filium §. fundum à filio ff. de legat. 3. ibi.*

Ita enim fiet, ut fundus Titianus de nomine vestro nunquam exeat. L. peto §. fratre ff. de legat. 2. ibi.

Petit: ne domus alienaretur: sed in familia relinqueretur.

L. unum ex familia §. sed si fundum ff. eod. ibi.

Peto ne fundus ex familia exeat.

L. pater filium §. pater filios ff. de legat. 3. ibi.

Sed conservent successionis suæ.

E Salamaõ dizia proverb. cap. 5. ibi:

Ne des alienis honorem tuum, ne haberes tui sint in domo aliena.

E assim ninguem se poderá persuadir, consideradas estas razoes, que a mesma affeicaõ, que concorria no legitimo, concorre no bastardo, para se entender chamado ex præsumpta mente testatoris, pela qual, e pelas conjecturas referidas, tiradas da vontade, tem vocaçãõ o bastardo, e havendo esta expressa vocaçãõ, ou vontade conjecturada, naõ houve ninguem que excluísse ao bastardo, antes todos lhe daõ o direito da successãõ, como diz *Solorsan de jur. Indiar. tom. 2. lib. 2. cap. 17. n. 16.* aonde tratando da exclusãõ dos illegitimos, os admite nos termos propostos, como se vê das palavras ibi:

Nisi, ut diximus, vel expressè vocentur, vel ex conjectura admissi videri possint.

Larrea decis. 32. n. 1. Garcia de benef. p. 7. cap. 15. n. 41. ibi.

Nisi aliud constet ex communi usu loquendi, vel ex aliqua conjectura, & mente, seu ratione disponentis.

E a razão dá *Castilh. lib. 5. controv. cap. 82. n. 22. vers. Præterea,* e he commua resoluçãõ de todos, que admittem os illegitimos, sendo chamados expressamente ou por conjecturas, e havendo tantas no caso presente, como ficaõ mostradas, naõ se pòde duvidar que expræsumpta mente testatoris, tem o Conde Reo vocaçãõ para a successãõ destes morgados, e he legitimo successor delles.

Mostras

Moſtra-ſe que o Conde Reo he legitimo ſucceſſor deſtes morgados, e tem vocação expreſſa no caſo preſente, com o filho do Conde Dom Miguel de Portugal ultimo Poſſuidor.

Já aſſima temos moſtrado neſta allegação no n. 4. 5. 6. e 7. deſtas razoens, por formaes palavras da inſtituição, eſtar o Conde Reo chamado, ainda que ſeja eſpurio, ou baſtardo, por filho do Conde ultimo poſſuidor: e aſſim naõ ſó tem o direito da ſucceſſão expreſumptamente teſtatoris mas expreſſa, pois por ella ſe acha chamado, como filho do Conde ultimo poſſuidor, ainda que ſeja baſtardo, e eſta tal vontade ſe ha de obſervar como ley, nos termos da *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 3.* como já moſtrei nas ditas razoens, & *in ſpecie tradunt Gregor. Lop. in L. 2. tit. 15. part. 2. gloſ. 8. q. 4. verſ.* Sed pone retento eodem themate *Caſtilib. tom. 5. cap. 67. n. 27. & 28. Noguero. alleg. 9. n. 20. & ſubſcribunt etiam Solorſan. Garcia & Caſtilib. ubi ſupra.*

Moſtraſe que o Conde Reo he legitimado, e como tal, ainda que faltara o ſobredito ſuccedia neſtes morgados.

Ainda que faltara tudo o ſobredito, ſuccedia o Conde Reo, como filho legitimado do Conde D. Miguel de Portugal, porque da legitimação conſta a fol. 37. e ſuppoſto ſeja controverſo, ſe os filhos legitimados ſuccedem nos morgados em eoncurſo dos tranſverſaes, com tudo he melhor opinião, e mais ſeguida, que o filho legitimado do ultimo poſſuidor ſuccede nos morgados, e tem o primeiro lugar na ſucceſſão, e exclue aos tranſverſaes; aſſim o reſolverão *Bartol. Valaſc. Molin. Phæb. Giurb. Scobar. Fermosin. Caſtilib. Aug. Barb. Roxas*, quos

Ego ipſe refero in *Comment. ad Ordin. tom. 2. cap. 32. n. 212. pag. 89. & 90.* & Me citato hoc in loco *Aguil. in addit. ad Rox. de incompat. maior. 1. p. cap. 6. pag. 84. n. 52.* nas palavras ſeguintes.

*Quid in maioratu antiquo? cum Authore tenet legitimatum ab ultimo poſſeſſore non excludere proximiores conſanguineos n. 211. agnoſcit tamen ipſe communem eſſe contrariam ſententiam & in ſuo Regno tenendam n. 212. ubi ait nihilominus tamen ſecundum communem ſententiam; legitimatus etiam ſecundum ſtillum noſtri Regni cum clauſula ex certa ſcientia, & de plenitudine poteſtatis, prout fieri ſolet, & patet ex charta legitimatiõis, ſuccedere debet excluſo fratre, ſeu quocumque conſanguineo inſtitutoris; & ſecundum illam iudicandum, & tenendum eſt in hoc Regno, tam quia eſt Bartoli in *L. communium Cod. de natural. liber. & quia eſt magis recepta, que ſequuntur, & poſt ibidem, quod autem ſit communis teſtificantium omnes fere DD. de quibus ſupra, qui contrariam amplectuntur ſententiam Molin. lib. 3. cap. 3. n. 1. 2. & 26. alter Molin. diſp. 174. n. 36. Cov. lib. 3. variar. cap. 6. n. 7. in ſolutione quartæ rationis Mant. de conjeçt. lib. 11. tit. 10. n. 6. verſ. contrariam Menoch. de ſucceſſ. progreſſ. §. 2. n. 52. Coſt. in cap. ſi pater verbo ſi abſque liberis n. 50. Gama decif. 278. n. 4. & 21. adde Molin. lib. 2. cap. 7. n. 31. & lib. 1. cap. 8. n. 31. & lib. 2. cap. 11. n. 26. Giurb. de feud. §. 1. gloſ. 9. n. 23. Scobar. de puritat. 1. p. q. 4. §. 6. n. 11. Fermosin. in cap. ſuper litteris de reſcript. q. 3. n. 28. Caſtilib. lib. 5. cap. 105. & ſeq. Cald. conſ. 4. Phæb. decif. 97. 171. & 172. Barbos. verbo legitimare Rox. de incompat.**

Et n. 53. concludē o mesmo Aguila, com as palavras seguintes.

Quam sententiam contra transver-
sales ad favorem naturalis descen-
dentis, & filii ultimi possessoris,
posse defendi non dubito, ea que
latius roborari potest cum Cyriac.
controv. 207. & 208. ubi latissime
fundat, & intelligit, ita in trans-
versalium exclusionē n. 106.

E para isto allega a Palma, *Castilh.*
Altograd. Barbos. Lutel. Nozuerol.
Capic. & n. 54. sic. concludit.

Tertius casus ab ipso Alvares Pe-
gas relatus, quando legitimatus
expresse, ut possit succedere in ma-
ioratibus n. 213. ubi succedere af-
firmat cum Molin. Mantic. Cov.
Menoch. Phab. & Gam. & tenet
Author hic n. 78.

Referi estas palavras deste Au-
thor, que como exadverso se duvi-
da da minha resolução, he necessa-
rio mostrar os Doutores que depois
escreverão, a seguem, e referem,
como também o fez Romaguer *ad*
statut Civitat. Bugabii lib. 2. rubric.
64. de filiis legitimatis n. 3. & 4. &
10. Me citato; e assim havendo na
legitimação clausula de que o Con-
de Dom Francisco de Portugal pos-
sa succeder em morgados, e sendo
legitimado, como consta da legiti-
mação fol. 37. ainda que não fora
chamado expressamente como he, e
fica mostrado, bastava ser legitima-
do para haver de succeder nestes
morgados, o que he dito exabundan-
ti, porque o Conde como filho bastar-
do do ultimo possuidor tem vo-
cação expressa no caso identico, que
se controverte, como filho do Con-
de ultimo possuidor, como se vé das
instituições a fol. 291. & 300. ad
fin. & vers. e assim tem direito claro
para haver de ser absoluto, e o fica-
ra mais sem duvida com a resposta às
razoens contrarias.

Mostra-se cessarem as allegações
do A. com a resposta que se dá às
razoens que por sua parte se fize-
rao.

Estas razoens que por parte do
Conde A. se fizerao, se achaõ a fol.
266. & seqq. e deixou o que se alle-
ga no n. 1. 2. e 3. dellas em que se
propõem o facto do processo, e os
fundamentos com que o Conde A.
pede, e os com que o Conde Reo se
defende, e aonde a fol. 266. vers. se
confessa a filiação do Conde; passa-
mos ao num. 4. em que se faz a pri-
meira advertencia, que os morgados
saõ tres, e esta advertencia senaõ jus-
tifica, porque senaõ ajuntaõ as ins-
tituições, que contem as mesmas
clausulas, porque a que se ajuntou
a fol. 311. não he mais que huma re-
lação do senhor Bispo Dom Affonso,
e se convence a divisaõ pelo mesmo
que se allega no num. 7. das razoens
adversas, e dando de barato ser cer-
to o que se allega no num. 5. e 6.
das ditas razoens, e no num. 7. no
num. 8. se refere que os filhos nasci-
dos de pay que tem impedimento
para não poder contrahir matrimo-
nio validamente, saõ *proprie, & stri-*
ctè espurios, e diz que estes saõ bas-
tardos, como se vé a fol. 268. vers.
cousa escusada, pois se não duvida,
da bastardia, e assim de pouca repos-
ta necessita esta proposição: e assim
passo ao que se diz no num. 9. das
razoens fol. 268. vers. que vem a ser
referirse a clausula da legitimação
(Mas não he minha tenção por ella
ser feito prejuizo a alguns herdeiros
legitimos, se os houver) com que
se vem a dizer no num. 10. que a di-
ta legitimação he huma mera dispen-
sação para aquelles casos expressos,
scilicet, para poder succeder a seu
pay *ex testamento, aut abintestato,*
mas não contra *testamentum.*

Esta allegação he fóra da disputa
presente

presente, porque aqui não se trata da ſucceſſão teſtamentaria, mas da ſucceſſão de huns morgados, em que já temos moſtrado que ſuccede o Conde ſendo legitimado, e ainda quando fora neceſſario diſputar a validade deſta clauſula, que exadverſo ſe refere, e não fora o Conde como baſtardo chamado, não impede o effeito da legitimação ſemelhante clauſula, porque ella importa o meſmo que dizer, ſine præjudicio venientium abinteſtato in qua ex ſermonis proprietate hæredes dicuntur legitimi, illi qui ſucceſſuri ſunt abinteſtato *L. 3. §. de illo ff. pro ſocio, juncta communi, de qua poſt Tiracquel; & alios Crasso receptor. §. 1. n. 21. Menchac. de ſucceſſ. creat. lib. 1. in præfatione n. 15. e aſſim comprehendẽ ſómente aos deſcendentes do legitimante, e não ſe extende aos tranſverſaes *Gam. deciſ. 278. n. 3. Sarmient. lib. 1. ſelectar. cap. 8. n. 7. Cabed. deciſ. 69. n. 4. 2. p. & de magis communi teſtator Molin. de juſtit. diſp. 174. n. 16. Gabr. commun. tit. de legitimatione concluſion. 8. n. 7. & poſt longam diſputationem defendit Menoch. conſ. 306. ubi n. 21. multos allegat Balthazar Thomas de legitimatione tit. 15. n. 31. Roin. conſ. 75. n. 28. lib. 3. Peregrin. de fideicam. art. 23. n. 78. & 79. e por iſſo a clauſula que exadverſo ſe refere, diz as palavras: *Alguns legitimos ſe os houver*, que ſe entendem ſó dos deſcendentes, e quando fala de outras peſſoas, que não ſejaõ deſcendentes, uſa das palavras *outras quaẽsquer peſſoas que algum direito hajaõ nos ditos bens*, e couſas que aſſim forem dadas, e deixadas.**

As quais palavras evidentemente ſe re referem às outras antecedentes da legitimação, e de outras quaẽsquer peſſoas, que lhos derem; no que S. Mageſtade habilitou ao Conde

Pars III.

de para que pudette haver os bens de ſeu pay, e porque o Conde D. Miguel não tinha filhos legitimos, e não morrer da doença, e cazar outra vez. e tellos, lhe rezervou ſeu Direito, ſe acazo os tiveſſe, nas palavras *ſe feito prejuizo a alguns herdeiros, ſe os houver*. E ſendo eſtes os filhos, e não os havendo, nada obſta a dita clauſula, ainda que ao Conde lhe fora neceſſario valerſe da legitimação, que nos termos propoſtos não he diſpenſação *Integriol deciſ. 3. n. 111. verſ. replicabat, & n. 112. & ſeqq.*

Eſta meſma repoſta dá a dita clauſula o noſſo *Arouca noviſſime alleg. 40. n. 35. & 36. ibi.*

Minus legitimum facit clauſula illa, quam legitimatus habet in reſcripto ſine præjudicio tertii per quam dicebat tranſverſalibus legitimis, & non citatis juſ illaſum conſervari, prout tenuerunt Gratian. quia reſpondemus præterquam quod communior opinio eſt, prædictam clauſulam ſolum modo prodeſſe deſcendentibus, vero tranſverſalibus, ut tene Gam. d. deciſ. 278. n. 3. verſ. contrarium Pereg. de fidei com art. 23. n. 78. Cabed. 2. p. deciſ. 69. n. 4. Molin. Menoch. Florenſ. & alii à Phæb. deciſ. 97. n. 26. & 2. p. deciſ. 171. n. 35. cum multis Barb. de clauſul. 158. n. 6.

E aſſim dá a reſpoſta a ſemelhante argumento, como ſe faz ex adverſa que tambem ſe reſponde mais, que a clauſula, *ſine præjudicio*, ſómente comprehendẽ o prejuizo principal, e primario, que com a legitimação podia vir a outrem, ſcilicet, tendo Direito adquirido nos bens em que o legitimado ha de ſuceder, *non verò*, no prejuizo ſecundario, e por conſequecia, porque eſſe tal ſe não conſidera, *ut in ſpecie tradunt relati per Grab. conſ.*

30. n. 30. lib. 1. Menoch. conf. 306. n. 3.

E no cazo presente, nem o Conde A. nem nenhum parente transversal do Conde D. Miguel de Portugal pay do Conde R. se pôde dizer prejudicado em Direito, que tivesse adquirido em sua successão, porque esta legitimação se fez como della se ve a fol. 37. em vida do Conde D. Miguel de Portugal; *quo tempore jus successivum non dum erat delatum*, e S. Magestade na legitimação somente removeo o impedimento, que o Conde R. tinha de Direito Civil, e o poz no primeiro estado natural: *Auferendo vitium illegitimitatis, quo succedere impediatur L. quæris ff. de natal. restit. Auth. quib. mod. nat. efficiant. sui §. illud. tamen à nobis.*

E assim como se o dito Conde D. Francisco reo nascera legitimo, ninguém se podia dizer prejudicado na successão: assim restituído por El-Rey ao estado de legitimo, não se pode presumir, nem considerar prejuizo primario, e se seguir por consequencia, não he de consideração a allegação do Conde A. pois a dita legitimação obra o effeito da successão: *Exclusis omnibus, quia aliàs succedere poterant illa deficiente, ut in specie concludunt Menoch. conf. 20. n. 26. lib. 1. Surd. conf. 1. n. 30. Nicul. Bellon. conf. 2. n. 16. & 17. Petr. potest. Principis cap. 24. n. 188. cum seqq.* Os quaes todos dizem, que quando o Principe admite o incapaz, removendo o obstaculo da incapacidade, he valida a disposição, ainda que se siga prejuizo secundario, a quem em falta de tal pessoa pudera succeder, porque tirado pela legitimação o impedimento da illegitimidade, accidentalmente fica o parente transversal perdendo a esperança que poderia ter, de

que por morte de seu pay, poderia entrar na successão, a qual esperança de futuro he tão remota, que senão considera: *L. qui autem ff. que in fraud. credit. Bartol. in L. unic. q. ult. Cod. de pactis*, aonde diz a este proposito, que a esperança de succeder não he couza provavel, porque por muitos accidentes pode vir a faltar, *& ita in hoc jure quod tollitur in consequentiam, occasionaliter non procedit regula de iure quesito non tollendo, ut constat lex adductis per Franc. in cap. isqui n. 4. in fin. vers. nec obstat quod tunc tollatur de præbend. in 6. Seraphin. decis. 144. n. 2. 3. & 6.*

E em termos especificos o diz a decisão novissima da Rota apud Farinac. in posth. tom. 1. decis. 730. n. 4. ibi.

Sicut etiam Princeps legitimando filium illegitimum non dicitur facere præjudicium agnatis, qui aliàs successissent, nempe, quia Princeps legitimando utitur jure suo, & jus succedendi competens agnatis erat eventuale, scilicet, si alii agnati decederent sine filiis legitimis, & naturalibus, & sic Princeps impedit ne eveniat ille casus, in quo agnati succedere debuissent.

E para isto allega Socin. Cursio, Felin. e outros, & inspecie, que a dita clausula, *sine præjudicio*, se verifique somente no Direito, que o transversal tinha adquirido antes de concedida a legitimação, o resolve Phæb. decis. 97. n. 25. tom. 1. Menoch. conf. 306. n. 7. ubi quod cum *viventis non sit hereditas*, os transversaes em vida do pay do legitimado não tem Direito, *nec injure, nec in specie in ejus bonis*, para se poder dizer que foraõ prejudicados na legitimação concedida *vivente patre*, ita ad propositum dicit Socin.

cin. Sen. conf. 41. n. 8. vers. *præterea* lib. 2. cum multis *Menoch. conf.* 206. n. 7. & *seqq.* ubi eleganter exornat; e assim se mostra não ter lugar o argumento que se faz no num. 9. & 10. da clausula *Sine prejudicio hæredum, & transversalium.*

E o dizerse que a legitimação foy só dispensação, he sem fundamento porque a carta de legitimação *dict.* fol. 37. & 252. usaõ promiscuamente das palavras *legitimon,* e *dispenson* para dar a entender que he legitimação ampla, como se vê do principio.

Faço saber aos que esta carta de legitimação virem.

As quaes palavras são indicativas, e demonstradoras do acto, que se celebra, e da substancia que contém a carta, e a causa final da disposição; e a mente, e animo do disponente; *nam à primordio tituli posterior formatur eventus* L. 1. *Cod de imponend. lucrat. lib. 10. L. ultim. ff. de hæredit. inst. Bellon. de his, que fiunt in continenti lib. 1. cap. 114. n. 5.*

E ainda que tambem use da palavra *dispenso* nem por isso deixa de ser legitimação tão ampla, como mostraõ todas as palavras, e clausulas della, porque a palavra *e dispenso* tambem importa legitimação: *ut in specie tradit Abb. in cap. per venerabilem n. 12. qui filii sint legitimi Oldrad. conf. 317. in fin.* e que a dita palavra *dispenso* junta com a outra *legitimamos* importa legitimação plena, e emacto semelhante a este o decedido a *Rata Romana in posthum. recent. 2. tom. decis. 368. n. 1. & innovissim. posthum. 2. tom. decis. 626. incipit agentes pro filiis n. 2. Bartol. conf. 142. n. 12. lib. 6.*

49 E a palavra legitimação com que a carta se intitula, he palavra dispositiva; e as palavras o legitimo, e fa-

ço legitimo, e habil bastaõ para ser legitimação verdadeira prout refert *Farinac. d. decis. 368. n. 1. & hanc sententiam refert & sequitur Peregrin. de fideicom. art. 23. n. 45.* e assim em nada obsta o dito argumento.

No num. 11. das razoes adversas fol. 269. se diz que se assenta de jure, que o filho espurio não pôde succeder em morgados, e bens vinculados por via da regra; nem se diz da familia, nem pôde trazer as armas della, e assim diz que ha de succeder por ser o transversal mais chegado em exclusão do Conde Reo; esta allegação he indigna *tanti Patroni,* como mostraremos pelo todo, e pelas partes.

Dividise este argumento em duas partes. Huma sobre os espurios, não poderem succeder em morgados; e a outra sobre não serem da geração, nem familia. Respondamos ao todo, e logo passaremos às partes.

O todo convencem os DD. que refere doctissimus *Torre de successione maior. & primog. Ital. p. 2. respons. 4. pag. 555. n. 163. usque ad 169.* Cujas palavras pelo livro não ser commum são as seguintes.

Non quidem prætermitto, quod Comitum adversarium hanc successionem affectantem vigore substitutionis ordinatæ à Marchione Bartolameo, excludit conditio non dum purificata, sub qua testator ipsum substituit, nimirum disscientia lineæ; & stirpis Marchionis Joannis Baptistæ, & Hieronymi de Ariveritis, que non dum defecit vivente filio legitimato ipsius Marchionis Joannis Baptistæ, qui est, & dicitur de ejus lineæ Decio conf. 365. n. 4. vers. in contrarium autem; aliique apud Fabio de Anna conf. 106. n. 2. Pedroc. conf. 10. n. 3. Leo decis. 93. n. 20. in fin. lib. 1.

Cephal. conf. 591. eo enim ipso, quod quis est filius, etiamsi naturalis dicitur de linea, & vocatus censetur Fusar. de substit. q. 347. quare à vocatiōe filiorum rectè arguitur ad lineæ vocatiōem, ut ex Cephal. Peregrin. Fusar. ibid. 4. imò si bastardos etiam intelligi de casata, quoniam verba ista sapiunt naturalitatem, censuit Bald. Julia 44. in lectur. antiq. ff. de ritu nupt. quem etiam refert Scipio Ruit. decis. 25. n. 7. multò magis admitendum in filio legitimo, qui dicitur de familia, & agnatione Anna d. conf. 106. num. 1. Besol. conf. 193. n. 22. p. 4. Ansaldo. conf. 65. n. 94. Menoch. conf. 1286. n. 19. Altimar ad decis. 25. Rovit. sub. n. 7. quavis in legitimis, gaudet nobilitate paterna Gizz. ad Capic. Latr. dec. 3. n. 19. Ansaldo. conf. 65. n. 94. Gobio conf. 9. n. 9. defert. insignia domus Riccio collect. 4129. Menoch. d. conf. 1286. n. 22. & 25. Altimar ubi supra, & quando legitimatus est ad honores, admititur etiam ad honores sedilium Gizz. ad d. dec. 3. Capic. Latr. Altimar loco pariter allegato Merlin. decis. 832. n. 11. Roceo de offic. pro regis.

Passando às partes do dito argumento da mesma sorte se conveniem, porque o dizerse que não podem succeder os espurios nos morgados, he sem nenhum fundamento, não só pelo que já fica dito: mas porque estando capazes os netos espurios podem succeder a seus avós, e mais ascendentes, que os podem instituir, e chamar a successão dos morgados, como o diz Castilb. tom. 2. cap. 30. n. 17. vers. sexto & tom. 5. cap. 103. n. 2. Azaved. in l. 11. tit. 6. lib. 5. recopil. n. 47. ibi.

Quoties maioratus instituitur à patre, tunc enim non potest vocare fi-

lium spurium ad illum, sed si ab alio, quam à patre, secus esset, ut per eundem Malin. lib. 1. cap. 13. n. 16. & gloss. Lamanda in l. 10. tit. 13. part. 6. ubi inquit: quod ab avo potest nepos spurius vocari ad maioratum, quoniam ab eo institui potest hæres.

E o dizerse que os bastardos, e espurios não são da familia, nem da agnação, he contra a resolução commua dos DD. nos termos propostos, que refere idem Arouca d. alleg. 40. n. 4. e além do que elle allega do costume de Hespanha, e Portugal em contrario, e conforme a ella os bastardos, e os nobres, illustres, e grandes, são nobres, e da sua casa, e familia, e conservaão a nobreza, e podem usar das armas das casas, e insignia dellas, e assim se observa em Hespanha, prout testatur Guterr. practic. lib. 2. q. 155. n. 2. ibi:

Aliud tamen est de cōsuetudine iuxta quam bastardi nobilitium, & illustrium maxime Magnatum sunt nobiles, & postea: & usus obtinuit, quod illegitimi de ejus domo, & familia censeantur, cujus, & filij habiti sunt.

Deste mesmo costume de Hespanha testifica Matiens. in l. 7. tit. 11. lib. 5. recopil. Gloss. 2. n. 5. Roxas in epitom. success. cap. 15. n. 22. Azaved. conf. 24. n. 27. & 29. August. Barbosa. ex adverso citado lib. 3. vot. 98. n. 52. ibi.

Prout in Hispania ubi ex notoria consuetudine harum patrium admittuntur illegitimè nati ad insignia, nomen, arma, honores, & nobilitatem patris.

Et n. 53. ibi.

Et quod de generali cōsuetudine spurij dicantur de familia, & domo, & utantur armis, & insigniis familie.

E fallando do costume deste Reyno, o diz Domingos Antunes

Portugal ex aduerso de donat. reg. p. 2. lib. 1. cap. 17. n. 50. ibi.

Tamen de generali cõſuetudine baſtardi nobilium reputantur nobiles, præſertim ſi ſint familiarum inſignium.

Et paulo infra ibi.

Atque ita in hoc Regno in concuſſe ſeruat.

Não era neceſſario mais allegaçãõ do que eſta, pois hum Doutor tão grave teſtemunha do coſtume deſte Reyno, do que nós tambem ſomos teſtemunhas; e obſervar-ſe aſſim em diferentes Reinos, e Provincias, o aſſirmaõ aſſim Benediçt. de Barboſ. de filiis non legitim. nati in princip. n. 8. Socin. conf. 1. lib. 3. Corneo conf. 169. lib. 3. Paleot. de notat. & ſupr. cap. 60. n. 5. cum aliis Tiraquel de nobilit. cap. 15. n. 25. Paſchal. de virib. patr. poteſt. p. 3. cap. 2. n. 26. San. Felic. deeiſ. 56. n. 17. Valaſc. de part. cap. 13. n. 173. Furturet. lib. 1. de nobilit. gentilit. cap. 7. & ex multis Theoder. Hopping. de inſignib. cap. 7. §. 3. n. 142. p. 10.

Sendo eſte o coſtume tão geral, e inconcuſſo, não ſó neſte Reyno, e Heſpanha, mas em todos os mais Reynos, e provincias, como teſtemunhaõ os DD. citados, ſe deve eſtar por elle Bath. in L. ultim. Cod. de verb. ſignif. Gracia de nobilit. Gloſſ. 20. n. 36. Larrea deeiſ. 32. n. 34. Hopping. ubi ſupra d. n. 142. Theſaur. forenſ. lib. 2. q. 45. n. 4.

50 E eſtando ſe a eſte coſtume, como ſe deve eſtar, e tendo ſe aos eſpurios, e baſtardos por familia de ſeus pays; não ha duvida que lhes aſiſte o direito da agnaçaõ, e cognaçãõ; porque a palavra, familia comprehende hum; e outro per L. cum pater. §. cum inter; & in §. libentis ff. de legat. 2. L. final. Cod.

de verbor. ſignif. Socin. conf. 43. n. 10. lib. 3. Molin. de primog. lib. 3. cap. 4. n. 9. & eleganter Larrea de deeiſ. 32. n. 44. aonde conclue convencendo o argumento, e diz que tem a nobreza do pay, e ſaõ ſua familia, nome, e armas.

E ainda ſem o dito coſtume ſaõ capazes de honras, e dignidades L. generaliter. §. ſpurius L. ſpuris in princip. ff. decurion. e ſe comprova com o que diſſe Saõ Damazo in cap. Offius diſt. 46. de onze Pontifices que naceraõ com a nota de eſpurios, e não lhes obſtou para conſeguirem eſta ſuprema dignidade Lara de Cappellan. lib. 2. cap. 4. n. 6. & 7. Scan. in propugn. Hyeroſol. diſcept. 3. cap. 1. n. 9. e por eſta razaõ ſe conſerva pelo filho eſpurio, e ſeus deſcendentes o fangue, e geraçaõ do progenitor, como o diz Mier de mayor. p. 2. q. 2. n. 137. ibi.

Perpetuatur memoria progenitoris per filium spurium, & illius deſcendentes.

De qua re etiam Moreno de Vargas diſcurſo de la nobleza diſc. 3. n. 16. in fin. e por iſto he mais ſegura reſoluçaõ ainda de direito, que os filhos eſpurios dicuntur eſſe de domo, & familia, ſicuti ipſe legitimi, & naturales, e com muitos o reſolve Marth. conf. 96. n. 31. onde allega o texto, quem dicit cavilari non poſſet in Cap. dominus 56. diſt. e no numero 32. teſtemunha de todo o coſtume da Europa quod repetit. in tract. de ſucceſſ. legal. 4. p. q. 2. art. 5. n. 12. 13. & 14. art. 16. n. 9. 10. & 11. e aſſim ceſſa em tudo eſta allegaçãõ no todo, e nas partes, como reſpondendo a ſemelhante argumento, e deixou eſcrito Bedediçt. de Barreis de filiis non legitimè natis tom. 8. tract. Doctor. n. 13. ibi.

Ego autem præciſe tenerem filium naturalem;

naturalē, & spurium esse de domo patris, & posse portare arma, & paterna insignia, sicut potest legitimus, & naturalis, nam cum ipse sit de agnatione, necessario infertur quod est de domo paterna.

Probat etiam Matiens. in L. 7. tit. 11. lib. 5. Gloss. 2. n. 5. Flores de Mena pract. cap. 16. ad lib. 2. §. 2. n. 9. Azaved. conf. 24. n. 29. & 30.

E o melhor texto nesta materia he a declaraçãõ de sua Magestade, que fez das merces ao Conde Dom Francico Reo, em que declarou que queria sobstabilecer a casa do Conde Dom Miguel de Portugal, e conservar a memoria, authoridade, e splendor no dito Conde como se vé das merces que lhe fez do titulo de Conde de Vimioso, de Conde parente, *ut patet. a fol. 250. ibi.*

Faço saber aos que esta minha carta virem que por dezejar conservar na pessoa de Dom Francisco de Portugal Conde de Vimioso a memoria, authoridade, e splendor da dita casa por todas estas razõens.

Et fol. 251. ibi.

E me haver pedido em sua vida o estabalecimento de sua casa para Dom Francisco de Portugal seu filho bastardo, e desejar por todos estes respeitos conservar a memoria, authoridade, e splendor della; por todas estas razõens, e por confiar de Dom Francisco de Portugal que em tudo o de que o encarregar me serve muito á minha satisfaçãõ, sabendo merecer toda a honra, e merce que lhe fizer, me praz, e hey por bem de lha fazer do titulo de Conde de Vimioso, e o faço Conde della.

E sendo esta declaraçãõ de sua Magestade que Deos Guarde Ley viva, *§. sed quod Primi placuit Inf.*

tit. de jur. natur. gentium & civil. declarando El-Rey que queria conservar a memoria, authoridade, e splendor da casa do Vimioso, e memoria de seus antepassados no Conde Dom Francisco de Portugal Reo; injustamente se fez o argumento fol. 269. vers. de que o Conde A. devia excluir ao Conde R. e não podia succeder nos morgados por não ser da familia, nem da casa, nem poder trazer as armas della, quando sua Magestade declarou o contrario, e o estillo do Reyno o justifica; com que em tudo ficaõ convencidas as cinco advertencias que ex adverso se fazem até o numero 11. e a allegaçãõ da *Ord. lib. 4. tit. 100. §. 2.* pois o Conde he o mais chegado por ser o filho do ultimo possuidor, e quanto mais illustres saõ os ascendentes, mais nobre he o bastardo.

Convencidas as advertencias, passamos a convenfer os discursos adversos. O primeiro dos quaes se propoem no numero 12. até o 22. querendo mostrar-se que o Conde R. não pode succeder nestes morgados como legitimado por El-Rey, e para isso se allegaõ huns poucos de Authores tirados de Roxas, e Portugal, e do que eu allegey no lugar que ahi se cita, e quando nos fosse necessario o direito do Conde R. como legitimado no caso que não tivera, como tem, vocaçãõ, e vontade presumpta, e expressa; ainda não tem fundamento o que se allega nos ditos numeros contra a legitimaçãõ do Conde, não só pelo que ja mostrey nestas razõens nos numeros 74. 75. 76. e 77. allegando os DD. que depois de mim escreveraõ, e me seguem.

Mas porque a contraria opiniao de que o filho legitimado exclue o substituto, ainda que seja chamado